

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT
DEPARTAMENTI I AUDITIMIT TË PERFORMANCËS**

RAPORT AUDITIMI PERFORMANCE

“Ndotja e mjedisit në Bashkinë e Elbasanit dhe Krujës”

Tiranë, 2026

P Ë R M B A J T J A

1. PËRMBLEDHJA.....	4
2. PROBLEMI SOCIAL DHE RËNDËSIA E AUDIMIT.....	5
2.1 Konteksti i problemit social.....	5
2.2 Rëndësia e auditimit të performancës.....	7
3. SUBJEKTI/ET NËN AUDITIM.....	8
3.1 Hyrje në subjektet nën auditim.....	8
3.2 Baza ligjore që rregullon çështjen nën auditim.....	10
3.3 Rëndësia e produkteve të subjektit.....	12
3.4 Pësia në buxhet.....	12
3.5 Feedback-u i subjektit në fazën studimore.....	13
4. DETAJET E AUDITIMIT.....	13
4.1 Vlerësimi i risqeve të aktiviteteve të subjektit.....	13
4.2 Objektivi i auditimit.....	16
4.3 Pyetjet e auditimit.....	16
4.4 Fushëveprimi i auditimit.....	17
5. SHITJELLIMI I PYETJEVE TË AUDITIMIT.....	18
5.1 A garanton Agjencia Kombëtare e Mjedisit performacë të qëndrueshme mjedisore, në Bashkinë Elbasan dhe Krujë nëpërmjet përcaktimit të standardeve, kriterëve, metodologjive, vlerësimit të vazhdueshëm dhe përcaktimit të objektivave mjedisore?.....	18
5.2 A sigurohet vlerësimi i impaktit mjedisor dhe lincensimi konform nevojave mjedisore dhe kriterëve ligjore për subjektet ndotëse të mjedisit në territorin e këtyre dy bashkive?.....	49
5.3 A ka realizuar Agjencia Kombëtare e Mjedisit inspektime me bazë risku dhe kontrole mjedisore për subjektet që shkaktojnë ndotje mjedisi me qëllim përmirësimin e gjendjes së mjedisit në bashkinë Elbasan dhe Krujë?.....	77

Lista e Shkurtimeve

RSH	Republika e Shqipërisë
AKM	Agjencia Kombëtare e Mjedisit
ASHR	Autoriteti Rajonal Shëndetësor
AEM	Agjencia Europiane e Mjedisit
AKEM	Agjencia Kombëtare e Ekonomisë së Mbetjeve
ASIG	Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor
BaU	Bussines as Usual (Punë si zakonisht)
BE	Bashkimi Evropian
BTEX	Benzen Toluen, Etilbenzen, meta-para Ksilen
DKU	Direktiva Kuadër e Ujit
EC	European Commision
EEA	European Environment Agency
KE	Komisioni Evropian
KKBNK	Konventa e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike
KKP	Kontributi Kombëtar i Përcaktuar
LM	Leje Mjedisore
NVM	Ndërmarrje të Vogla e të Mesme
NKO	Nevoja Kimike për Oksigjen
NJQV	Njësi e Qeverisjes Vendore
OBSh	Organizata Botërore e Shëndetësisë
OKBZHI	Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial
OECD	Organisation for Economic Co-operation and
DOBZHE	Development/Organizata për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik

1. PËRMBLEDHJE

Auditimi me temë “*Ndotja e mjedisit në Bashkinë e Elbasanit dhe Krujës*” kishte si objektiv kryesor vlerësimin e ndotjes së mjedisit në territoret e Bashkisë Elbasan dhe Krujë për periudhën e auditimit 01.01.2023 deri më 31.12.2025, si dhe nëse janë të mjaftueshme masat e marra nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për uljen e nivelit të ndotjes së mjedisit, bashkëpunimi mes institucioneve përgjegjëse lokale e qendrore, për të gjetur rrugët dhe mënyrat e pakësimit të ndotësve në këto dy bashki. Roli i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, në identifikimin, vlerësimin dhe raportimin e problematikave që lidhen me ndotjen e ajrit, ujit dhe tokës.

Auditimi u krye në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe njësitë vartëse; Agjencinë Rajonale e Mjedisit Tiranë e cila mbulon territorin e bashkisë Krujë dhe Agjencinë Rajonale të Mjedisit Berat që mbulon territorin e bashkisë Elbasan.

Për mbrojtjen e mjedisit dhe garantimin e një mjedisi të pastër në territorin e bashkive Elbasan dhe Krujë rezultoi se, nuk ka patur mbështetje financiare për mbajtjen në funksionalitet të plotë të stacioneve të matjes së ajrit dhe laboratorëve që ka pasur në dispozicion Agjencia Kombëtare e Mjedisit. Matjet nuk janë bërë në frekuenca të afërta por me shkëputje, duke i bërë ato jo të vlefshme për përdorim në vlerësimet mjedisore. Ka mungesë të vlerësimeve mjedisore, mospërdorim të treguesve të matshëm të nivelit të ndotjes së ajrit si dhe mungesë kontrolli/inspektimi, kryesisht në zonën e Fushë-Krujës dhe Krujës. Informimi publik dhe transparenca mbi treguesit mjedisorë që rrezikojnë jetën dhe shëndetin e njerëzve në këto dy bashki ka munguar.

Problemi më shqetësues ka qenë dhe mbetet administrimi dhe dokumentimi i mbetjeve të rrezikshme dhe të transferueshme, si për ato gjendje të trashëguara dhe ka mungesë të gjurmës së auditimit, pasi nuk disponohet informacioni i plotë nga subjektet që i gjenerojnë dhe sasitë që janë gjendje në territorin e këtyre bashkive dhe të pa zhvendosura apo futur në proces riciklimi e evadimi.

Në zhvillimin e dëgjësive publike ka patur formalizëm dhe në shumë raste pa pjesëmarrjen e bashkive dhe të organizatave ambientaliste dhe shoqatave që mbrojnë mjedisin.

Bashkëpunimi ndërinstitutional mes Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Bashkive Elbasan dhe Krujë si dhe institucioneve të tjera qendrore e vendore që kanë përgjegjësi e ndikim në përmirësimin dhe mbrojtjen e mjedisit, paraqitet i dobët dhe i pamjaftueshëm.

Ndotja e mjedisit mbetet një nga sfidat kryesore për zhvillimin e qëndrueshëm në bashkitë e Elbasanit dhe Krujës. Në Bashkinë e Elbasanit, burimet kryesore të ndotjes lidhen me aktivitetet industriale, trafikun urban, djegien e mbetjeve dhe menaxhimin jo gjithmonë efikas të mbetjeve urbane. Ndotja e ajrit dhe ujërave, përbën shqetësim të vazhdueshëm për shëndetin e qytetarëve dhe cilësinë e jetës.

Në Bashkinë e Krujës, problemet mjedisore lidhen kryesisht me depozitimin e pakontrolluar të mbetjeve, ndotjen e burimeve ujore, aktivitetet e nxjerrjes së inerteve dhe mungesën e infrastrukturës së plotë për trajtimin e mbetjeve. Gjithashtu, rritja e aktivitetit turistik kërkon masa më të forta për mbrojtjen e mjedisit dhe ruajtjen e peizazhit natyror.

Për të dyja bashkitë Elbasan dhe Krujë, përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve, monitorimi i ndotjes, rritja e ndërgjegjësimit qytetar dhe forcimi i kontrollit institucional, janë elementë të rëndësishëm për reduktimin e ndotjes dhe mbrojtjen e mjedisit. Vetëm përmes bashkëpunimit ndërmjet institucioneve, biznesit dhe komunitetit mund të arrihet një mjedis më i pastër dhe më i sigurt për brezat e ardhshëm.

Në përfundim janë gjeneruar gjetje, të cilat theksojnë mangësi të subjekteve nën auditim për të cilat janë dhënë rekomandime specifike shoqëruar me afatet kohore konkrete, për të përmirësuar situatën dhe kushtet për një mjedis sa më të pastër e të shëndetshëm në territorin e këtyre dy bashkive, për zbatimin e tyre.

2.PROBLEMI SOCIAL DHE RËNDËSIA E AUDITIMIT

2.1 Konteksti i Problemit Social

Dëmtimi i shëndetit njerëzor nga mjedisi vjen kryesisht nga ndotja e ajrit, ujit dhe tokës, e shkaktuar nga aktivitetet njerëzore si industria, trafiku dhe mbetjet. Kjo shkakton sëmundje të zemrës, alergji, helmime nga metalet e rënda, diabet dhe lodhje kronike. Mjediset e papërshtatshme rrisin rreziqet shëndetësore, duke kërkuar një vëmendje të shtuar dhe masa mbrojtëse. Institucionet përgjegjëse kanë për qëllim parësor shëndetin e njeriut, ku mund ta konsiderojmë mjedisin si “tërësia e faktorëve të jashtëm fizikë, ushqyes, sociale, të sjelljes dhe të tjerë që veprojnë mbi njerëzit “Përkufizimi i OBSH-së për shëndetin e njerëzve citon: "Shëndeti është një gjendje e mirëqenies së plotë fizike, mendore dhe shoqërore dhe jo thjesht si mungesë e sëmundjes apo qëndrueshmërisë."¹

"Shëndeti mjedisor përfshin ato aspekte të shëndetit human dhe sëmundjeve që përcaktohen nga faktorët mjedisorë. Ai përfshin si efektet e drejtpërdrejta patologjike të kimikateve, agjentëve biologjikë, edhe efektet (shpesh jo të drejtpërdrejta) mbi shëndetin dhe mirëqenien e mjedisit të gjerë fizik, psikologjik, social dhe estetik, ku përfshihen strehimi, përdorimi i tokës për zhvillimin urban dhe transporti."²

Futja e elementëve fizikë të caktuar, si pasojë e aktiviteteve njerëzore, shkakton lloje të ndryshme ndotjeje mjedisore. Ndotja është një problem global mjedisor, ku vendi ynë është pjesë e saj dhe e zhvillimeve rajonale, duke mbartur detyrimet tona për mbrojtjen e mjedisit brenda territorit tonë dhe detyrimet ndërkufitare. Si e tillë, kjo përbën një kërcënim jo vetëm për njerëzit, por për natyrën duke përfshirë të gjitha gjallesat. Ndotësit ndryshojnë mjedisin dhe për këtë arsye ajrin, ujin dhe tokën, duke vënë në rrezik shëndetin e komunitetit³.

Shqipëria është vend me një mjedis natyror të bukur, unik dhe të larmishëm, por ky mjedis nuk është gjithmonë i përsosur. Për këtë arsye, institucionet duhet të punojnë shumë për ta mbrojtur atë, pasi ne duhet t’jua lemë brezave të ardhshëm një mjedis të pastër.

Cilësia e ajrit është një ndër çështjet më kritike mjedisore me interes për popullatën. Deri disa vite më parë, ndotja e ajrit mund të konsiderohej një problem i kufizuar në qendrat me të mëdha urbane. Ndërsa tani, cënimi i mjedisit nga zhvillimet ekonomiko-industriale, në qytetet me nivel të lartë ndotjeje, ku bëjnë pjesë edhe Bashkia Elbasan dhe Krujë (Fushë-Krujë), ka kthyer vëmendjen e institucioneve qendrore e lokale për mbrojtjen e mjedisit.

2.1.1 Për Bashkinë Elbasan:

Bashkia Elbasan është një ndër bashkitë kryesore të vendit tonë dhe ka një territor prej 872.03 km², me organizimin në 13 njësi administrative e 16 fshatra dhe një qytet qendër. Ka një popullsi rreth 217,726 banorë (2024) të ndarë në 134,058 banorë (rreth 62%) popullsi urbane dhe 83,520 banorë popullsi rurale.⁴

Në territorin e Bashkisë Elbasan, ushtrojnë aktivitet 4500-5000 subjekte ekonomike (të dhëna të marra nga Bashkia) ose 65% e totalit të subjekteve që kryejnë aktivitet në Qarkun e Elbasanit.

Me strukturë të llojit të aktiviteteve, konkretisht:

- Tregti, hoteleri dhe restorante: rreth 27%;
- Bujqësi, pylltari dhe peshkim: rreth 24%;
- Industri: rreth 18% dhe
- 31% aktivitete të ndryshme si profesione të lira, biznese të vogla, etj.(nga këto 80% e subjekteve janë mikro-biznese me vetëm 1 punonjës).

¹ Nga Kushtetuta e vitit 1948 e Organizatës Botërore të Shëndetësisë (e ripunuar 2005):

² (Karta Evropiane për mjedisin dhe shëndetin; shih OBSH, Zyra Rajonale për Evropë, 1990).

³ <https://ilgiornaledellambiente.it/inquinamento-ambientale-inquinanti/>

⁴ Raporti Vendor i Performancës për Bashkinë Elbasan për periudhën raportuese 2024, fq 8

Aktivitetet kryesore që kanë impakt e ndikim në mjedisin e Bashkisë Elbasan janë:

- industria metalurgjike;
- prodhimi i çelikut dhe ferrokromit;
- industria e çimentos;
- industria e përpunimit të metaleve;
- rafineri përpunimit naftës;
- industria ushqimore.

Bashkia Elbasan ka në administrim një fond pyjor dhe kullor me sipërfaqe totale prej 54,979 ha, nga të cilat 55% janë të mbuluara me plane të miratuara mbarështimi.⁵ Nisur nga historiku, territori i Bashkisë Elbasan ka qenë qendra më e madhe e industrisë së rëndë në Shqipëri.

Në vlerësimin e krijimit të Hartës Mjedisore dhe zonat problematike, evidentohen zonat kryesore të ndotjes, që janë zona e ish-Kombinatit Metalurgjik dhe fshati Balëz (ish-fabrika e çimentos). Aktualisht në zonën e ish-metalurgjikut janë të depozituar mbi 1.5 milion ton mbetje industriale me metale të rënda (p.sh. ferrokrom dhe ferronikel), duke ndikuar në ndotjen e tokës, ndotjen e ujërave nëntokësore dhe ndotjen e lumit Shkumbin.⁶

Bazuar në analizën e situatës mjedisore në territorin e Bashkisë Elbasan, evidentohen disa burime kryesore të ndotjes mjedisore, të cilat ndikojnë drejtpërdrejtë në cilësinë e mjedisit dhe në shëndetin e popullsisë.

2.1.2 Për Bashkinë Krujë

Bashkia Krujë ka një territor me sipërfaqe rreth 339 km², me organizim administrativ në 6 njësi administrative dhe me strukturë territori, ku përfshihen zona fushore, kodrinore dhe malore, me një kombinim të tokave bujqësore, pyjeve dhe zonave urbane. Në strukturën territoriale në këtë bashki, zona e Fushë-Krujës, përfaqëson qendrën kryesore industriale dhe ekonomike.

Bashkia Krujë ka popullsi rreth 79,608 banorë (2024–2025,) me dendësi rreth 234,81 banorë/km², e ndarë në rreth 55% popullsi urbane dhe rreth 45% popullsi rurale.⁷

Sektorët kryesorë ekonomikë janë industria, bujqësia, shërbimet dhe turizmi, ku industria është e përqendruar kryesisht në zonën e Fushë-Krujës me aktivitet si: prodhimin e çimentos, përpunimin e materialeve të ndërtimit dhe fasonerinë. Po kështu ka aktivitet bujqësor në zonat fushore me prodhim drithërash, perimesh, blegtori dhe turizëm kulturor, i cili është i lidhur me qytetin historik të Krujës.

Në kuadër të vlerësimit të situatës mjedisore është analizuar:

- Përfshirja e ekosistemeve pyjore dhe e zonave bujqësore me rëndësi për biodiversitetin;
- Problemet kryesore mjedisore që lidhen me ndotjen industriale, shfrytëzimin e guroreve dhe praninë e dy fabrika çimentoje;
- Ndotja e ajrit, e cila paraqitet më e theksuar në zonën industriale të Fushë-Krujës;
- Ndotja e ujërave, që mund të vijë si pasojë e shkarkimeve urbane dhe e aktiviteteve industriale;
- Degradimi i tokës, i lidhur kryesisht me aktivitetet minerare(karriera guri e gëlqere) dhe ndërtimore.

Çështjet që trajtohen në këtë raport përfundimtar të auditimit, janë njohja dhe vlerësimi i gjendjes së mjedisit dhe nivelit të ndotjes në teritorët e Bashkisë Elbasan dhe Krujë. Kjo do të mundësojë rritjen e ndikimit të institucioneve përgjegjëse, qendrore dhe lokale, si dhe do të përcaktoj faktorët që kanë ndikuar në ndotjen dhe marrjen e masave për reduktimin e burimeve të ndotjes, nëpërmjet rekomandimeve për një mjedis të shëndetshëm.

⁵ Raporti Vendor i Performancës për Bashkinë Elbasan për periudhën raportuese 2024, fq 29

⁶ Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2024

⁷ <https://kruja.gov.al/wp-content/uploads/2022/02/Kruje-Buxheti-per-qytetarin-2022-24-26.01.2022-final.pdf>
fq 4

a. Ndotja industriale historike

Ndotja industriale historike përbën një nga faktorët kryesorë që vazhdon të ndikojë në mjedisin e zonës. Kjo ndotje lidhet me aktivitetin e industrisë së rëndë gjatë periudhës 1970–1990, pasojat e së cilës vazhdojnë të jenë të pranishme edhe sot. Ndikimet kryesore lidhen me:

- depozitimin e metaleve të rënda në tokë;
- ndotjen e tokës dhe të burimeve ujore;
- rrezikun potencial për shëndetin e popullsisë në zonat përreth ish-komplekseve industriale.

b. Ndotja nga përpunimi i mbetjeve industriale

Nga verifikimet dhe raportimet institucionale rezulton se gjatë vitit 2025 janë evidentuar raste të përpunimit të mbetjeve metalike dhe baterive në mënyrë të paligjshme nga subjekte të ndryshme⁸. Këto aktivitete kanë kontribuar në ndotjen e ajrit, ujit dhe tokës, duke kërkuar ndërhyrje dhe masa administrative nga institucionet përgjegjëse.

c. Ndotja e ajrit

Ndotja e ajrit në territorin e Bashkisë Elbasan ndikohet nga disa burime kryesore, ndër të cilat:

- aktivitetet industriale, veçanërisht industria metalurgjike;
- transporti rrugor, si pasojë e trafikut të rënduar në qytet dhe në aksin lidhës të hyrjes nga Jug-Lindja me daljen drejt Tiranës dhe Durrësit;
- mungesa e një unaze rrugore të qytetit sipas standardeve bashkëkohore, e cila do të lehtësonte qarkullimin e trafikut;
- djegia e mbetjeve në mënyrë të paligjshme, jashtë proceseve të kontrolluara të incenerimit.

d. Menaxhimi i mbetjeve urbane

Menaxhimi i mbetjeve urbane paraqet një nga problematikat kryesore me ndikim në mjedis. Çështjet kryesore të evidentuara lidhen me:

- depozitimin e mbetjeve;
- nivelin e ulët të riciklimit;
- mos funksionimi i inceneratorit të Elbasanit.

e. Ndikimi në mjedis dhe në shëndetin publik

Bazuar në studime dhe raporte të ndryshme institucionale, faktorët e sipër përmendur kanë sjellë pasoja mjedisore dhe shëndetësore, ndër të cilat:

- rritjen e ndotjes së ajrit me pluhur industrial;
- ndotjen e tokës me metale të rënda;
- ndotjen e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore;
- rrezikun potencial për shëndetin publik, veçanërisht në zonat pranë aktiviteteve industriale.

2.2.Rëndësia e auditimit të performancës

Auditimet e performancës vlerësojnë nëse synimet e politikave dhe skemat qeverisëse lidhen me problemet reale të shoqërisë dhe shqetësimet e palëve të interesit, duke dhënë një informacion shumë më të gjerë mbi ecurinë e të gjithë projekteve dhe programeve në entet publike të audituara. Këto auditime kryhen duke u bazuar tek Standardet Ndërkombëtare ISSAI dhe Udhëzuesi i Auditimit të Performancës (ISSAI 300, 3000, 3100, 3200, 5100 dhe 5200), Manuali i Auditimit të Performancës, Indikatorët e Performancës sipas praktikave më të mira audituese, të cilat shërbejnë si udhërrëfyes për konceptimin, planifikimin, kryerjen, konkludimin dhe ndjekjen e rekomandimeve të auditimit të performancës. Këto dokumente përmbajnë një numër udhëzimesh dhe informacionesh që marrin në konsideratë kushtet specifike dhe karakteristikat e çdo auditimi performance. Kontrolli i Lartë i Shtetit, duke synuar realizimin e misionit të tij, si institucion që ofron një ekspertizë të pavarur në ndihmë të një menaxhimi sa më të përgjegjshëm në shërbim të

⁸ Raporti i Gjendjes në Mjedis për vitin 2025

qytetarëve, jep një informacion shumë më të gjerë mbi ecurinë e të gjitha projekteve dhe programeve të institucioneve dhe enteve publike të audituara. Nëpërmjet auditimit të performancës synohet të analizohet ekonomiciteti, eficientia dhe efektiviteti i programeve të ekzekutivit.

Në linjë me prioritetet e përcaktuara në Strategjinë e Zhvillimit të KLSH-së 2023-2027, miratuar me Vendimin nr. 247 datë 29.12.2022 të Kryetarit, KLSH ndërmori auditimin “Mbrojtja e mjedisit në Bashkinë e Elbasanit dhe Krujës”, për periudhën 2023-2025, duke e konsideruar këtë proces si një ndër çështjet më të ndjeshme të shoqërisë shqiptare, me synim përmirësimin e trajtimit të ndotësve të mjedisit, për të garantuar një standard evropian dhe një formim me qytetari demokratike, në shërbim të vendit.

KLSH nëpërmjet këtij auditimi synon të paraqesë situatën aktuale në lidhje me gjendjen e mjedisit në territorin e bashkisë Elbasan dhe Krujë si dhe masat që duhet të merren për mbrojtjen e shëndetit të njerëzve në këto bashki. Në përfundim, do të jepen rekomandimet përkatëse për të përmirësuar situatën dhe kushtet për një mjedis sa më të pastër e të shëndetshëm në territorin e këtyre dy bashkive.

Në këtë mënyrë, është synuar të sigurohet një vlerësim i paanshëm dhe objektiv nëpërmjet identifikimit të mangësive, shkallën e plotësimit dhe zbatimit të standardeve, kryerjen e proceseve monitoruese e inspektuese me efektivitet dhe propozimin e masave korrigjuese për të përmirësuar gjendjen mjedisore në këto dy bashki.

3. SUBJEKTET NËN AUDITIM

3.1 Hyrje në subjektet nën auditim

Subjektet që do të përfshihen në këtë auditim janë:

- Agjencia Kombëtare e Mjedisit
- Agjencia Rajonale e Mjedisit Tiranë
- Agjencia Rajonale e Mjedisit Berat

3.1.1 Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AGJENCIA KOMBTARE E MJEDISIT).

Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka për mision mbrojtjen, ruajtjen dhe përmirësimin e mjedisit si një pasuri jetike për brezat e sotëm dhe të ardhshëm, parandalimin dhe pakësimin e rreziqeve ndaj jetës e shëndetit, të njeriut, sigurimin dhe përmirësimin e cilësisë së jetës, përdorimin e matur dhe racional të natyrës e të burimeve të saj në kuadër të zhvillimit të qëndrueshëm të vendit, duke “ushtruar këto funksione kryesore:

- Sigurimin e performancës mjedisore;
- Kërkimin dhe dijen mjedisore;
- Vlerësimin e impaktit mjedisor dhe licencimin;
- Inspektimin dhe kontrollin tematik për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore”⁹.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në përputhje me përgjegjësitë e veta, kryen këto detyra:

Në lidhje me sigurimin e performancës mjedisore:

- ✓ Përcaktimin e standardeve, kriterëve mjedisore dhe metodologjive udhëzuesve për mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së mjedisit;
- ✓ vlerësimin e vazhdueshëm të statusit mjedisor, rolit të aktivitetit njerëzor e natyror mbi mjedisin si dhe rritjen e ndërgjegjësimit publik mbi rëndësinë e mjedisit;
- ✓ përcaktimin e objektivave mjedisore duke qartësuar rolet dhe përgjegjësitë e institucionevetë ndryshme për realizimin e tyre, kriteret dhe treguesit (KPI/benchmark) e performancës së mjedisit në përputhje me kërkesat e BE-së si dhe nëpërmjet organizimit e vlerësimit funksional të sistemit/të sektorit të mjedisit;

⁹ VKM Nr. 568, datë 17.7.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”.

- ✓ garantimin e ndërveprimit të efektshëm dhe angazhimin/pjesëmarrjen e aktorëve të ndryshëm (institucione, shoqëria civile, biznesi, komunitetet dhe qytetarët).

Në lidhje me kërkimin dhe dijen mjedisore:

- ✓ kryerjen e kërkimeve, analizave e bashkëpunimeve shkencore dhe propozimin e metodave e të teknikave inovative për rritjen e efektshmërisë së sektorit të mjedisit, përfshi implementimin e teknologjive inovative me impakt sa më të vogël në mjedis;
- ✓ projektimin, ndërtimin, mirëmbajtjen dhe përditësimin e sistemit të integruar të informacionit (përfshi atë gjeografik - GIS), si dhe të regjistrave mjedisore, nëpërmjet të cilëve sigurohet informacioni në sektorin e mjedisit;
- ✓ ngritjen dhe administrimin e rrjetit të pajisjeve matëse të treguesve mjedisore dhe të laboratorëve mjedisore, të teknologjisë dhe infrastrukturës mjedisore, të cilat mundësojnë kryerjen në kohë të analizave mjedisore;
- ✓ mbledhjen, përpunimin dhe regjistrimin e informacionit lidhur me vlerësimin/analizimin e kimikateve dhe trajtimin e tyre si dhe të veprimtarive të tjera të lidhura me këtë funksion.

Në lidhje me vlerësimin e impaktit mjedisor dhe licencimin:

- ✓ vlerësimin e ndikimit në mjedis të shkaktuar nga projekte, aktivitete të subjekteve të ndryshme dhe fenomene natyrore/klimaterikë etj., duke mundësuar një mjedis brenda standardeve dhe parametrave të kërkuar dhe në përputhje me kërkesat ligjore, për jetë cilësore dhe të shëndetshme të qytetarëve;
- ✓ përgatitjen e projektdeklaratave mjedisore për programe, plane, strategji, projekte;
- ✓ hartimin e databazës së lejeve mjedisore ku të reflektohen të gjitha aplikimet për leje të bëra nga subjekte të ndryshme;
- ✓ përgatitjen e formatit standard të kërkesës për leje mjedisi;
- ✓ pranimin e aplikimeve për leje mjedisore dhe realizimin e procedurës së vlerësimit të dokumentacionit ligjor dhe teknik për pajisjen me leje (A, B, C);
- ✓ verifikimin e saktësisë së informacionit të dhënë nga operatori në kërkesën e tij për leje mjedisi (të tipit A, B) dhe përgatitjen e mendimit të argumentuar për ministrin në lidhje me miratimin ose jo të kësaj lejeje, me kushte të detajuara;
- ✓ kryerjen e oponencës teknike për lejet mjedisore dhe hartimin e opionioneve profesionale;
- ✓ përcaktimin e përgjegjësiave mjedisore dhe vlerësimin e riskut, që ka si objektiv parandalimin e rikuperimit e dëmeve që i shkaktohen mjedisit, organizimin e sektorit për marrjen e masave, rehabilitimin e mjedisit etj.

Në lidhje me inspektimin dhe kontrollin e veprimtarive lidhur me sektorin e mjedisit dhe ujërave:

- ✓ përgatitjen e raporteve periodike mbi vlerësimin e mjedisit;
- ✓ përgatitjen dhe ndjekjen e Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit;
- ✓ sigurimin e kontrollit shtetëror të mbrojtjes së mjedisit siç parashikohet në legjislacionin në fuqi;
- ✓ kryerjen e inspektimeve dhe kontrolleve përmes një programi tematik mbi bazë risku, të miratuar nga ministri përgjegjës për mjedisin, për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore, siç parashikohet në ligj dhe në legjislacionin e posaçëm në fuqi;
- ✓ sigurimin e zbatimit dhe kontrollin e zbatimit të akteve ligjore e nënligjore që rregullojnë veprimtarinë në fushën e inspektimit të mjedisit dhe ujërave;
- ✓ shqyrtimin e ankesave për masat administrative dhe gjobat e vendosura ndaj subjekteve në kuadër të aplikimit të përgjegjësiave mjedisore, detyrimeve monetare të subjekteve të gjobitura etj;
- ✓ bashkëpunimin me inspektoratet e tjera kompetente, në rast se kërkohet prej tyre;
- ✓ ushtrimin e çdo funksioni tjetër, të përcaktuar në ligje të tjera të posaçme, që kanë të bëjnë me mbrojtjen e mjedisit, lejet e mjedisit dhe inspektimin;

- ✓ si dhe, brenda Agjencisë, është krijuar “Komisioni i Ankimimit të AGJENCIA KOMBTARE E MJEDISIT -së, i cili drejtohet nga Drejtori i Përgjithshëm”¹⁰.

Pas ndryshimit të VKM - së Nr. 568, datë 17.7.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit” me VKM - në Nr. 186, datë 25.3.2021 “Për një shtesë në vendimin nr. 568, datë 17.7.2019, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe mënyrën e organizimit e të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit””, nuk ka pësuar ndryshime të tjera¹¹.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit e shtrin veprimtarinë në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë dhe organizohet në 2 nivele:

- a) Nivel qendror, përmes Drejtorisë së Përgjithshme;
- b) Nivel rajonal, nëpërmjet 4 (katër) Agjencitë Rajonale të Mjedisit (ARM).

3.1.2 Agjencia Rajonale e Mjedisit Tiranë dhe Berat¹².

Agjencitë rajonale të mjedisit kryejnë detyrat, si më poshtë vijon:

- ✓ Inspektojnë lidhur me aspektin mjedisor duke përfshirë aktivitete të tilla si monitorimet, kontrollet dhe auditimet me qëllim sigurimin e ligjshmërisë në çështjet mjedisore sipas sistemit mbi bazë risku dhe përputhshmërinë e aktivitetit të operatorëve me kushtet/kriteret e përcaktuara në lejet mjedisore;
- ✓ Kryejnë matjet dhe analizat laboratorike mbi treguesit mjedisorë në laboratorë funksionalë për këtë qëllim;
- ✓ Koordinojnë veprimtarinë dhe bashkëpunojnë me strukturat përgjegjëse për mjedisin në njësitë e qeverisjes vendore.

3.2 Baza ligjore dhe kriteret e tjera që rregullojnë çështjen nën auditim

Baza ligjore kryesore që rregullon aktivitetin e subjektit lidhur me çështjen nën auditim që do të jetë burimi i kriterëve të auditimit.

3.2.1 Kriteret politike

- VKM Nr. 418, datë 27.5.2020 “Për miratimin e dokumentit të politikave strategjike dhe të planit kombëtar për menaxhimin e integruar të mbetjeve 2020–2035;
- VKM Nr. 412, datë 19.06.2019 “Për miratimin e planit kombëtar për menaxhimin e cilësisë së ajrit”.
- VKM Nr. 594, datë 10.09.2014 “Për miratimin e strategjisë kombëtare për cilësinë e ajrit të mjedisit”;

3.2.2 Kriteret teknike dhe të monitorimit

- Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë;
- Ligj Nr.10431, datë: 09.06.2011, “Për mbrojtjen e mjedisit” i ndryshuar me ligjin Nr. 66/2024, datë 4.7.2024;
- Ligj Nr.10440, datë: 07.07.2011, “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”, të ndryshuar me ligjin Nr. 67/2024, datë 4.7.2024;
- Ligj Nr.10448 datë 14.07.2011 “Për Lejet e Mjedisit” i ndryshuar me ligjin Nr.108/2024, datë 17.10.2024);

¹⁰ VKM Nr. 186, datë 25.3.2021 “Për një shtesë në vendimin nr. 568, datë 17.7.2019, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe mënyrën e organizimit e të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit””

¹¹ Konfirmim i ardhur me e-mail nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, më datë 5.3.2026

¹² Sqarim: ARM Berat mbulon bashkinë Elbasan dhe ARM Tiranë mbulon Bashkinë Krujë.

- Ligj Nr. 44/2015 Kodi i Procedurave Administrative, i ndryshuar;
- Ligj Nr.57/2025 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”;
- Ligj Nr.162, datë 04.12.2014 “Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis” ndryshuar me ligjin Nr.99/2024, datë 12.9.2024;
- Ligj Nr.10081, datë 23.2.2009, “Për Licencat, Autorizimet dhe Lejet në Republikën e Shqipërisë”, ndryshuar me ligjin 41/2025;
- Ligj Nr. 27/2016 “Për menaxhimin e kimikateve”, ndryshuar me ligjin Nr. 99/2024, datë 12.9.2024;
- Ligji Nr. 9115, datë 24.07.2003 “Për trajtimin mjedisor të ujërave të ndotura”, i ndryshuar;
- Ligj Nr.9010, datë 13.2.2003 "Për administrimin mjedisor të mbetjeve të ngurta" i ndryshuar me ligj Nr.10137 datë 11.05.2020;
- Ligj Nr. 155, datë 17.12.2020 “Për ndryshimet klimatike”, ndryshuar me ligjin 95/2025, datë 18.12.2025);
- Ligj Nr. 9263, datë 29.7.2004 “Për ratifikimin e “Konventes se Stokholmit” për ndotësit organikë të qëndrueshëm”;
- Ligj Nr. 9425, datë 06.10.2005, Aderimi ne Konventen e CLRTAP;
- Ligj Nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit” ndryshuar me ligjin Nr. 78/ 2023, datë 21.9.2023;
- Ligj Nr. 33/2022 “Për të dhënat e hapura dhe ripërdorimin e informacionit të Sektorit Publik”;
- Ligj Nr.10 296, datë 81.7.2010,"Për menaxhimin financiar dhe kontrollin", ndryshuar me ligjin Nr.14/2023;
- VKM Nr. 568, datë 17.7.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”;
- VKM Nr. 247, datë 30.04.2014 “Përcaktimin e rregullave të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimarrjen mjedisore”, ndryshuar VKM Nr.268, datë 27.4.2023).
- VKM Nr. 371, datë 11.6.2014 “Për miratimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të dokumentit të dorëzimit të tyre” ndryshuar me Nr. 522, datë 1.8.2024;
- VKM Nr.177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lengëta dhe kriteret e zonimit të mjediseve ujore pritëse”;
- VKM Nr.575, 24.06.2015 “Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte” ndryshuar me VKM Nr. 338, datë 19.6.2025;
- VKM Nr. 418, datë 25.06.2014 “Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim”;
- VKM Nr. 912, datë 11.11.2015 “Për miratimin e metodologjisë kombëtare të procesit të vlerësimit të ndikimit në mjedis”;
- VKM Nr. 452, datë 11.7.2012, “Për lëndfillet e mbetjeve” ndryshuar me VKM Nr. 846, datë 28.10.2020);
- VKM nr. 178, datë 06.03.2012 “Për Incinerimin e Mbetjeve”;
- VKM Nr. 660, datë 31.10.2018 “Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve të metaleve”;
- VKM Nr. 319, datë 31.05.2018 “Për miratimin e masave për kostot e menaxhimit të integruar të mbetjeve”;
- VKM Nr. 452, datë 11.7.2012, “Për lëndfillet e mbetjeve” ndryshuar me VKM Nr. 846, datë 28.10.2020);
- VKM Nr. 687, datë 29.07.2015 “Për miratimin e rregullave për mbajtjen, përditësimin dhe
- VKM Nr. 1189, datë 18.11.2009 “Për rregullat dhe procedurat për hartimin dhe zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit”;
- VKM Nr. 352/2015 “Për vlerësimin e cilësisë së ajrit të mjedisit dhe kërkesat për disa ndotës në lidhje me të”;
- VKM Nr. 402, datë 30.06.2021 “Për miratimin e katalogut të mbetjeve”;

- VKM Nr. 575, 24.06.2015 “Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte” i ndryshuar;
- akte të tjera që mund të dalin gjatë auditimit.

3.2.3 Kriteret monitorimit dhe raportimit:

- Raporte vjetore mbi gjendjen e mjedisit, Agjencia Kombëtare e Mjedisit;
- Raporte monitorimi dhe raporte inspektimesh;
- Analiza vjetore 2023, 2024, 2025 Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe ARM;
- Pasqyra statistikore, etj.

3.2.4 Praktika të mira ndërkombëtare

- Air quality in Europe — 2019, <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/air-quality-in-europe-2019>
- 2024 AQI⁺ country ranking (<https://www.iqair.com/albania>)

3.3 Rëndësia e produkteve të subjekteve

Regjistri i Shkarkimit dhe Transferimit të Ndotësve i cili përmban informacionin për shkarkimet dhe transferimet e ndotësve dhe të mbetjeve, vlerësimin e prirjeve të tyre, monitorimin e progresit të bërë përmes politikave e programeve mjedisore, të përmbushjes së detyrimeve që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare, si dhe mundëson të drejtën e publikut për t’iu dhënë ky informacion, administrohet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit. Ky dokument përfaqëson bazën e të dhënave për sa u përket burimeve dhe problematikave të ndotjes në territor.

Raporti i Gjendjes së Mjedisit i cili hartohet çdo vit nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, është një dokument që ofron një panoramë të situatës aktuale mjedisore dhe mbulon aspekte të ndryshme të mjedisit si klimën, ajrin, tokën, ujin, zhurmat etj.

Treguesit mjedisorë të përdorur për hartimin e raportit, bazohen kryesisht nga monitorimi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, nga informacionet dhe të dhënat e siguruar nga institucione të tjera publike, kërkimore dhe monitoruese të mjedisit në nivel kombëtar.

Po ashtu, Agjencia Kombëtare e Mjedisit administron sistemin e informacionit mjedisor, i cili përmban të dhëna për gjendjen e mjedisit, ngarkesën ndotëse dhe ndikimet në mjedis, reagimin e publikut dhe, veçanërisht, të dhëna për: shkarkimet e ndotësve në mjedis, të përfutura nga Regjistri i Shkarkimit dhe Transferimit të Ndotësve; efektet e ndotjes në mjedis dhe shëndetin e njeriut; mbetjet dhe menaxhimin e ndotjeve. Kjo agjenci specifikon masat rehabilituese për sa i përket dëmit të shkaktuar në mjedis si dhe është autoriteti kompetent për identifikimin e operatorit që paraqet kërcënimin e drejtpërdrejtë.

3.4 Pesha në buxhet

Agjencia Kombëtare e Mjedisit administron dhe menaxhon fondet buxhetore nëpërmjet 6 programeve buxhetore. Në vlerësim të strukturës buxhetore dhe nga analiza paraprake e kapitujve dhe titujve, konstatohet se nuk ka një vlerë të llogaritur, planifikuar apo buxhet të planifikuar dhe të përdorur me destinacion mbrojtjen e mjedisit në Bashkinë Elbasan e Krujë¹³, pra mungon gjurma e auditimit. Po kështu në lidhje me të ardhurat, nuk kemi ndarje për dy bashkitë objekt auditimi, pra mungon gjurma e auditimit.

¹³ Nga grupi i auditimit gjykohet se është e pamundur që të ndahet veçmas buxheti (shpenzime) për Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe veçmas ARM Berat e Tiranë sa prej buxhetit të këtyre Agjencive rajonale dhe Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, kanë përdorur për mbrojtjen e mjedisit në Bashkinë Elbasan dhe Krujë.

Vetë programi buxhetor “Transporti Rrugor” përbëhet nga shpenzime korrente dhe shpenzime kapitale nga ku këto të fundit zënë vlerën më të madhe sikurse shihet edhe nga grafiku më poshtë. Shpenzimet kapitale të këtij programi janë kryesisht shpenzime për ndërtim rrugësh, sisteme asfaltme, supervizim punimesh, emergjencat, sinjalistike dhe siguri rrugore, studime projektme etj.

Pasqyra e treguesve të buxhetit për vitin 2023-2025

Në mijë lekë

VITI	AGJENCIA KOMBETARE E MJEDISIT			ARM TIRANE			ARM BERAT		
	Plan	Fakt	Realizimi %	Plan	Fakt	Realizimi %	Plan	Fakt	Realizimi %
2023	207,408	189,852	91.5	40,900	38,706	94.6	40,100	38,506	96
2024	199,570	186,818	93.6	47,700	46,210	96.8	45,560	44,692	98
2025	221,915	210,730	95	54,400	53,568	98.5	49,800	49,641	100
Totali	628,893	587,400	93.4	143,000	138,484	96.8	135,460	132,839	98

Burimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Perpunoj: Grupi i Auditimit

Siç shihet në pasqyrën e mësipërme, buxheti i planifikuar dhe përdorur nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe njësitë vartëse Agjencia Rajonale e Mjedisit(ARM) Tiranë e Berat, nuk ka tejkalim fondesh apo mospërdorim mbi planifikimin e kryer, konkretisht:

3.5 Feedback-u i subjekteve gjatë auditimit

Gjatë fazës studimore dhe fazën e terrenit, subjektet nën auditim Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe ARM Tiranë dhe Berat, janë përgjigjur në kohë pyetësorëve të dërguar nga grupi i auditimit, ndërsa plotësimi i informacionit dhe dokumentacionit të kërkuar që lidhet me vjeljen e të dhënave plotësuese mbi subjektin, ka kërkuar më shumë kohë në ndonjë rast, kjo edhe për shkak të mungesës në staf të disa drejtuesve për arsye objektive.

4. DETAJET E AUDITIMIT

4.1 Vlerësimi i risqeve të aktiviteteve të subjekteve

Vlerësimi i risqeve ka për qëllim identifikimin dhe analizimin e faktorëve që mund të ndikojnë negativisht në realizimin e objektivave të institucioneve përgjegjëse për vlerësimin e kushteve dhe situatës mjedisore në territorin e Bashkisë Elbasan dhe Krujë, si zona me risk të lartë ndotjeje dhe faktorët që kanë ndikuar në rritjen e treguesve ndotës të mjedisit. Efektivitetin e masave të marra nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit në bashkëpunim me pushtetin vendor, nëpërmjet inspektimeve me bazë risku dhe kontrollit mjedisor, si dhe zbatimi i masave parandaluese në referim të konkluzioneve të dala nga vlerësimet dhe monitorimet e kryera të Vlerësimeve të Ndikimit në Mjedis të treguesve të regjistruar për ndotje ajri, nëntokës dhe ujrave në sipërfaqe.

Analiza është mbështetur në shqyrtimin e dokumenteve strategjike, kuadrit ligjor dhe nënligjor, raporteve të auditimeve të mëparshme të KLSH-së, si dhe të dhënave të siguruar nga institucionet përgjegjëse, si faqja zyrtare e bashkive Elbasan dhe Krujë, Raporti i Performancës të Njërive Vendore, informacioneve orientuese të marra nga burimet e mediave të shkruara dhe vizive, si dhe vlerësimet e treguesve të ndotjes mjedisit në vendet fqinje të ngjashme me këto bashki (Rasti Nikshiq, Mali i Zi), etj.

Ky proces ka evidentuar risqe që lidhen me vlerësimin e gjendjes mjedisore në këto dy bashki, nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (ARM Berat dhe Tiranë), institucionet e tjera përgjegjëse qendrore dhe lokale, koordinimi institucional, burimet njerëzore, kushtet infrastrukturore të institucionit dhe njërive vartëse, si dhe me efektivitetin e masave të marra, apo të propozuara këtyre bashkive, projektet dhe programet që kanë pasur impakt pozitiv në mbrojtjen e mjedisit në bashkinë Elbasan dhe Krujë.

Risqet e identifikuara janë përmbledhur në tabelën e mëposhtme:

Fusha e aktivitetit	Përshkrimi i riskut	Ndikimi që mund të kenë risqet e identifikuara	Niveli i riskut
Sigurimi i performancës mjedisore	Zbatimi i standarteve dhe kriterëve mjedisore duke përdorur metodologji dhe udhëzues për mbrojtje dhe cilësinë e mjedisit në territorin e dy bashkive.	Ndikon negativisht në vlerësimin objektiv të gjendjes mjedisore duke cenuar cilësinë e mjedisit dhe treguesit matës/krahasues të ndotjes.	I lartë
	Mungesa e ndërgjegjësimit publik mbi rëndësinë e mjedisit, faktorët ndikues në shëndetin dhe aktivitetin njerëzor dhe natyror, si dhe ruajtja e një statusi mjedisor të qëndrueshëm për komunitetin dhe biodiversitetin.	Ndikon negativisht në mosangazhimin e komunitetit në mbrojtje të mjedisit nga ndotja.	E mesme
	Mungesë bashkëpunimi dhe qartësimi të roleve të institucioneve përgjegjëse, për realizimin e objektivave kryesorë të mjedisit, për mbajtjen e një situatë mjedisore brenda normave kombëtare dhe kërkesave të BE – së.	Vlerësimi dhe përcaktimi i qartë i roleve të institucioneve përgjegjëse në kontributin e ruajtjes dhe mbajtjes së një mjedisi të pastër.	I lartë
	Mungesë investimesh për mjedin nga pushteti qendror dhe lokal në këto dy bashki.	Ndikon negativisht në përmirësimin e masave të marra në mbrojtjen e mjedisit në dy bashkitë.	I lartë
	Numri i madh i subjekteve industriale në territorin e Elbasanit dhe Krujës, të cilët ushtrojnë presion industrial në mjedisin përreth.	Ndikon në ndotjen e mjedisit nëpërmjet mbetjeve që gjenerohen në ajër dhe në tokë.	I lartë
	Ndotja e ajrit nga trafiku dhe qarkullimi i mjeteve të transportit në Elbasan dhe Fushë Krujë, në mungesë të unazave të jashtëqytetit.	Ndikon negativisht në rritjen e treguesve të ndotjes në ajër në këto dy bashki.	I lartë
Kërkimi dhe dija mjedisore	Mungesë e pajisjeve matëse funksionale, të treguesve mjedisorë, laboratorëve mjedisorë, të teknologjisë mjedisore.	Ndikon negativisht në moskryerjen në kohë të analizave mjedisore dhe referimit për marrje masash përmirësimi.	I Lartë
	Mungesa e kërkimeve dhe analizave shkencore, për zbatimin e metodave dhe teknikave inovative, si dhe përfshirjen dhe implementimin e teknologjive bashkëkohore, për përmirësimin e mjedisit.	Kufizon mundësinë e përfshirjes aktive të metodave dhe teknikave bashkëkohore në mbrojtjen e mjedisit.	I lartë
	Krijimin dhe mbajtjen e përditësuar të një sistemi të integruar dhe efektiv të informacionit, regjistrave mjedisorë, GIS, etj, për sigurimin e informacionit të saktë dhe në kohë, për treguesit që kanë ndikim në mjedis.	Kufizon vlerësimin objektiv dhe në kohë të situatës mjedisore dhe marrjen e masave dhe referimin institucioneve përgjegjëse lokale e qendrore, për përmirësimin e gjendjes mjedisore.	I lartë
	Incenerimi jo bashkëkohor i mbetjeve në bashkinë e Krujës dhe mungesa e funksionimit të plotë të inceneratorit në Bashkinë Elbasan.	Ndikon negativisht në rritjen e treguesve të ndotjes në mjedis dhe mosincenerimin sipas kërkesave ligjore.	I lartë

Vlerësimi i impaktit mjedisor dhe licencimi	Mungesë projektsh të dedikuara për mbrojtjen e mjedisit nga fenomene natyrore/klimaterike që vijnë nga aktiviteti i subjekteve të ndryshme, të cilët nuk respektojnë standartet dhe parametrat teknike të kërkuara, për mbrojtjen e shëndetit të komunitetit, në këto bashki.	Moszbatimin e standarteve në ndjekjen dhe zbatimin e projekteve dhe kryerjes së aktiviteteve industriale dhe tregtare, të subjekteve të ndryshme në këto bashki.	I lartë
	Krijimi i një databaze të plotë dhe të përditësuar të lejeve mjedisore, duke zbatuar kriteret dhe standarte teknike të miratuara	Dhënien e lejeve mjedisore pa u zbatuar procedurat dhe vlerësimi i plotë tekniko-ligjor (Për lejet A dhe B).	I mesëm
	Informacion i saktë nga operatorët për aktivitetin që do kryejnë për leje të tipit A dhe B, me argumentim bindës dhe ligjor për miratim ose refuzim.	Ndikon në vlerësimin objektiv të informacionit nga ana tekniko-ligjore të lejeve.	I mesëm
Inspektimi dhe kontrolli tematik për respektimin e kërkesave ligjore dhe të kushteve mjedisore	Përcaktimi i përgjegjëseve mjedisore me bazë vlerësimi riskut, për përcaktimin e dëmeve që i shkaktohen mjedisit.	Ndikon në rikuperimin e dëmeve që i shkaktohen mjedisit, dhe në marrjen e masave për rehabilitimin e mjedisit.	I lartë
	Kryerja e inspektimeve dhe kontrolleve pa bazë risku, në shkellje të parashikimeve ligjore.	Ndikon në efektivitetin e inspektimeve dhe përgjegjësimin e subjekteve, aktiviteti i të cilave ndikon negativisht në mjedis.	I lartë
	Zbatimi i Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit në bashkitë Elbasan dhe Krujë.	Ndikon negativisht në mosvlerësimin e të dhënave që përcaktojnë gjendjen në mjedis në këto bashki dhe marrjen e masave rehabilituese.	I mesëm
	Masat administrative dhe gjobat e vendosura nuk kanë ndikuar në sjelljen e subjekteve ndaj mjedisit.	Ka sjellur mungesë ndërgjegjësimi të subjekteve ndotës, nga përshkallëzimi i butë i vendosjes së masave administrative dhe gjobave.	I lartë

Observacion nga znj. E. (Sh.) M., ish-përgjegjëse sektori në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit

Në observacionin e paraqitur nga znj. E. M., ish-përgjegjëse sektori Drejtorisë së Menaxhimit të të Dhënave Mjedisore, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit keni cituar: “Çlidhje ka Drejtoria e Kërkimit dhe Dijes (Drejtoria e Menaxhimit të të Dhënave Mjedisore, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit me incenerimin jo bashkëkohor të mbetjeve në bashkinë e Krujës dhe mungesa e funksionimit të plotë të inceneratorit në bashkinë Elbasan, të cilin e keni klasifikuar me nivel risku të lartë? Kjo drejtori, as nuk shqyrton aplikimet për leje mjedisi, as nuk shqyrton dhe administron raportet e vetëmonitorimit të subjekteve të pajisura me leje mjedisi si dhe as nuk i inspekton këto subjekte. Theksojmë se bazuar në Vendimin nr. 418, datë 27.5.2020 “Për miratimin e dokumentit të politikave strategjike dhe të planit kombëtar për menaxhimin e integruar të mbetjeve, 2020–2035” vendi ynë është ndarë në 10 Zona të Menaxhimit të Mbetjeve (ZMM) dhe zona Tiranë-Durrës përfshin edhe bashkinë Krujë e cila duhet të depozitojë mbetjet urbane në Landfillin e Sharrës. Stacion transferimi për Krujën nuk ka të miratuar. Përcaktimi i llojit të teknologjisë së inceneratorit dhe monitorimi i funksionimit të tij janë procese jashtë kompetencës së Drejtorisë së Menaxhimit të të Dhënave Mjedisore, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit e aq më tepër të sektorit të Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe

GIS ku roli i këtij sektori ka qenë vetëm raportues dhe hartues raportesh mbi të dhënat e disponueshme.”

Kërkimi dhe dija mjedisore	Mungesa e pajisjeve matëse funksionale, të treguesve mjedisorë, laboratorëve mjedisorë, të teknologjisë mjedisore.	Ndikon negativisht në moskryerjen në kohë të analizave mjedisore dhe referimit për marrje masash përmirësimi.	I lartë
	Mungesa e kërkimeve dhe analizave shkencore, për zbatimin e metodave dhe teknikave inovative, si dhe përfshirjen dhe implementimin e teknologjive bashkëkohore, për përmirësimin e mjedisit.	Kufizon mundësinë e përfshirjes aktive të metodave dhe teknikave bashkëkohore në mbrojtjen e mjedisit.	I lartë

14

	Krijimin dhe mbajtjen e përditësuar të një sistemi të integruar dhe efektiv të informacionit, regjistrave mjedisorë, GIS, etj. për sigurimin e informacionit të saktë dhe në kohë, për treguesit që kanë ndikim në mjedis.	Kufizon vlerësimin objektiv dhe në kohë të situatës mjedisore dhe marrjen e masave dhe referimin institucioneve përgjegjëse lokale e qendrore, për përmirësimin e gjendjes mjedisore.	I lartë
	Incenerimi jo bashkëkohor i mbetjeve në bashkinë e Krujës dhe mungesa e funksionimit të plotë të inceneritorit në Bashkinë Elbasan.	Ndikon negativisht në rritjen e treguesve të ndotjes në mjedis dhe mosincenerimin sipas kërkesave ligjore.	I lartë

Sqarim i Grupit të auditimit: Për sa keni trajtuar në këtë paragraf, që në fillim me shprehjen aspak profesionale: ”Ç’lidhje ka Drejtoria “ nuk qëndron dhe jeni jashtë kontekstit që ne e kemi shkruar, ju sqarojmë: KLSH kryen auditimin sipas standardeve kombëtare dhe ndërkombëtare, duke u udhëhequr nga vlersimet me bazë rrisht të aktivitetit, veprimeve dhe ngjarjeve ekonomike të subjektit objekt auditimi, dhe kjo nuk ka lidhje me JU..” Ju sjellim në vëmendje se percaktimi i rrishtit, është bërë në bazë të detyrave dhe kopetencave që ka Agjencia Kombëtare e Mjedisit për mbrojtjen e mjedisit nga ndikimi i mbetjeve dhe zbatimi i detyrave që i janë ngarkuar nga VKM -ja përkatëse e krijimit, organizimit dhe funksionimit të saj, ku duhet te jeni dakord me përshkrimin e bërë.

Citojmë:” ...Mungesa e kërkimeve dhe analizave shkencore e mjedisore për zbatimin e teknikave inovative, si dhe përfshirjen dhe implementimin e teknologjive bashkëkohore për përmirësimin e mjedisit-Risku; “I lartë” pra kërkohet ndërhyrje me për të arritur standarde bashkëkohore nëpërmjet inovacionit në proceset parandaluese e mbrojtëse të ndotjes mjedisit.”, duke ndikuar negativisht në mënyrat e incenerimit të mbetjeve në këto dy bashki. Për sa i përket përfshirjes së Drejtorisë ku Ju keni qenë me detyrë Përgjegjëse sektori (aktualisht e larguar nga puna), kemi diskutuar dhe arsyeja është se ne jemi referuar përshkrimin të punës dhe detyrave që keni patur.

Drejtoria juaj është përgjegjësuar për mos mbajtjen dhe administrimin e të dhënave për mbetjet sipas kategorive të përcaktuara dhe veçanërisht mbetjet e transferueshme, etj.

4.2 Objektivat e auditimit

Auditimi me temë “*Ndotja e mjedisit në Bashkinë e Elbasanit dhe Krujës*”, kishte qëllim kryesor të vlerësojë nëse Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe institucionet përgjegjëse, kanë siguruar një sistem efektiv, të koordinuar dhe të qëndrueshëm për trajtimin e elementeve dhe faktorëve që ndikojnë në ndotjen e mjedisit në këto dy bashki, në përputhje me standardet kombëtare të ruajtjes së mjedisit e mbrojtjes së shëndetit të komunitetit dhe florës e faunës në kurorat e gjelbërta të këtyre bashkive.

Në këtë kuadër, objektivat specifikë të auditimit janë:

- Të vlerësojë kushtet dhe situatën mjedisore në territorin e Bashkisë Elbasan dhe Krujë, si zona me risk të lartë ndotje, faktorët që kanë ndikuar në rritjen e treguesve ndotës të mjedisit, sipas standardeve kombëtare nga subjektet që kryejnë aktivitet teknologjik dhe industrial, mbetjet e ngurta dhe ato që dalin nga bizneset dhe banorët, si dhe ndotja e ujërave nëntoksorë nga mbetjet e lëngshme teknologjike.
- Të vlerësojë efektivitetin e masave të marra nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit në bashkëpunim me pushtetin vendor, nëpërmjet inspektimeve me bazë risku dhe kontrollit mjedisor veçmas dhe grupeve të përbashkëta për subjektet e ndotjes së ambientit, si dhe zbatimin e masave parandaluese në referim të konkluzioneve të dala nga monitorimet e kryera të Vlerësimit të Ndikimeve në Mjedis dhe vlerësimit të monitorimit të treguesve të regjistruar për ndotje ajri dhe ndotësve nëntoksorë dhe ujorë.
- Të analizojë programet e zbatuara për mbrojtjen e mjedisit, nga institucionet dhe organizatat mjedisore, të vlerësojë ndikimin e zbatimit ose mungesën e programeve dhe projekteve që ndikojnë në mbrojtjen e mjedisit, duke vlerësuar ndikimin në shëndetin e njërëzve në këto bashki.
- Të vlerësojë mekanizmat e përdorur nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për bashkëpunim me institucionet përgjegjëse lokale e qendrore, nëse institucionet përkatëse sigurojnë mbështetje për reduktimin e shkarkimeve të elementeve ndotës jashtë shkarkuesve të miratuar nga institucionet përgjegjëse.
- Sa janë promovuar e mbështetur zbatimi i teknologjive të avancuara për pastrimin e shkarkuesve të ajrit dhe ndotësve të lëngët, vënia në funksionim të plotë e pa ndërpreje e Inceneratorit të Elbasanit dhe nxitja e incentrimit të mbetjeve me metoda bashkëkohore në Bashkinë Krujë.

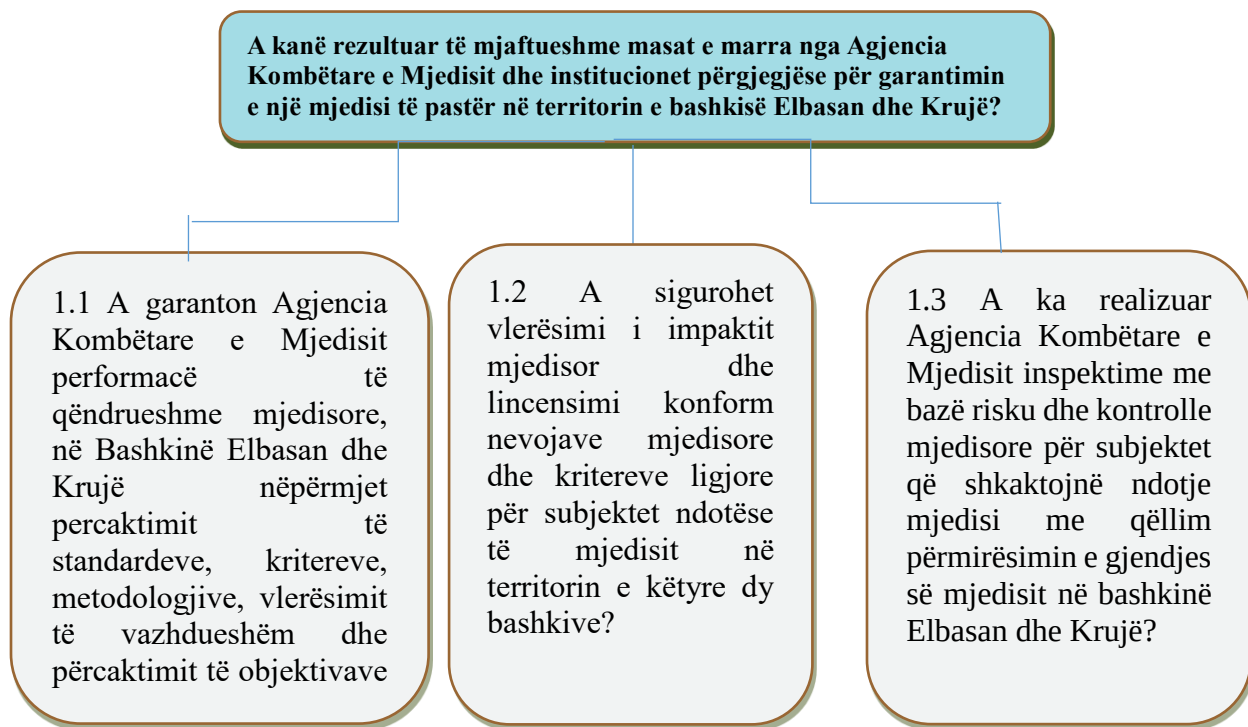
4.3 Pyetjet e auditimit

Pyetja kryesore: A kanë rezultuar të mjaftueshme masat e marra nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe institucionet përgjegjëse për garantimin e një mjedisi të pastër në territorin e bashkisë Elbasan dhe Krujë?

4.3.1 A garanton Agjencia Kombëtare e Mjedisit performacë të qëndrueshme mjedisore, në Bashkinë Elbasan dhe Krujë nëpërmjet përcaktimit të standardeve, kritereve, metodologjive, vlerësimit të vazhdueshëm dhe përcaktimit të objektivave mjedisorë?

4.3.2 A sigurohet vlerësimi i impaktit mjedisor dhe lincensimi konform nevojave mjedisore dhe kritereve ligjore për subjektet ndotëse të mjedisit në territorin e këtyre dy bashkive?

4.3.3 A ka realizuar Agjencia Kombëtare e Mjedisit inspektime me bazë risku dhe kontrolle mjedisore për subjektet që shkaktojnë ndotje mjedisi me qëllim përmirësimin e gjendjes së mjedisit në bashkinë Elbasan dhe Krujë?

5. SHITJELLIMI I PYETJEVE TË AUDITIMIT

Pyetja kryesore: A kanë rezultuar të mjaftueshme masat e marra nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe institucionet përgjegjëse për garantimin e një mjedisi të pastër në territorin e bashkisë Elbasan dhe Krujë?

Mesazhi i auditimit:

Masat e marra nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe institucionet përgjegjëse nuk kanë qenë të mjaftueshme për garantimin e një mjedisi të pastër në territorin e bashkive Elbasan dhe Krujë. Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk ka krijuar kushte dhe mbështetje financiare për mbajtjen në funksionalitet të plotë të stacioneve të matjes së ajrit dhe laboratorëve që ka në dispozicion. Matjet nuk bëhen në frekuenca të afërta por me shprehje, duke i bërë ato jo të vlefshme për përdorim në vlerësimet mjedisore.

Ka mungesë të vlerësimeve mjedisore, mospërdorim të treguesve të matshëm të nivelit të ndotjes së ajrit si dhe mungesë kontrolli/inspektimi kryesisht në zonën e Fushë- Krujës dhe Krujës.

Ndërkohë, inspektimet e kryera nuk janë bazuar në vlerësimin e riskut sipas hartës mjedisore të nivelit të ndotjes, si dhe në mungesë të mjeteve matëse, duke sjellë vlerësime e vendimmarrje të pambështetura.

Bashkëpunimi ndërinstitucional mes Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Bashkive Elbasan dhe Krujë si dhe institucioneve të tjera qendrore e vendore që kanë përgjegjësi e ndikim në

përmirësimin dhe mbrojtjen e mjedisit, kryerjen e investimeve, apo detyrimin e subjekteve për përmirësimin e teknologjisë bashkëkohore në reduktimin e shkarkimeve në ajër, ujë e tokë paraqitet i dobët dhe i pamjaftueshëm.

Në administrimin dhe dokumentimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të transferueshme ka mungesë të gjurmës së auditimit pasi nuk disponohet informacioni i plotë nga subjektet që i gjenerojnë ato. Procesi i planifikimit dhe zhvillimit të dëgjësive publike në shumë raste është zhvilluar pa pjesëmarrjen e bashkive, njësitë vendore apo dhe shoqatave kombëtare dhe organizata ambientaliste.

Informimi publik dhe transparencja mbi treguesit mjedisorë që rrezikojnë jetën dhe shëndetin e njerëzve për këto dy bashki ka munguar.

5.1 Pyetje e auditimit: A garanton Agjencia Kombëtare e Mjedisit performacë të qëndrueshme mjedisore, në Bashkinë Elbasan dhe Krujë, nëpërmjet përcaktimit të standardeve, kriterëve, metodologjive, vlerësimit të vazhdueshëm dhe përcaktimit të objektivave mjedisorë?

➤ Mungon strategjia sektoriale për bashkëpunimin me aktorët përgjegjës të mbrojtjes së mjedisit në bashkinë Elbasan dhe Krujë.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka në objektivin e saj, sigurimin e performancës së qëndrueshme mjedisore, në të gjithë territorin e vendit, por veçanërisht në qytetet urbane, ku impakti social dhe shëndetësor është i lartë dhe ndikon direkt në përmirësimin e jetës së qytetarëve, duke orientuar zhvillimin e ekonomisë dhe jetës shoqërore në respektim të mjedisit e mbrojtjes së saj nga ndotja nga elementë e faktorë të ndryshëm.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit është bazuar në Strategjinë të Mjedisit, kryen aktivitetin e saj në ruajtjen e performancës mjedisore, ligjin nr. 10431/2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, i ndryshuar, ligjin për VNM (Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis) dhe akte të tjera ligjore me rol kryesor, në drejtim të monitorimit të cilësisë së ajrit, ujit dhe tokës, raportimit mjedisor dhe mbështetjes së politikëbërjes.

Nga auditimi i kryer për funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit në përmbushjen e detyrimeve ligjore për mbrojtjen e mjedisit në Bashkinë Elbasan dhe Krujë, kemi evidentuar se megjithëse ekziston një bazë ligjore dhe rregullatore e ngritur mbi ligjin për mbrojtjen e mjedisit dhe përafrimin me “Acquis” të Bashkimit Evropian, efektiviteti i këtij kuadri ligjor e rregullator ka qenë në rritje, por mbetet i kufizuar në praktikë, kjo nga mos bashkëpunimi i duhur me pushtetin vendor e institucionet e tjera lokale në këto dy bashki.

Në drejtim të përcaktimit të standardeve dhe kriterëve, konstatohet se ato janë pjesërisht të harmonizuara me kërkesat e BE-së (psh. për cilësinë e ajrit dhe ujit), por shpesh mungon operacionalizimi i tyre në nivel vendor, veçanërisht në lidhje me përgjegjësitë dhe mekanizmat e kontrollit, pra nuk ka një strategji sektoriale bashkëpunimi me të gjithë aktorët dhe veçanërisht me pushtetin vendor, ku të përcaktohen qartë detyrimet dhe përgjegjësitë për angazhimin për një ambient të pastër në bashkitë Elbasan e Krujë. Ky fenomen, shikohet në mungesën e bashkëpunimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit me bashkitë, me të cilat nuk ka plan veprimi të përbashkët për monitorimin, informimin e ndërsjellë dhe për kryerjen e inspektimeve e kontrolleve të përbashkëta për subjektet që ndotin ambjentin në territorin e bashkisë Elbasan e Krujë. Theksojmë se bashkëpunimi është vetëm në korespondencën shkresore për kërkesa marrje leje mjedisore për vendgrumbullimin dhe asgjësimin e mbetjeve shtazore, incenerimi i mbetjeve të ngurta e mbeturina dhe probleme të tjera mjedisore që kanë bërë të dy bashkitë.

Në lidhje me vlerësimin e vazhdueshëm, sistemi i monitorimit nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit paraqet disa kufizime në mbulimin gjeografik të territorit të bashkisë Elbasan e Krujë, kjo

konstatohet dhe nga inspektimet e kufizuara, mos analizimi në kohë reale i treguesve matës nga stacionet e matjes së ndotjes ajrit dhe treguesit nga monitorimet dhe inspektimet.

Në bashkinë Krujë, nuk është kryer asnjë matje për shkarkimet në ajër, tokë, ujëra sipërfaqësorë e nëntokësor (përjashto një rast me indicie nga Avokati i Popullit), por janë mjaftuar vetëm me informimin nga vetëmonitorimet e paraqitura nga subjektet. Pra, nuk ka një regjistër të individualizuar për bashkinë Krujë apo Elbasan, për ndotësit më të mëdhenj të mjedisit dhe listimin e të tjerëve me nivel ndotje të mesëm e të ulët. Kjo do të siguronte:

- mirë menaxhim të situatës dhe performancës mjedisore, duke sjellë një vëmendje të shtuar për subjektet ndotëse me nivel të lartë, planifikim monitorimi dhe inspektime në raport me nivelin e rrezikshmërisë të dëmtimit të shëndetit të njerëzve;

- krijimin dhe dokumentimin e gjurmës së auditimit, duke orientuar drejt institucionet e interesuara për vlerësimin e veprimeve të administratës së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit në drejtim të mbrojtjes mjedisit e rritjen e transparencës. Agjencia Kombëtare e Mjedisit për kushtet që ka, si nga mungesa e mbështetjes buxhetore për mbajtjen në funksionalitet të plotë të stacioneve të matjes dhe laboratorëve që ka në dispozicion, burimeve njerëzore, nuk ka arritur frekuencën e matjeve të duhura në periudha sa më të ngushta. Kjo ka kufizuar dokumentimin dhe publikimin në kohë reale të të dhënave të administruara, mangësi kjo e konstatuar nga grupi i auditimit, i cili ka evidentuar se: *informimin i publikut është një mangësi kryesore në funksionalitetin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe bashkëpunimit të saj me administratën e bashkisë Elbasan e Krujë.*

Për më tepër, objektivat mjedisore për Bashkinë Elbasan dhe Krujë, nuk janë gjithmonë të formuluar sipas parimit SMART: specifik, të matshëm, të arritshëm, relevant dhe të kufizuar në kohë, si dhe nuk shoqërohen me indikatorë të qartë të performancës mjedisore.

Në këto kushte, në përputhje me parimet e efektivitetit, rezulton se Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk arrin të garantojë plotësisht performancë të qëndrueshme mjedisore, pasi ekziston diferencë midis kuadrit rregullator dhe zbatimit praktik të tij.

Sa i përket metodologjive, Agjencia Kombëtare e Mjedisit disponon procedura për monitorimin e treguesve mjedisore, por këto metodologji nuk aplikohen në mënyrë të unifikuar dhe të qëndrueshme, në të gjitha zonat e monitoruara, duke krijuar boshllëqe në krahasueshmërinë dhe besueshmërinë e të dhënave.

Performanca mjedisore e Bashkisë Elbasan, nuk ka një vlerësim të qëndrueshmërisë mjedisore të përgatitur nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, pasi vlerësimet e paraqitura janë të pjesshme/individualizuara për subjekte e çështje mjedisore.

➤ **Nuk ka ndryshim të vendndodhjes së stacionit të lëvizshëm të matjes së ndotjes ajrit në Bashkinë Elbasan**

Nisur nga historiku, territori i Bashkisë Elbasan ka qenë qendra më e madhe e industrisë së rëndë në Shqipëri. Nuk rezulton se ka një vlerësim të plotë me një kornizë treguesish specifik, të matshëm, të krahasueshëm, të pranueshëm dhe në kohë të plotë monitorimi, etj., dhe ekzistencën e instrumentave matës në të gjithë territorin e bashkisë, **por një stacion matje të ndotjes ajrit të vendosur për bashkinë Elbasan, është i pozicionuar në një vend prej 9 vitesh.** Ky pozicionim ka sjellë pasqyrimin e treguesve vetëm për një zonë rreth Bashkisë dhe nuk ka pasur matje treguesish të ndotjes së ajrit në zonat e tjera mjedisore, si Metalurgjiku, Unaza e qytetit (tek kryqëzimi i rrugës për Gramsh, Krastë, etj. Matjet duhet të ishin më të shpërndara dhe të krijonin një panoramë të plotë të hartës mjedisore të ndotjes ajrit në disa pika të territorit bashkisë. Performanca mjedisore e kësaj bashkie, është në tranzicion me detyrimet e veta, nevojën e një kujdesi e vëmendje të shtuar në drejtim të përmirësimit të kushteve mjedisore, krahas nevojës për investime në drejtim të pakësimit të ndotjeve në mjedisin e saj nga Qeveria, por dhe imponimin e subjekteve ndotëse për teknologji bashkëkohore. Kjo situatë mjedisore kërkon që Agjencia

Kombëtare e Mjedisit të ndikojë në Bashkinë Elbasan, për të transmetuar impaktin mjedisor dhe përballjen me:

- Ndotja industriale (trashëgimi nga ish-kombinati metalurgjik);
- Probleme me cilësinë e ajrit dhe menaxhimin e mbetjeve;

Megjithëse janë kryer disa përmirësime të fundit në rehabilitimin e zonës së ndotur (në territorin e ish-metalurgjikut, fshati Balëz (ish-fabrika e çimentos) me projekte gjelbërimi urban dhe përmirësim të sistemit të riciklimit të mbetjeve urbane.

Nga vlerësimi i kryer, del se masat e marra nuk janë të mjaftueshme, kemi performancë mjedisore në përmirësim, por jo të qëndrueshme plotësisht, për shkak të ndikimeve historike dhe presionit urban, kjo kërkon masa të plota dhe bashkëpunim ndërinstitucional.

Bashkia Elbasan ka në administrim një fond pyjor dhe kullësor me sipërfaqe totale prej 54,979 ha, nga të cilat 55% janë të mbuluara me plane të miratuara mbarështimi të cilat kanë ndikim të rëndësishëm në mjedisin e kësaj bashkie.¹⁴

Në vlerësimin e krijimit të Hartës mjedisore për zonat problematike, janë evidentuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit zonat kryesore të ndotjes që janë; zona e ish-Kombinatit Metalurgjik dhe fshati Balëz (ish-fabrika e çimentos).

Në auditimin e kryer në lidhje me përdorimin e indikatorit të lidhjes midis buxhetimit lokal e qendror dhe rezultateve mjedisore, është evidentuar se kjo lidhje nuk ka ekzistuar, pasi si në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe në Bashkinë Elbasan (sipas faqes së Web-it të Bashkisë Elbasan) nuk ka investime apo fonde të veçanta, të cilat të kenë patur impakt mjedisor. Agjencia Kombëtare e Mjedisit, nuk ka pasur fonde të dedikuara për investime. Agjencia Kombëtare e Mjedisit me mekanizmat e saj të kontrollit e monitorimit ka si detyrë të kërkojë burime financiare nga institucionet që duhet të kontribuojnë në projekte për përmirësimin e gjendjes së mjedisit në këto dy bashki. Po kështu, Agjencia Kombëtare e Mjedisit, me mekanizmat e saj të kontrollit e monitorimit, të kërkojë nga subjektet ndotëse të investojnë në teknologjitë bashkëkohore, të reduktojnë djegjen (emetimin) e gazeve në ajër dhe përdorimin e impianteve të pastrimit që respektojnë normat e BE-së.

Mungesa e bashkëpunimit dhe e përgjegjësisë së institucioneve publike lokale dhe qendrore, janë në kundërshtim me ligjin nr. 10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, ndryshuar me ligjin nr. 31/2013, datë 14.2.2013, nr. 53/2020, datë 30.4.2020¹⁵, Neni 11 “Parimi i përgjegjësisë së ndërsjellë dhe bashkëpunimit”, pika 1 e 3¹⁶.

Bashkëpunimi i institucioneve si subjekte përgjegjëse dhe aktor në zinxhirin e detyrimit dhe kontributit, për të rritur ndikimin e tyre në përmirësimin e mjedisit, duke krijuar një mjedis të shëndetshëm për qytetarët e këtyre bashkive.

Në zbatim të detyrimit të bashkëpunimit të ndërsjelltë, informimit reciprok për ndotjen e mjedisit, nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit duhet të përshkallëzohen masat ndëshkuese sipas parimit “Ndotësi paguan” e përcaktuar në ligjin e sipërcituar, nenin 12 “**Parimi “Ndotësi paguan”**”.¹⁷

Bazuar në analizën paraprake të situatës mjedisore në territorin e Bashkisë Elbasan, evidentohen disa burime kryesore të ndotjes mjedisore, të cilat kanë ndikim të drejtpërdrejtë në cilësinë e mjedisit dhe në shëndetin e popullsisë në këtë bashki, të analizuar, si më poshtë:

¹⁴ Raporti Vendor i Performancës për Bashkinë Elbasan për periudhën raportuese 2024, fq 29

¹⁵ Ky ligj është përafruar plotësisht me Direktivën 2004/35/KE të Parlamentit Europian dhe Këshillit, datë 21 prill 2004 “Mbi përgjegjësinë mjedisore, parandalimin dhe riparimin e dëmeve mbi ambientin” të ndryshuar. Numri CELEX: 32004L0035, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, Seria L, nr. 143, datë 30.4.2004, faqe 56-75

¹⁶ Ligjin Nr. 10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, ndryshuar me ligjin nr. 31/2013, datë 14.2.2013, nr. 53/2020, datë 30.4.2020¹⁶, Neni 11 “Parimi i përgjegjësisë së ndërsjellë dhe bashkëpunimit”, Pika 1 e 3

¹⁷ Nenin 12 “Parimi “Ndotësi paguan”

➤ **Mbi mbetjet e transferueshme**

Bazuar në Raportin e Gjendjes në Mjedis të tre viteve 2023-2025, është evidentuar se aktualisht në zonën e ish-metalurgjikut janë të depozituar mbi 1.5 milion ton mbetje industriale me metale të rënda (p.sh. ferrokrom dhe ferronikel), (marrë nga raporti i gjendjes në mjedis i vitit 2024) që janë rrezik i vazhdueshëm për komunitetin dhe ambientin, ushtrojnë presion mjedisor negativ në shëndetin e njerëzve, duke ndikuar në ndotjen e tokës, ndotjen e ujërave nëntokësore dhe ndotjen e lumit Shkumbin.¹⁸

Në lidhje me evadimin e mbetjeve të rrezikshme të mbartuar ndër vite dhe ato që janë gjeneruar nga kompanitë që operojnë në territorin e Bashkisë Elbasan, të cilat nuk janë transferuar dhe ricikluar dhe nuk janë marrë masa nga institucionet qendrore si Ministria e Mjedisit, Ministria e Mbrojtjes, Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe Inspektorati i Kontrollit dhe Mbrojtjes së Territorit (Drejtoria e Mjedisit) që të gjendet mënyrat e zhvendosjes në vende që mund të bëhet dekompozimi i tyre deri në asgjësim, sipas proceseve kimike të nevojshme. Agjencia Kombëtare e Mjedisit brenda kompetencave të saj, duhet të kishte rritur presionin institucional për subjektet që i administrojnë dhe së bashku me pushtetin lokal në Elbasan, të gjenin rrugët e evadimit të këtyre mbetjeve të rrezikshme historike dhe të shmangin përkëqësimin e situatës së rënduar mjedisore në zonën e ish-metalurgjikut.

Mungesa e një plan-veprimi sektorial e institucional për heqjen e këtyre mbetjeve të rrezikshme për shëndetin e njerëzve nuk është sipas kërkesave të ligjit nr.10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, ndryshuar me ligjin nr.31/2013, datë 14.2.2013, nr.53/2020, datë 30.4.2020¹⁹, neni 1 “Qëllimi”.

➤ **Trajtimi i gjenerimit të mbetjeve të transferueshme në Zonën industriale të Bashkisë Elbasan.**

Dokumentimi i gjenerimit të mbetjeve që krijohen nga proceset teknologjike dhe nga përdorimi si lëndë e parë që gjenerojnë mbetje, të cilat kanë nevojë për transferim, riciklim ose asgjësim me subjekte të licensuara, ka qenë me mangësi dhe krijuar situatë mjedisore të rrezikshme në territorin e bashkisë Elbasan. Situatë kjo e krijuar dhe në territorin e Bashkisë Krujë, ku ka subjekte që nga aktiviteti i tyre gjenerojnë mbetje të rrezikshme. Ky proces është shumë i rëndësishëm në sistemin e menaxhimit të mbetjeve, pasi siguron kalimin e mbetjeve nga pikat e grumbullimit fillestar (gjenerimin = krijimin) në subjekte që zhvillojnë proceset teknologjike apo të tjera që kryhen dhe gjenerojnë mbetje të rrezikshme dhe pa rrezikshme, të cilat kanë nevojë për trajtim përfundimtar sipas kërkesave ligjore, standardeve teknike dhe normave të BE-së dhe kërkojnë siguri për mos ndotje mjedisi nga trajtimi përfundimtar që u bëhet këtyre mbetjeve.

Këto transferime, bazohen në zbatimin e kërkesave të VKM nr. 229 datë 23.04.2014 “Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionit që duhet të përfshihet në dokumentin e transferimit”, i ndryshuar, VKM Nr.371 datë 11.06.2014 “Për miratimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të dokumentit të dorëzimit të tyre”, i ndryshuar, dhe Urdhrit të Ministrit të Mjedisit nr. 1354, datë 16.04.2015 “Për miratimin e Mënyrës së Administrimit të Formatit të Regjistrimit të Transfertave Individuale dhe të Regjistrimit Kombëtar të Transfertave si dhe mënyrën e Administrimit të tyre”.

Në zbatim të këtyre kërkesave, u auditua në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit (Sektori i Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS) mbi mbajtjen e këtyre regjistrave, krijimin e një baze të dhënash për mbetjet e rrezikshme dhe jo të rrezikshme, që nga evidenti i gjenerimit, gjendja në fillim të periudhës vjetore nga data 1.01.2023-31.12.2025, rezultoi se:

¹⁸ Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2024

¹⁹ Ky ligj është përafëruar plotësisht me Direktivën 2004/35/KE të Parlamentit Europian dhe Këshillit, datë 21 prill 2004 “Mbi përgjegjësinë mjedisore, parandalimin dhe riparimin e dëmeve mbi ambientin” të ndryshuar. Numri CELEX: 32004L0035, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, Seria L, nr. 143, datë 30.4.2004, faqe 56-75

Regjistrat e transferimeve mbahen sipas formatit të miratuar dhe janë të regjistruara në kohë, sipas kompanive të pajisura me Kod Unik përkatës. Në objektin e auditimit që kemi mbi vlerësimin e situatës mjedisore në territorin e Bashkisë Elbasan dhe Krujë, për nevoja të kryerjes së një analize të bazuar në të dhëna të sakta dhe të matshme mbi situatën e mbetjeve: të gjeneruara dhe transferuara, gjendje të mbartur e të mbetur, rezultoi se mungojnë të dhëna të besueshme dhe që të jenë objekt referimi e krahasimi nga grupi i audituesve të jashtëm të KLSH-it.

Pavarësisht kërkesave të grupit auditimit në Sektorin e Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS, në varësi direkte të Drejtorisë së Menaxhimit të Dhënave Mjedisore, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit, nga ky sektor nuk na u vunë në dispozicion të dhënat e kërkuara për situatën e mbetjeve të rrezikshme e parrezikshme, të dhënat e paraqitura nuk janë të plota dhe ne po i trajtojmë siç janë paraqitur. Këto veprime dhe mosveprime të mos paraqitjes së gjendjeve të mbetjeve të rrezikshme e parrezikshme (që transferohen), kufizojnë auditimin në dhënien e një opinioni apo konkluzioni të qartë e të bazuar në të dhëna të sakta, kjo tregon për mos administrimin e duhur të dhënave statistikore për situatë mjedisore të mbetjeve në territorin e bashkisë Elbasan e Krujë.

Kjo strukturë nuk ka funksionuar në përmbushje të detyrimit ligjor dhe mungesës së të dhënave statistikore për të realizuar një vlerësim objektiv e të bazuar në të dhëna të besueshme, ardhur kjo nga mungesa e marrjes së përgjegjësisë nga drejtuesi i Drejtorisë së Menaxhimit të Dhënave Mjedisore, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit, konkretisht nga drejtuesi i Sektorit të Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS, duke mos përmbushur detyrimin ligjor të funksionit si përgjegjës sektori. Kjo është e përcaktuar qartë në Formularin e Përshkrimit Punës (pasi Rregullorja ekzistuese është e vitit 2021 dhe nuk përputhet me strukturën) në pika IV “Detyra kryesore” nënpika IV/2, ku citohet: “.....Përditëson, azhornon dhe është përgjegjës për menaxhimin e bazës së të dhënave statistikore mjedisore.....”, si dhe në Rregullore nr.120 Prot., date 12.01.2021” Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe ARM-ve është e përcaktuar se : “.....Bashkërendon punën për gjenerimin, grumbullimin dhe përditësimin dhe shpërndarjen e të dhënave statistikore mbi mjedisin.....sasi të mbetjeve(ku përfshihen të dhënat statistikore për mbetjet e rrezikshme dhe parrezikshme) sipas deklarimeve të subjekteve, ...”, kjo i ngarkon me përgjegjësi drejtuesin e sektorit dhe të drejtorisë.

Për vitin 2023, Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka administruar dhe përpunuar të dhënat e raportuara në Regjistrin e Transfertave Individuale nga subjektet e pajisura me Kod Unik, për transferim e procese riciklimi sasi totale e mbetjeve në shkallë vendi rreth 72,230 ton mbetje në total (mbetje të rrezikshme e të parrezikshme²⁰). Nga kjo vetëm për subjektet që kryejnë aktivitet janë miratuar transferime në sasinë totale 11,620 ton mbetje, nga kjo; 8,673 ton mbetje të rrezikshme në subjektet që zhvillojnë aktivitet në territorin e bashkisë Elbasan dhe 1,373 ton në territorin e bashkisë Krujë, mbetje parrezikshme sasia vjetore e transferuar në total sasia 2,963 ton, nga kjo kemi 2,947 ton mbetje të pa rrezikshme në territorin e bashkisë Elbasan dhe 16 ton në territorin e bashkisë Krujë.

Për vitin 2024, nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit janë krijuar dhe miratuar procedurat për transferim e procese riciklimi e mbetjeve në shkallë vendi në sasinë 1,412,662 ton (mbetje të rrezikshme e të parrezikshme²¹), sasi kjo më e lartë se viti 2023 që ishte 72,230 ton . Nga kjo sasi mbetjesh, vetëm për subjektet që kryejnë aktivitet në Bashkinë Elbasan, janë miratuar transferime në sasinë 33,210 ton mbetje, nga të cilat 4,110 ton janë mbetje të rrezikshme dhe 29,100 ton mbetje të parrezikshme. Në territorin e bashkisë Krujë sasia vjetore e transferuar 88 ton mbetje, nga kjo 67 ton janë mbetje të rrezikshme dhe 21 ton mbetje pa rrezikshme(të transferueshme).

²⁰ Raport Gjendjes Mjedisit viti 2023 faqe 223-229

²¹ Raport Gjendjes Mjedisit viti 2024 faqe 254-255

Për vitin 2025, nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit janë krijuar dhe miratuar procedurat për transferim e kryerje procesi riciklimi të mbetjeve në sasinë 17,688 ton mbetje. Nga kjo vetëm për subjektet që kryejnë aktivitet në Bashkinë Elbasan, janë miratuar transferime në sasinë totale 17,677 ton mbetje, nga kjo kemi 4,808 ton mbetje të rrezikshme dhe 12,871 ton mbetje të parrezikshme Në territorin e bashkisë Krujë sasia vjetore e transferuar është 21 ton, nga kjo kemi 2 ton mbetje të rrezikshme dhe 19 ton mbetje pa rrezikshme. Të detajuar paraqiten në pasqyrën e mëposhtme:

Tabela 3: Pasqyra e transferimit të mbetjeve të rrezikshme /pa rrezikshme për subjektet në teritorin e Bashkisë Elbasan dhe Krujë

Nr.	Vitet	Bashkia	Mbetje të Rrez. sasia (ton)	Mbetje të Pa Rrez. sasia (ton)	Totali(ton)
1	2023	Elbasan	8,673	2,947	11,620
		Krujë	1,373	16	1,389
	Totali i vitit		10,046	2963	12,009
2	2024	Elbasan	4,110	29,100	33,210
		Krujë	67	21	88
	Totali i vitit		4,177	29,121	33, 298
3	2025	Elbasan	4,806	12,871	17,677
		Krujë	2	19	21
	Totali i vitit		4,808	12,890	17,688
	Totali		19,031	44,974	64,005
	Nga kjo:	Elbasan	17,590	44,918	62,508
		Krujë	1,441	56	1,497

Burimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit, pergatiti pasqyrën: Grupi auditimit të KLSH-së.

a. Ndotja industriale historike

Ndotja industriale historike përbën një nga faktorët kryesorë që vazhdon të ndikojë në mjedisin e zonës. Kjo ndotje lidhet me aktivitetin e industrisë së rëndë gjatë periudhës 1970–1990, pasojat e së cilës vazhdojnë të jenë të pranishme edhe sot. Ndikimet kryesore lidhen me:

- depozitimin e metaleve të rënda në tokë;
- ndotjen e tokës dhe të burimeve ujore;
- rrezikun potencial për shëndetin e popullsisë në zonat përreth ish-komplekseve industriale.

Për ndotjen industriale siç e kemi trajtuar më lartë, ka objektiva startegjikë të përgatitur, por nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe institucionet tjera ka munguar Planveprimi sektorial për zgjidhjen e këtij problemi me mbartje historike mjedisore. Qeveria dhe pushteti lokal nuk kanë një plan veprimi të detajuar dhe studiuar mirë për institucionet përgjegjëse mbi formën dhe mënyrën e bashkëpunimit ndërmjet tyre për asgjësimin e mbetjeve të rrezikshme, apo groposjen në vende të caktuara, për të shmangur rrezikun e vazhdueshëm për ndotjen e mjedisit në bashkinë Elbasan. Alarmi mjedisor i kësaj sate ka qenë prezent, bazuar në historikun e krijimit dhe mos evadimit të mbetjeve historike dhe aktuale, por deri tani nuk ka veprime konkrete për të gjetur rrugëzgjidhje, si me mbështetje financiare, por dhe me ngarkimin e institucioneve të ndryshme që kanë kapacitetet e nevojshme.

b. Ndotja nga përpunimi i mbetjeve industriale

E shtrirë në një sipërfaqe prej 160 hektarësh, rreth 4 km larg nga qendra e Elbasanit, ish-Metalurgjiku është një nga zonat e nxehta mjedisore në Shqipëri me industrinë metalurgjike si një ndotës potencial edhe në kohën e tanishme dhe jo vetëm mbartja historike e ndotjes, kjo vazhdon të mbetet shqetësim për qytetin e Elbasanit. Nga verifikimet dhe raportimet institucionale, ankesat e banorëve, por dhe vetë pushteti vendor rezulton se gjatë vitit 2023-2025 janë evidentuar raste të përpunimit të mbetjeve metalike dhe baterive në mënyrë të paligjshme nga subjekte të ndryshme. Këto aktivitete kanë kontribuar në ndotjen e ajrit, ujit dhe tokës, duke kërkuar ndërhyrje dhe masa administrative nga institucionet përgjegjëse. Për ilustrim kemi kërkesë/ankesën e bashkisë Elbasan me nr.5953 prot, datë 24.10.2023, në të cilën kërkohet ndërhyrje për të ndaluar ndotjen që subjekti “A.”shpk, drejtuar Agjencisë Kombëtare të Mjedisit që të detyrojë këtë subjekt, që të zbatojë kushtet e Lejes Mjedisore për vendosje dhe funksionim filtra dhe sistemin e kapjes së pluhrave. Kjo situatë pas ndërhyrjes së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit ka ndryshuar, por jo plotësisht, pasi në kohë të ndryshme ka mos funksionim të filtrave të vendosur për pastrimin e ndotësve të ajrit. Po kështu, në vitin 2024 bashkia Elbasan me shkresë nr.5215 prot., datë 30.10.2024, ka paraqitur Agjencisë Kombëtare të Mjedisit kërkesë për ndërhyrje për subjektin CC. ALB shpk, e cila kryen aktivitet në zonën e ish metalurgjikut me objekt: *“Shkrirja dhe përfitimi i aliazhëve të metaleve jo ferrozë përfshirë dhe produktet e rikuperuara (duke përfshirë afinimin dhe derdhjen në fonderi) dhe kryerje rikuperimi të mbetjeve të rrezikshme me anë të operacioneve R2,R3,R4,R7 ose R10”*. Kjo kërkesë, është bërë për arsye se Bashkia Elbasan (inspektoriati i mjedisit), nuk ka kompetencë për ndërhyrje në subjektet ndotës, kjo është kompetencë e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, që inspekton e monitoron zbatimin e kushteve të Lejeve Mjedisore.

➤ Mungesë informacioni mjedisor nga subjekte që kanë ndikim në ndotjen e mjedisit në Bashkinë Elbasan dhe Krujë.

Në lidhje me informacionin mjedisor, është konstatuar se Agjencia Kombëtare e Mjedisit, ka hartuar Raportin e Gjendjes së Mjedisit (RGJM) për tre vitet objekt auditimi 2023, 2024 dhe 2025, i cili paraqet situatën mjedisore të bazuar në të dhëna për komponentët mjedisor dhe zbatueshmërinë e politikave mjedisore, të cilin e publikon çdo vit dhe u dërgohet institucioneve hierarkike (vendoset dhe në faene Web-it të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit), që janë pjesë e zinxhirit përgjegjës për mbrojtjen e mjedisit. Ky raport është i hartuar në përputhje me kërkesat e Direktivave të BE-së dhe i shërben informimit dhe ndërgjegjësimit të publikut të gjerë. Konstatimi i grupit auditimit është për impaktin social dhe lokal tek komuniteti përreth zonave, që kanë një mjedis të rënduar e veçanërisht nga aktiviteti industrial, për të cilët mungon informimi.

Në zonën e ish Metalurgjikut në periudhën e auditimit 2023-2025, ka pasur incidente me pasoja ndotje mjedisore, nga shkarkimet e djegiet e mbetjeve, por për këto mungon informacioni mjedisor si nga subjektet, Bashkia Elbasan dhe Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

Nuk janë informuar qytetarët peridikisht për rrezikun që kanë dhe nuk janë udhëzuar, mbi masat mbrojtëse në rast aksidentesh mjedisore nga proceset teknologjike që kryhen në aktivitetin industrial. Mungon informimi i publikut mbi rrezikun dhe masat mbrojtëse, pra nuk ka një proces edukues të komunitetit për ndotjen e mjedisit mbi normat e BE-së dhe për mbrojtjen nga aksidentet mjedisore.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, nuk ka një regjistër ose data bazë me të dhënat e këtyre subjekteve, për t'i trajtuar ato si aktivitete me risk të lartë ndotje në mjedis, ku inspektimet e monitorimet të jenë më të shpeshta e të efektshme në përmirësimin e situatave mjedisore.

Po kështu, rëndimi i situatës mjedisore në Bashkinë Elbasan nga aktiviteti industrial, ka ardhur edhe si pasojë e subjekteve që ushtrojnë aktivitet në grumbullimin e mbetjeve dhe riciklimin e tyre, të cilat raportojnë mbi treguesit e detyrueshëm mjedisor, si sasinë e mbetjeve, sasia e ricikluar,

produkti i dalë, mbetjet e rezultuara nga riciklimi, etj. Nuk rezulton të jenë respektuar detyrimet e përcaktuara në lejen e mjedisit, pasi informimi i institucioneve lokale dhe publikut për nivelin e ndotjes apo ndikimit në mjedis, është detyrim ligjor dhe detyrim i zbatimit të kushteve të lejes së mjedisit dhe i bërjes publik të treguesve të vetmonitorimeve (VNM-ve), kjo bën pjesë në atë që quhet përgjegjësia mjedisore. Nuk është dhënë informacion i plotë Bashkisë Elbasan për 13 subjekte të paraqitura me shkresë 1674 prot., datë 21.03.2024, protokolluar në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit me nr.3711 prot, datë 29.03.2024, administruar në dosjen e auditimit. Bashkia ka kërkuar ndërhyrje të përshkallëzuar Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për mos zbatimin e kushteve të Lejes Mjedisit. Mos përgjigjia e këtyre subjekteve ndaj bashkisë Elbasan, nuk gjen zbatim kërkesat ligjore²². Institucionet qendrore e lokale kanë nevojë për të dhëna informuese me rëndësi mjedisore nga subjektet, është Agjencia Kombëtare e Mjedisit që duhet të detyrojë subjektet që të zbatojnë kushtet e transparencës mjedisore dhe kushtet e Lejes mjedisit, për të vënë në dispozicion çdo institucioni publik dhe personi fizik informacion mjedisor në çdo kohë e periodikisht .

a. Ndotja e ajrit

Ndotja e ajrit në territorin e Bashkisë Elbasan ndikohet nga disa burime kryesore, ndër të cilat:

- aktivitetet industriale, veçanërisht industria metalurgjike;
- transporti rrugor, si pasojë e trafikut të rënduar në qytet dhe në aksin lidhës të hyrjes nga jug-lindja me daljen drejt Tiranës dhe Durrësit;
- mungesa e një unaze funksionale të qytetit sipas standardeve bashkëkohore, e cila do të lehtësonte qarkullimin e trafikut;
- djegia e mbetjeve në mënyrë të paligjshme, jashtë proceseve të kontrolluara të incenerimit.
- Mos respektimi i kushteve mjedisore në ndërtimet e reja.
- Nga auditimi i regjistrit të mbajtjes së kohës orare të funksionimit të stacionit të monitorimit vendosur në territorin e Bashkisë Elbasan, rezulton se funksionimi i tyre është në periudhën:
- Viti 2023 stacioni i Elbasanit ka funksionuar në periudhën Janar-Dhjetor 2023.
- Viti 2024 stacioni i Elbasanit ka funksionuar në periudhën Janar- Maj 2024.
- Viti 2025 stacioni i Elbasanit ka funksionuar në periudhën Korrik- Dhjetor 2025.

Për sa më sipër, konstatohet se stacioni i monitorimit i vendosur në Elbasan, nuk ka funksionuar në periudhë 14 mujore (*Maj 2024 deri në Korrik 2025*), kjo për arsye të mungesës së mirëmbajtjes dhe kryerjes së shërbimeve teknike periodike sipas manualit teknik. Kjo periudhë, ka sjellë pasojë mos dokumentimin e plotë të ndotjes së ajrit dhe si rrjedhojë dhe përgatitjen e Raportit Gjendjes Mjedisit me tregues të mangët dhe jo të saktë, pasi matjet e një periudhe 5 mujore nuk paraqesin gjendjen reale të nivelit të ndotjes të gjithë periudhës vjetore 2024 dhe matjet e një periudhe 7 mujore, nuk reflektojnë tregues të saktë për të gjithë vitin 2025, kjo dhe për arsye të ndryshimit temperaturës në varësi të stinës, ndryshimet e ritmit të aktivitetit industrial nga subjektet që kryejnë Bazuar në informacionin e marrë nga Sektori i Analizave Laboratorike dhe Monitorimit të Kontratave, stacionet e matjes së treguesve të ndotjes ajrit për periudhën e auditimit 2023-2025 kanë qene në funksion, por kemi patur dhe shpëputje aktiviteti të këtyre stacioneve.

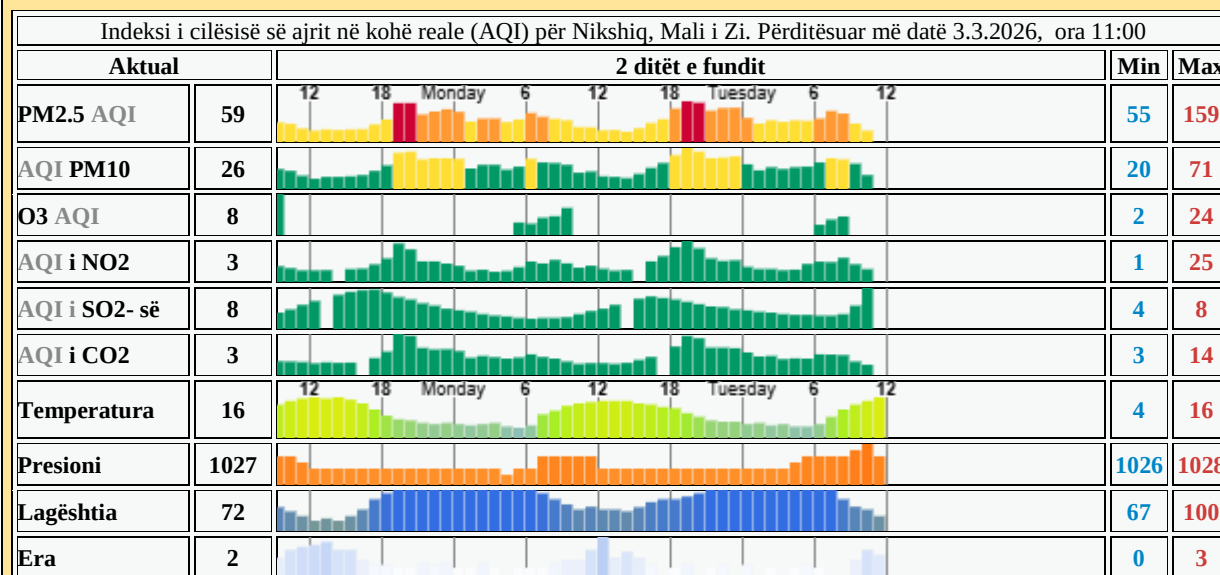
Në territorin e bashkisë Elbasan, është i vendosur një stacion monitorimi në afërsi të godinës së bashkisë, nga i cili janë marrë të dhëna për periudhat e cituar më poshtë, duke bërë të mundur publikimin e tyre në Raportin e Gjendjes Mjedisit, i cili përgatitet dhe del çdo vit nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

Konkluzion: Nuk ka publikime online në media lokale apo të paraqitur në vende publike pranë institucioneve lokale për bashkinë Elbasan dhe Krujë dhe informacioni mbi gjendjen e mjedisit,

²² Ligjit nr.10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, i ndryshuar, neni 13 “Parimi i së drejtës për informim dhe i pjesëmarrjes së publikut” pika 2 dhe neni 47 “E drejta për të pasur informacion mjedisor” pika 1.

kërkohet për transparencë dhe vetëdijë mjedisore, ku detyrimi rrjedh nga zbatimi i kushteve të lejes mjedisit he zbatimit të kërkesave të legjislacionit në fuqi për mjedisin.²³

Shembull i praktikës ndërkombëtare: Në Komunën Nikshiç mbi monitorimin e treguesve të ajrit, Mali i Zi.

Nëse i referohemi një praktike të mirë në informimin publik mbi treguesit e ndotjes që rrjedhin nga aktivitetet industriale siç është Fabrika metalurgjike Nikshiç do të shohim që ky subjekt me ndikim të rëndësishëm në mjedis publikon **në kohë reale** në faqen web dhe median lokale treguesit e ndryshimit të ajrit, ilustruar në grafikën e mëposhtme (referohu web-site të fabrikës metalurgjike Nikshiç²⁴. Këto të dhëna janë të hapura dhe të aksesueshme për tu përdorur nga çdo qytetar dhe palët e interesuara.

Ky shembull, ilustron një mënyrë të mire të informimit të publikut dhe palëve të interesuara mbi situatat mjedisore dhe mbrojtjen e shëndetit dhe jetës së qytetarëve.

Burimi: Te dhëna të marra nga faqe e Web-it²⁵

➤ Monitorimi i të dhënave të marra nga Laboratori i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit.

Nga të dhënat e marra nga Laboratori i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit mbi treguesit e ndotjes së ajrit në Bashkitë Elbasan dhe Krujë rezultoi se, janë kryer matje të këtyre treguesve dhe regjistruar në sistemin on-line vetëm për Bashkinë Elbasan, ndërsa për Bashkinë Krujë nuk disponohen tregues.

²³ Ligjit Nr. 10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, ndryshuar me ligjin nr. 31/2013, datë 14.2.2013, nr. 53/2020, datë 30.4.2020²³,

²⁴ <https://aqicn.org/city/montenegro/niksic/sr/>

²⁵ <https://aqicn.org/city/montenegro/niksic/sr/>

Pasqyra 1. Të dhënat e monitorimit të cilësisë së ajrit për stacionin e Elbasanit për periudhën kohore 2019-2025.

VITI	SO ₂ µg/m ³	Norm BE-s	O ₃ µg/m ³	Norm	CO mg/ m ³	Norm	NO ₂ µ g/m ³	Norm a BE /24 orë	PM ₁₀ µg/m ³	Norm	PM _{2.5} µg/m ³	Norm	Ben zene µg/ m ³	Norm a cils/aj rit
2019	2.08		48.5		0.78		27.54							
2020	3.99		26.09				23.02		23.94	40				
2021														
2022														
Periudha e auditimit 2023-2025														
2023	3.39	1.25	44.28	120	1.91	10	32.93	40	47.85	40		25	2.24	5
2024	2.93	1.25	37.20	120	0.57	10	36.60	40	-	40	30.15	25	2.54	5
2025	3.65	1.25	22.07	120	1.89	10	40.18	40	71.42	40		25	3.71	5

Burimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit /Laboratori

Për 7 elementët e matur dhe evidentuar nga analizat e laboratorit, paraqitur më sipër rezultojnë se për 5 nga elementët ndotës (me të kuqe në tabelë) paraqiten me trend rritës. Nga këta 3 prej tyre janë mbi normativat standarde të BE dhe konkretisht SO₂ µg/m³, NO₂µg/m³, Benzene µg/m³ dhe PM_{2.5} µg/m³ për të cilin matjet i referohen vitit 2024 pasi më pas nuk ka patur matje të rregullta periodike.

Siç shihet nga pasqyra e mësipërme në bashkinë Elbasan për periudhën e audituar, rezultojnë se treguesit e llogaritur vjetor për ndotjen e ajrit, por ato janë afër normave të BE-së me disa tejkallime. Rezultojnë se niveli i ndotjes ajrit nuk është i qëndrueshëm, por dhe tejkallon normat e BE-së në dy zërat të rëndësishëm PM₁₀ µg/m³ dhe PM_{2.5} µg/m³, që siç vlerësohen nga specialistët, janë shumë të dëmshëm për shëndetin e njerëzve dhe kërkohet ndërhyrje e menjëhershme nga institucionet përgjegjëse qendrore e vendore.

- Për Bashkinë Krujë

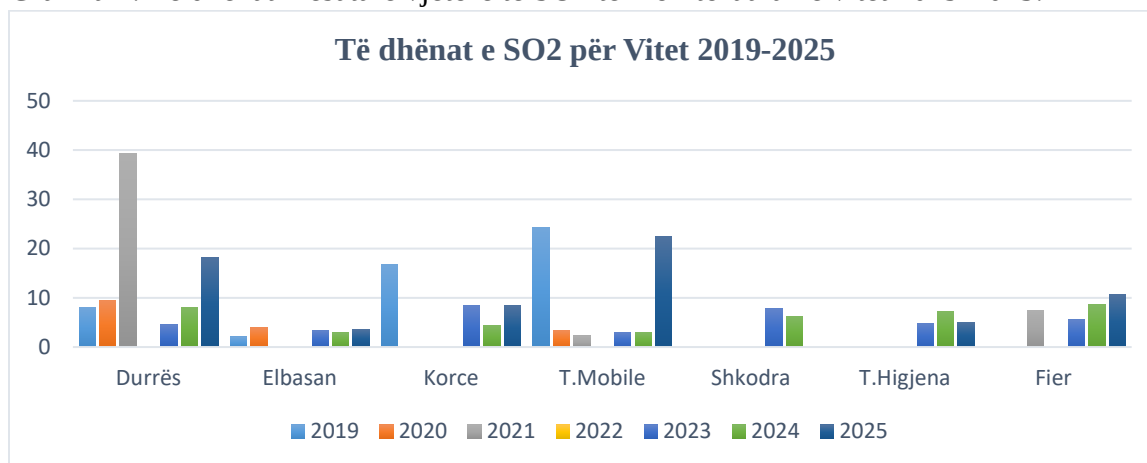
Nga një vlerësim i informacioneve të marra në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe verifikimit në vend nga grupi i auditimit, në lidhje me ndotjen e ajrit, Bashkia Krujë për pakësimin e ndotjeve të ajrit në qytetin e Fushë Krujës ka marrë masa për ndalimin e qarkullimit nga mjetet e tonazhit të rëndë që kalonin përmes qytetit të Fushë Krujës. Vendosja e tabelave “Ndalim qarkullimi për 24 orë të mjeteve të tonazhit të rëndë”, ndikon pozitivisht në përmirësimin e situatës së rëndë mjedisore që ishte krijuar për banorët e këtij qyteti, duke pakësuar ndotjen e ajrit, por kjo masë nuk është mjaftueshme pa zbatuar projekte stimuluese për zëvendësimin e mjeteve nga naftë/benzinë në makina hibride dhe elektrike.

➤ Të dhënat e monitorimit të ajrit 2019-2025 me grafikë dhe komentet e gjendjes për bashkinë Elbasan:

Nga monitorimi i kryer nëpërmjet stacionit të matjes kemi evidentuar të dhënat e regjistruara dhe përpunuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, për paraqitjen e tyre në RGJM të viteve 2019-2025. Situata e nivelit të ndotjes së ajrit në Bashkinë Elbasan, është e paraqitur më poshtë:

Në vlerësim të situatës mjedisore për treguesit e matshëm të ndotjes së ajrit në Bashkinë Elbasan (ritheksojmë, për bashkinë Krujë nuk ka tregues në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, mungon gjurma e auditimit), po paraqesim me grafik dhe tabela një pasqyrim grafikisht të trendit nga viti 2019- 2025, ku për efekt analize të auditimit do fokusohemi në grafikët e periudhës 2023-2025.

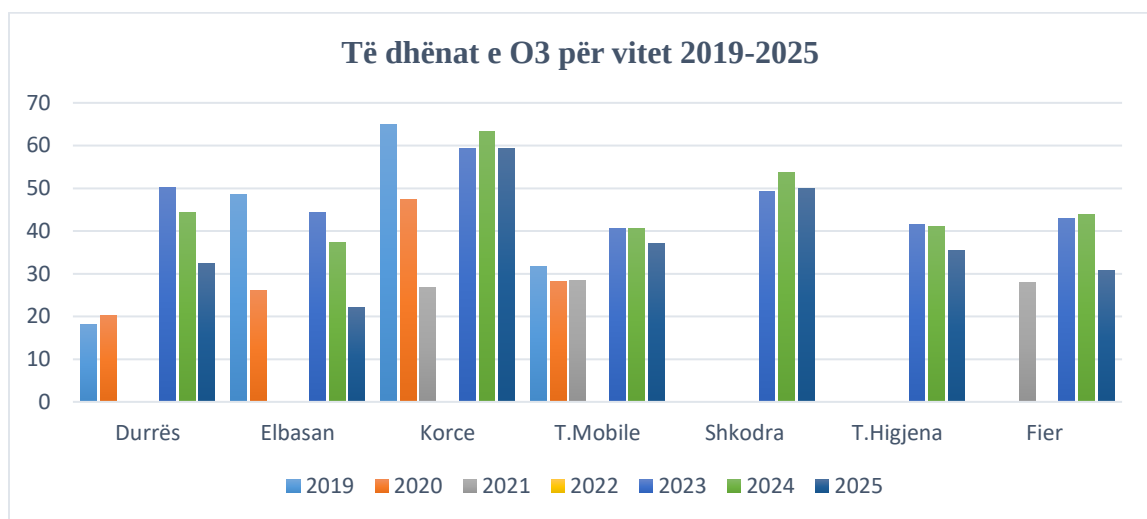
Grafiku 1. Të dhënat mesatare vjetore të SO₂ të monitoruara në vitet 2019-2025.

Burimi: RGJM viti 2024²⁶

Siç shihet, nga grafika krahasuese rezulton se për treguesin SO₂ ka tregues normal dhe brenda kufirit lejuar, me perjashtim të vitit 2025 që ka një rritje në kufirin 18 µg/m³. por nuk është shqetësues.

Grafiku 2. Të dhënat mesatare vjetore të O₃ të monitoruara në vitet 2019-2025.

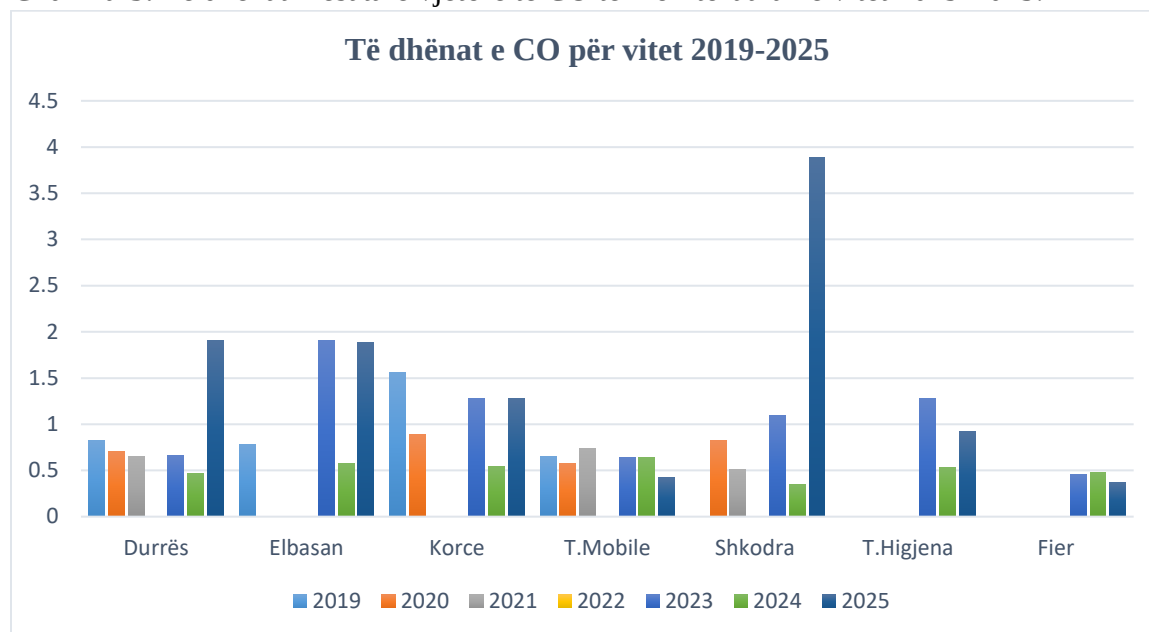

Burimi: RGJM viti 2024

Referuar tabelës së mësipërme në grafik që O₃ është brenda kufirit të lejuar të BE-së, pra nuk ka tejkalim dhe as afrim të normës lejuar të O₃ deri 120 µg/m³.

²⁶ https://Agjencia Kombtare e Mjedisit .gov.al/ova_doc/raporti-per-gjendjen-e-mjedisit-2024/

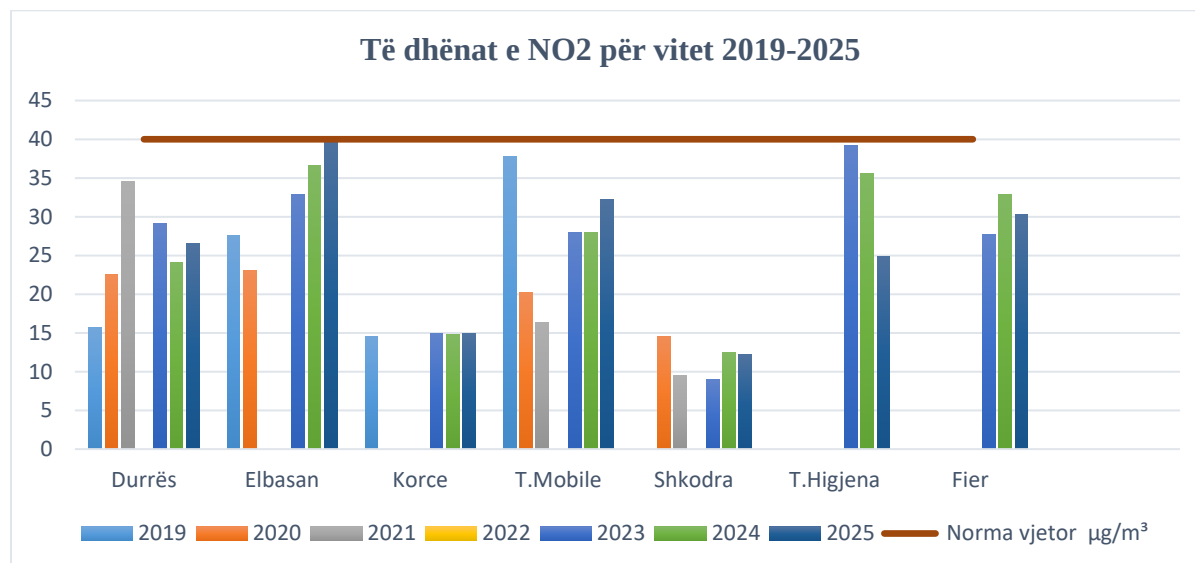
Grafiku 3. Të dhënat mesatare vjetore të CO të monitoruara në vitet 2019-2025.

Burimi: RGJM viti 2024

Në vështrimin e grafikut treguesi CO për bashkinë Elbasan, nuk ka përafrim tek norma e BE-së, pra në tre vitet 2023-2025 nuk ka tregues shqetësues.

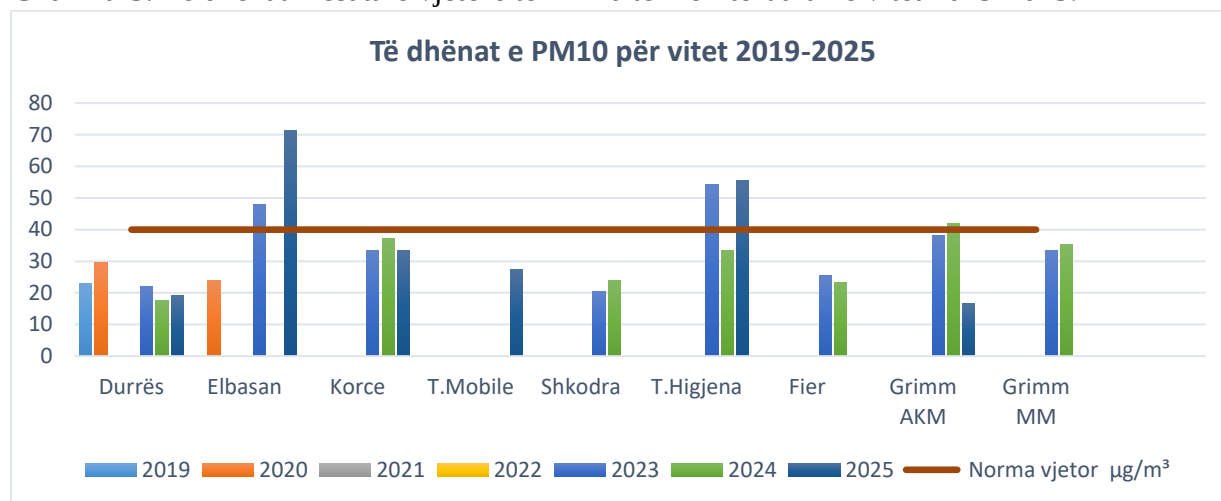
Grafiku 4. Të dhënat mesatare vjetore të NO2 të monitoruara në vitet 2019-2025.

Burimi: RGJM viti 2024

Siç kemi shpjeguar më sipër, treguesi NO2 është kthyer në vitin 2025 në tregues shqetësues, pasi në këtë vit ka një tejkalim të vogël të normës së lejuar të BE-së në +18 µg/m³ dhe kërkohet marrje masash preventive nga institucionet përgjegjëse qendrore e lokale.

Grafiku 5. Të dhënat mesatare vjetore të PM10 të monitoruara në vitet 2019-2025.

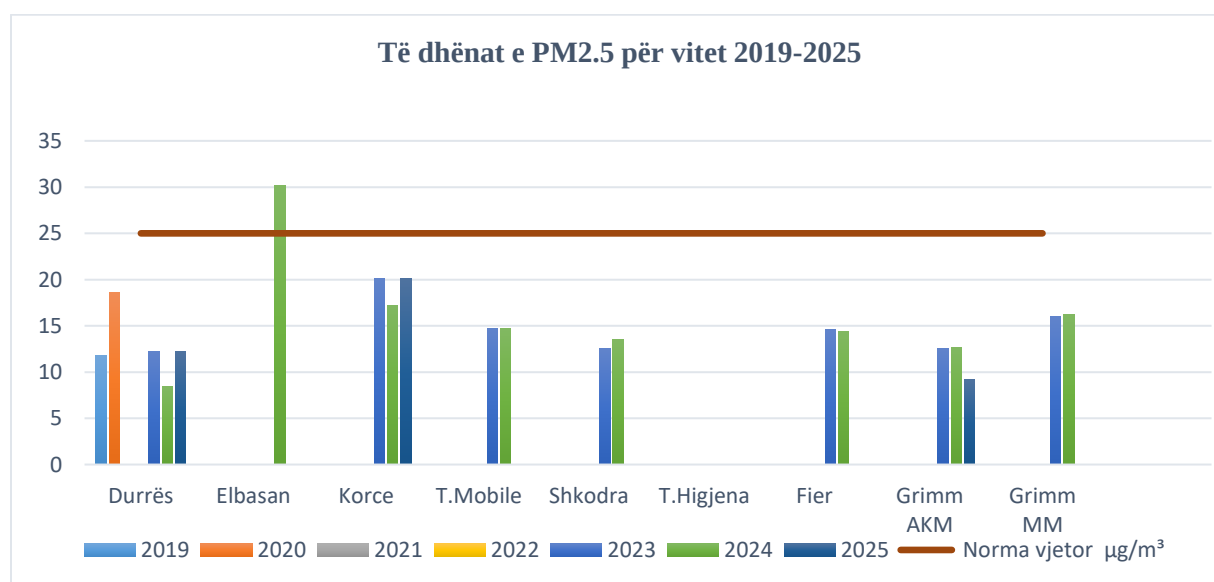

Burimi : Raporti Gjendjes Mjedis viti 2023,2024,2025 ²⁷

Grafiku tregon për situatë të rënduar në një treguesit e ndotjes ajrit më të dëmshëm PM10, ku në dy vite 2023 dhe 2025 ky tregues ka tejkaluar ndjeshëm normat e lejuara të BE-së përkatësisht në vitin 2023 treguesit faktik vjetor i llogaritur rezulton $47.85\mu\text{g}/\text{m}^3$, pra tejkalim $+7.85\mu\text{g}/\text{m}^3$ dhe për vitin 2025 rezulton fakti $71.42\mu\text{g}/\text{m}^3$, pra $+31.42\mu\text{g}/\text{m}^3$ mbi normën e lejuar.

Siç shikohet, trendi është rritur ndjeshëm për dy vite dhe kërkon ndërhyrje me masa reduktuese në përmirësim të teknologjisë të filtrave të shkarkimit dhe respektimin e kohës shërbimeve teknike të mirëmbajtjes e ndërrimit të tyre, kur mbushin afatin e përdorimit apo orët e punës dhe shtimin e inspektimeve dhe monitorimit të VNM-ve për ato subjekte industrial që shkarkojnë ndotës në ajër mbi normat e lejuara.

Grafiku 6. Të dhënat mesatare vjetore të PM2.5 të monitoruara në vitet 2019-2025.

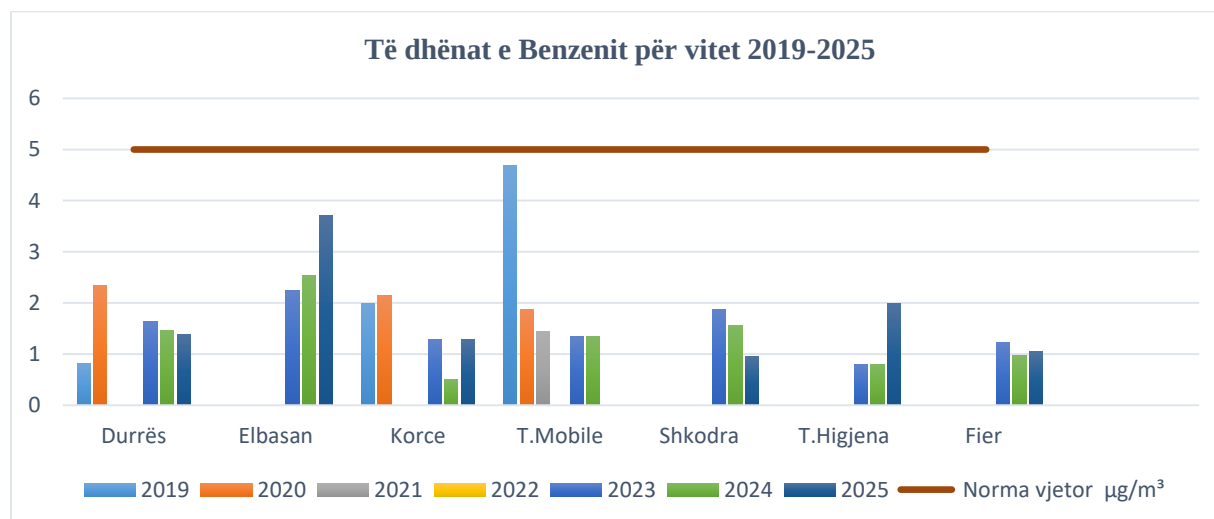

Burimi : Raporti Gjendjes Mjedis viti 2023,2024,2025

²⁷ https://Agjencia Kombtare e Mjedisit .gov.al/ova_doc/raporti-per-gjendjen-e-mjedisit-2023/

Po kështu, edhe për treguesin tjetër të dëmshëm në shëndetin e njerëzve PM2.5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, konstatohet se matjet janë kryer vetëm për vitin 2024 në Bashkinë Elbasan (pasi nuk janë kryer matje për periudhë 13 mujore (Qershor 2024-Korrik 2025) dhe kemi tejkalim +5.15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ të normës lejuar të BE-së.

Grafiku 7. Të dhënat mesatare vjetore të Benzenit të monitoruara në vitet 2019-2025.

Raporti Gjendjes Mjedis viti 2023,2024,2025²⁸

Treguesi i Benzenit është në parametrat e lejuar të BE-së.

f. Menaxhimi i mbetjeje urbane

Menaxhimi i mbetjeje urbane paraqet një nga problematikat kryesore me ndikim në mjedis në territorin e bashkisë Elbasan dhe Krujë. Çështjet kryesore të evidentuara nga auditimi i kryer bazuar në informacionin që kemi marrë nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe ARM Berat e Tiranë lidhen me:

- depozitimim e mbetjeje në vendgrumbullimet e caktuara (landfillet);
- nivelin e ulët të riciklimit, nuk ka procese të mirëfillta riciklimi, apo me groposje sipas standardeve dhe eliminimin e ndotësve nëntoksore e ujqor në zonën përreth;
- funksionimin jo të plotë dhe jo me kapacitet të plotë të inceneratorit të Elbasanit, pasi po bën vitin që nuk është në punë, kjo për arsye mungese fondesh dhe mos ekonomikitet të teknologjisë së vendosur sipas informacionit që ka Agjencia Kombëtare e Mjedisit.
- Situata e menaxhimit të mbetjeje me ndikim në mjedis për të dy bashkitë Elbasan dhe Krujë paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela 2 : Të dhëna të përgjithshme për mbetjet urbane dhe inerte të menaxhuara vitet për 2023-2024

Nr.	Bashkia	Totali i mbetjeje urbane(ton)	Popullsia e regjistruar	Popullsia rezidente	% mbuluar me shërbime	Sasbetjeve kg/banor/vit	Mbetjet inerte Ton
I	Viti 2023						
1	Elbasan	46,185	210,000		95	0.53	49.235
2	Krujë	25,000	43,000			0,75	-
II	Viti 2024						

²⁸ https://Agjencia Kombtare e Mjedisit .gov.al/ova_doc/raporti-per-gjendjen-e-mjedisit-2023/

1	Elbasan	31,037.3	216,904	170,440	100	0.5	47,381.11
2	Krujë	21,900	45,000	-	-	0.71	-
III	Viti 2025						
1	Elbasan ²⁹						
2	Krujë						
	Totali						

Burimi: Raporti vjetor i Gjendjes Mjedisit 2023-2024-2025³⁰

Fluksi i mbetjeve për Zonë Mbetjesh (ZM) për vitin 2024 është: mbetje sasi 51,537 ton dhe pjesë takuese e totalit në nivel kombëtar në sasinë 870,884 ton³¹ ku janë menaxhuar 5.92% e totalit në rang vendi, ku shihet një ulje prej -30% krahasuar me vitin 2023, kjo ardhur dhe nga lëvizja e popullsisë, por dhe nga ndalimi i ndertimeve në zonën urbane të qytetit të Elbasanit. Thëksojmë se për Bashkinë Krujë nuk ka tregues të matshëm për mbetjet që gjenerohen në territorin e saj.

Duke parë gjendjen faktike të vendgrumbullimit të mbetjeve urbane në fshatin Halilaj anash rrugës kryesore Fushë Krujë – Krujë dhe ngjitur me të është dhe një liqen, i cili përbën rrezik për banorët që ndodhen shumë afër tij. që ndodhet ngjitur, por dhe për përdoruesit e ujit për vaditje, apo rrjedha nëntokësore, në situatën që ndodhet vendgrumbullimi i mbetjeve urbane, krijon një rrezik për bimësinë, florën dhe faunën dhe kafshët që kullotin pranë këtij liqeni.

f.1 Menaxhimi i mbetjeve urbane në Bashkinë Elbasan

Mbetje të menaxhuara me fonde publike në total dhe referuar zonave gjeneruese janë: mbetjet të cilat menaxhohen nën kujdesin e organeve të pushtetit vendor, financiar, si shërbime nga buxheti i tyre për banorët vendas në territorin e tyre administrativ konkretisht për menaxhimin nga bashkia Elbasan dhe Krujë.

Situatën në Landfillin e Elbasan, po e paraqesim në fotot e mëposhtme marrë datë 11.05.2026, ora 12.00. Nga vlerësimi në terren, u konstatua se Inceneratori nuk ishte në punë, pra nuk funksiononte, sipas qëllimit për të cilin është financiar e ndërtuar që të kryhej incenerimi i mbetjeve, nëpërmjet djegjes dhe prodhimit të energjisë. Në verifikimin në vend të vendgrumbullimit të mbetjeve urbane të bashkisë Elbasan, i cili ndodhej brenda rrethimit të inceneratorit të Elbasanit, u konstatua se ky vendgrumbullim ishte me leje mjedisi dhe funksiononte sipas rregullave të caktuar të përpunimit dhe insenerimit të mbetjeve. Nga vizita në vendgrumbullimin e ish Metalurgjikut u muarën pamje të situatës mjedisore dhe nivelit ndotjes ajrit. Po e ilustruam me fotot e mëposhtme.

Pamje nga Bashkia Elbasan (Vend grumbullimi i mbetjeve urbane në zonën e metalurgjikut), në mesditë, datë 11.05.2026.

²⁹ nuk ka të dhëna për vitin 2025, pasi ende nuk janë konsoliduar të dhënat për raportin vjetor 2025.

³⁰ https://Agjencia Kombtare e Mjedisit .gov.al/ova_doc/raporti-per-gjendjen-e-mjedisit-2023/

³¹ Raport Gjendjes Mjedisit viti 2024 faqe 246-254

Në foton e mësipërme që është marrë në datë 11.05.2026 ora 12.00, siç paraqitet në foto me sy të lirë mbi zonë, shihej pamje e mjegullt e ndotjes ajrit në Bashkinë e Elbasanit, ndryshe nga zonat afër saj ku pamja dukej e qartë.

Foto të marra me datë 11.05.2026 ora 14.00 nga grupi i auditimit në vend grumbullimin e mbetjeve urbane të qytetit Elbasanit.

Në lidhje me menaxhimin e integruar të mbetjeve, ku bëjnë pjesë dhe dy bashkitë Elbasan e Krujë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka njohur dhe po vlerëson me rëndësinë e duhur përputhjen me standardet e BE-së për raportimin mjedisor dhe përfitimet e një qasje të centralizuar përmes një Sistemi të Integruar të Informacionit Mjedisor (SIMM) të zhvilluar nga AKSHI. Ky sistem do të lehtësojë grumbullimin, analizimin dhe raportimin e të dhënave, duke mundësuar një kuptim të plotë të trendeve mjedisore, duke nxitur transparencën e informimin publik. Kjo qasje do të ishte frytdhënëse në zbatim dhe të VKM nr. 538, datë 22.09.2021 “Për miratimin e rregullave për ruajtjen, përditësimin dhe publikimin e statistikave për mbetjet”, bazuar në kërkesat e këtij akti nënligjor. Strategjia Kombëtare mbi menaxhimin e mbetjeve ka vënë theksin në zvogëlimin e

sasisë së mbetjeve, ripërtëritjen e burimeve, maksimizimin e riciklimit dhe ripërdorimin e mbetjeve³², kjo në përshtatje me politikat e BE-së mbi menaxhimin e mbetjeve,

f.2. Menaxhimi i mbetjeve urbane në Bashkinë Krujë.

Nga verifikimi i kryer me sektorin e Inspektim Kontrollit të ARM Tiranë, konstatohet se ky vendgrumbullim nuk ka Leje Mjedisore dhe vepron në kushte të mungesës së kontrollit nga IKMT, që e ka kompetencë ndërhyrjen për bllokimin e kësaj situatë mjedisore me rrezik për shëndetin e njerëzve dhe kafshëve dhe dëmtimin e florës, faunës dhe bimësisë. Megjithatë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit i ka kërkuar IKMT-së të ndërhyjë, mungon informacioni për veprimet e kryera nga IKMT, por fakti se me datë 08.05.2026 grupi i auditimit gjatë vizitës në terren konstatoi se punohej qetësisht (siç paraqitet në fotot ilustruese). Konstatohet se nuk ka vlerësime duhur dhe ndërhyrje nga IKMT, për ndërprerjen e aktivitetit grumbullues të mbetjeve shkëlqej të dispozitave ligjore, pasi nuk kryhet asnjë proces riciklimi apo incenerimi me groposje, duke krijuar prag katastrofe mjedisore. Kjo situatë, kërkon ndërhyrje të menjëhershme nga Qeveria, Ministria e Mjedisit, Agjencia Kombëtare e Mjedisit, IKMT dhe Bashkia Krujë për caktimin e një vendi sipas kushteve të caktuara për riciklim me groposje, etj., dhe me mbështetje financiare.

Foto të bëra nga grupi i auditimit KLSH në vendgrumbullimin Halilaj, datë 08.05.2026, ora 11.00 Pamje (Perëndimi)

³² Qendra e Botimeve Zyrtare (2011), “Strategjia Kombëtare për Menaxhimin e Mbetjeve (2011 – 2025)”, shih: Fletoren Zyrtare nr. 36 viti 2021 linku: <https://qbz.gov.al/eli/fz/2011/36/052b494b-36a3-48da-82bc-cc87f0cff2ea>

Pamje nga pjesa e rrugës kryesore të vendgrumbullimit (Veri).

Foto të ndotjes së ajrit në zonën e Krastës, Krujë, qyteti historik dhe turistik, datë 08.05.2026 ora 11.05, pamje nga pika e grumbullimit Halilaj.

Pamje nga Bashkia Krujë mbi vendgrumbullimin e mbetjeve urbane fshati Halilaj, pamja nga larg e qytetit të Krujës me ndotje ajri në pamje të lirë, vendi i pozicionimit të bërjes fotos është rruga kryesore Fushë Krujë-Krujë.

Bashkia Krujë nuk ka strategji për menaxhimin e mbetjeve urbane dhe leje mjedisore

Nga auditimi i kryer në vend depozitimi i mbeturinave/mbetjeve urbane në Halilaj, Fushë-Krujë, rezulton të jetë një situatë kritike mjedisore. Ambienti është i parrethuar, mbetjet janë të patrajtuara dhe pa asnjë kusht minimal, fusha e mbeturinave të Fushë-Krujës është kthyer në një rrezik të madh për të gjithë zonën. Grumbulli i mbeturinave sa vjen dhe shtohet, duke u kthyer në një rrezik serioz edhe për ndotjen e ujërave të ujëmbledhësit të Fushë Krujës, që ndodhet pranë vendit të caktuar për hedhjen e mbeturinave Halilaj, gjë e konstatuar nga vizita në vend e grupit të auditimit. Paradoksalisht, kjo pikë grumbullimi vazhdon të jetë pa leje mjedisore që prej dy dekadash në shkelje të hapur me ligjin. Qyteti i Fushë Krujës gjeneron rreth 15.7 tonë mbetje në ditë, të cilat që prej vitit 2003 depozitohen në këtë vend. I ngritur buzë fshatit Halilaj, banorët e kësaj zone ka vite që kanë kërkuar që mbeturinat të hiqen që aty dhe t'u jepet një zgjidhje përfundimtare. Ndonëse herë pas here këtu mbeturinat mbulohen me inerte, as ky vend grumbullimi i mbeturinave nuk plotëson asnjë parametër mjedisor.

Mbetjet e patrajtuara hidhen në mes të pyllit me pisha dhe lihen në gjendje të lirë. Përveç erës së rëndë, ato janë kthyer në një kërcënim serioz për për shëndetin në të gjithë zonën përreth.

Bashkia Krujë gjeneron rreth 17,136 tonë në vit mbetje, por ende nuk ka një strategji për menaxhimin dhe trajtimin e tyre. Në mungesë të kësaj strategjie, bashkia e Krujës përfshin dy qytete dhe 15 fshatra dhe i depoziton mbeturinat në pika, që nuk plotësojnë asnjë kriter. Këto pika nuk janë të pajisur me leje mjedisore, duke krijuar një situatë mjedisore me rrisht të lartë për dëmtimin e shëndetit të banorve dhe ambientit.

j. Ndikimi në mjedis dhe në shëndetin publik në të dy bashkitë

Auditimi i performancës mjedisore të Bashkisë Elbasan dhe Krujë, orientohet si pjesë e performancës mjedisore të Shqipërisë në tre shtyllat e kornizës BE-së, konkretisht: për indikatorët

e mjedisit³³, *acquis* mjedisor (legjislacioni komunitar mjedisor)³⁴ dhe objektiva për qëndrueshmërinë³⁵. Shqipëria ka nënshkruar Deklaratën e Sofjes mbi Agjendën e Gjellbër për Ballkanin Perendimor në vitin 2020³⁶, bazuar në detyrimet që lindin nga kjo deklaratë, ka përcaktuar si objektiv në Kontributet e Përcaktuar Kombëtarisht 2021-2030, synimin për ulje të përgjithshme prej 20.9 % të gazeve serë deri në vitin 2030, por në vlerësimin e përgjithshëm dhe intensiteti i masave të ndërmarra, rezulton se do jetë i vështirë realizimi i këtij objekti.

j.1 Mungesë investimi në sistemin rrugor dhe infrastrukturën mjedisore nga Bashkia Elbasan dhe Krujë.

Ka pasur mungesë investimi për përmirësimin e infrastrukturës rrugore, ku në vlerësim të objektit të auditimit, ndotjes së mjedisit (ajrit nga mjetet e transportit, infrastruktura jo e mirë e rrugëve, etj.) konstatohet se për dy Bashkitë Elbasan e Krujë, ka mungesë investimi nga Qeveria dhe pushteti vendor për ndërtimin e unazave të qytetit të Elbasanit dhe të Fushë Krujës. Në këto dy qytete, siç do trajtohen në pyetjen 2 të këtij auditimi, ndotja e ajrit është në pikat kritike të standardit të vendosur nga BE dhe shton rrezikun e dëmtimit të shëndetit të njerëzve, nga sëmundjet që vijnë nga ndotja e ajrit në këto dy qytete. Rritja e numrit të makinave elektrike me emetime më të ulëta, sjell përparim, por veçoria se në këto dy qytete lëvizshmëria e mjeteve të transportit internacional të tonazhit të rëndë, krijon ndotje ajri në përmasa të rrezikshme, ku treguesit e matjes në qytetin e Elbasanit, janë në limitet e tavaneve kombëtare të shkarkimeve të lejuara në pikat kritike të kufirit të BE-së.

Qyteti i Elbasanit ka vetëm në pjesën juglindje një sipërfaqe pylli të vogël, por të degraduar dhe kjo me ndërtime të lejuara nga Bashkia, ndërsa qyteti i Fushë-Krujës, është i rrethuar me zonë industriale dhe banorët nuk kanë asnjë sipërfaqe të gjelbërt apo çlodhëse. Mungesa e sipërfaqes pyjore ka ndikime direkte në uljen e temperaturave, pastërtinë e ajrit dhe përthithjen e karbonit me ndikim direkt në shëndetin e qytetarëve. Mungesa e vëmendjes nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për periudhën e auditimit 2023-2025, ***bazohet në faktin se nuk ka asnjë matje të nivelit të ndotjes së ajrit, kjo e shoqëruar dhe me mungesën e vlerësimit nga Bashkia Krujë.***

Në auditimin e kryer, është konstatuar se në qytetin e Fushë Krujës nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, nuk është vendosur aparat matës për cilësinë e ajrit (PM10, lëndës grimcore PM2.5, NO₂, etj.) dhe informimin e publikut dhe institucioneve vendore për nivelin e ndotjes së ajrit sipas kërkesave ligjore³⁷.

Nga vlerësimi i kryer rezulton se nuk është hartuar hartë risku mjedisor të përcaktuar nga matjet e vlerësimet në vitet parardhëse për qytetin Fushë Krujë dhe Krujë, si rrjedhojë mungojnë treguesit e matshëm dhe të saktë të nivelit të ndotjes mjedisore dhe cilësisë së ajrit si nga lëvizshmëria e mjeteve të ndryshme në qytet dhe nga ndotjet industriale.

Mungesë informacioni, ka edhe për ndotjen industriale nga shkarkimet e gazrave në atmosferë nga dy fabrikat e çimentos dhe nga guroret e nxjerrjes së inerteve për lëndë ndërtimi, të cilët nuk zotërojnë asnjë aparat përpunues apo filtrues për shkarkimet në ajër, pa filtra e pa kontroll. Kjo ka qenë dhe është rrezik për shëndetin e komunitetit për qytetin e Fushë-Krujës e zonës përreth. Për qytetin e Krujës ndotja vjen nga poshtë lart, për vetë pozicionin gjeografik ngarkohet me ndotës ajri, pasi rrymat e ajrit janë të drejtuara veri-perëndim. Në këto dy bashki, konstatohet se ka edhe mungesë të zhvillimit të bujqësisë apo biodiversitetit në kurora të gjelbërta në dy qytetet Elbasan dhe Fushë Krujë (pjesë e Bashkisë Krujë) si dhe aktualisht nuk ka plane konkrete nga pushteti

³³ European Environment Agency

³⁴ European Commission

³⁵ Paris Agreement

³⁶ Deklaratën e Sofjes mbi Agjendën e Gjellbër për Ballkanin Perendimor në vitin 2020

³⁷ Kërkesa këto të zbatimit të Ligjit Nr.10431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, Kreu VII, Informacioni mjedisor, neni 45 “Qëllimi dhe funksionimi i sistemit të informacionit mjedisor”, pika 1 dhe 4.

vendor apo Qeveria për zhvillimin e integruar të mbrojtjes mjedisit, gjë kjo që e bën më të vështirë ndikimin pozitiv në kontributin e uljes së ndotjes së ajrit.

k. Faktorët dhe indikatorët mjedisor

Bazuar në studime dhe raportime të ndryshme institucionale, për periudhën 2023-2025, **faktorët** e poshtë shënuar kanë kontribuar në pasoja mjedisore dhe shëndetësore, ndër të cilat evidentojmë:

- rritjen e ndotjes së ajrit me pluhur industrial;
- ndotjen e tokës me metale të rënda;
- ndotjen e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore;
- rrezikun potencial për shëndetin publik, veçanërisht në zonat pranë aktiviteteve industriale.

Në auditimin e kryer për territorin e Bashkisë Elbasan, grupi i auditimit është bazuar në **indikatorët** e përmbledhur, si më poshtë:

a- Presioni mjedisor

- numri i subjekteve industriale
- mbetje për banor
- ndotja e ajrit

b. Gjendja e mjedisit

- cilësia e ajrit
- cilësia e ujit
- sipërfaqja e tokës së ndotur

c. Reagimi institucional

- inspektive mjedisore
- masa administrative
- investime për mjedisin, si dhe indikatorë të tjerë të nevojshëm që janë paraqitur gjatë auditimit në terren.

Këta indikatorë janë paraqitur në mënyrë më të zgjeruar në tabelë, të cilëve jemi referuar në auditimin tonë, për të qenë sa më konkretë e të saktë në vlerësimin e të dhënave dhe informacioneve që kemi disponuar kemi patur si bazë vlerësimi dhe krahasimi indikatorët e paraqitur në mënyrë me analitike në tabelën nr.4, si më poshtë:

Tabela 4. Tabelë me indikatorë për analizën e mjedisit – Bashkia Elbasan

Nr	Fusha	Indikatori	Njësia matëse	Burimi i të dhënave	Qëllimi i indikatorit
1	Demografia	Popullsia totale	Nr. Banorësh dhe banorë/km ²	INSTAT, Bashkia	Vlerëson presionin mbi mjedisin dhe tregon intensitetin e përdorimit të territorit
2	Ekonomia	Numri i subjekteve ekonomike	numër	QKB, WEB i Bashkisë	Vlerëson aktivitetin ekonomik
3	Ekonomia	Numri i subjekteve industriale	numër	QKB, Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Ministria e Energjitikës dhe Infrastrukturës dhe Ministria e Ekonomisë	Identifikon presionin industrial
4	Ajri	Niveli mesatar i PM10	µg/m ³	Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Mat ndotjen e ajrit
7	Uji	Cilësia e ujërave sipërfaqësore (lumi Shkumbin)	indeks cilësie	Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Mat ndikimin e aktiviteteve industriale

Nr	Fusha	Indikatori	Njësia matëse	Burimi i të dhënave	Qëllimi i indikatorit
8	Tokë	Sipërfaqja e tokës së ndotur industriale	ha	Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Bashkia	Evidenton zonat problematike dhe zonat me rrezik
9	Mbetjet	Sasia e mbetjeve urbane të prodhuara	ton/vit	Bashkia	Mat presionin mbi sistemin e mbetjeve
10	Mbetjet	Mbetje për banor	kg/banor/vit	Bashkia	Tregon eficiencën e konsumit
12	Industria	Numri i subjekteve me leje mjedisore	numër	Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Tregon nivelin e kontrollit mjedisor
13	Industria	Numri i inspektimeve mjedisore	numër/vit	Inspektorati i Mjedisit	Mat zbatimin e ligjit

Burimi: Përgatitur nga Grupi i auditimit të KLSH-së.

k. Mbi projektet mjedisore që janë kryer në Bashkinë Elbasan

Nga Bashkia Elbasan sipas të dhënave të marra nga faqja e WEB-it , konstatohet se për periudhën e auditimit 2023-2025 është aplikuar thirrja për marrje mendime (nëpërmjet plotësimit pyetësorëve online, focus grupit, intervistime, etj.) për Projektin: *“Hartimi i Planit të Veprimit të Qëndrueshëm për Energjinë dhe Klimën”* , i cili ka pastur si qëllim strategjik përmbushjen e pjesëmarrjes në grupin e bashkive të Evropës, për marrjen e masave për zbutjen dhe përshtatjen ndaj ndryshimit të klimës, në kuadër të politikave dhe masave kombëtare dhe rajonale.

Kjo është një nismë në kuadër të projektit Bashkimi Evropian për Tranzicionin e Energjisë – Konventa e Kryetarëve të Bashkive në Ballkanin Perëndimor dhe Turqi, i bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian dhe Ministria Federale Gjermane për Bashkëpunim Ekonomik dhe Zhvillim, i zbatuar nga GIZ GmbH në Ballkanin Perëndimor dhe nga Instituti i Kërkimeve Urbane (URI) për Bashkinë Elbasan.

Bashkia Elbasan ka zhvilluar dhe konferencën: Elbasani drejt zbatimit të Kontratës Klimatike, zhvillohet Konferenca Ndërkombëtare “Elbasani 2030”.

Si pjesë e programit evropian “EU Mission: Climate-Neutral and Smart Cities”, Elbasani është ndër 112 qytetet e përzgjedhura në Evropë dhe një nga tre qytetet e Ballkanit Perëndimor që mban këtë status. Ky pozicion e vendos qytetin në një rol pionier në tranzicionin e gjelbër, duke e kthyer atë në një model referimi për Shqipërinë dhe rajonin.

Në këtë konferencë bashkia Elbasan ka marrë “Etiketë (label)” të Kontratës së Qytetit për Klimën nga BE (EU Mission Label), një vlerësim i rëndësishëm evropian për angazhimin drejt neutralitetit klimatik dhe angazhimin për të ulur me 80% emetimet e gazeve serrë deri në vitin 2030, përmes një pakete prej 34 projektsh strategjike në fusha si energjia, transporti, ndërtesat dhe menaxhimi i mbetjeve.

Marrja e përgjegjësisë nga Bashkia Elbasan për përfshirjen në këtë program ambicioz, është përkrahur në mbështetje të ligjit “Për vetëqeverisjen vendore” dhe në kuadër të bashkëpunimit të vazhdueshëm me Komisioni Evropian për çështjet që lidhen me neutralitetin klimatik, ku Shqipëria, si pjesë e programit “Horizon Europe”, ka shprehur angazhimin institucional për të përmbushur kriteret e Misionit Evropian për Qytetet Klimatike.

Në Planin Strategjik është parashikuar që qyteti i Elbasanit të arrijë një ulje prej 80% të emetimeve të gazeve serrë deri në vitin 2030, krahasuar me nivelin e vitit 2015, në përputhje me objektivat e Marrëveshjes së Gjelbër Evropiane. Ky transformim do të realizohet përmes 34 ndërhyrjeve strategjike, me synimin për të reduktuar mbi 111 mijë ton CO₂ në vit. Kjo kërkon burime financiare

nga Bashkia Elbasan, Qeveria shqiptare, Bashkimin Evropian, organizatat ndërkombëtare dhe sektorin privat.³⁸

I. Konkluzione mbi risqet e evidentuara në auditimin e kryer në Bashkinë Elbasan dhe Krujë.

Nga auditimi i kryer janë identifikuar risqet kryesore me ndikim në ndotjen e mjedisit në bashkinë Elbasan e Krujë si:

- mungesë e indikatorëve të matshëm,
- të dhëna jo të besueshme,
- koordinim i dobët me bashkitë,
- mungesë e ndjekjes së objektivave të caktuara,
- Është shumë e nevojshme që mbi bazën e risqeve të evidentuara nga analizat e kryera nga auditimi, duhet që Agjencia Kombëtare e Mjedisit të marrë masa për reduktimin e ndotjes duke u përqëndruar në:
 - Konsolidimin e një sistemi monitorues e kontrollues, nëpërmjet inspektimeve nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit e ARM.
 - Disiplinimi i subjekteve ndotëse në mjedis, nëpërmjet masave përshkallëzuese për moszbatimin e ligjit për mbrojtjen e mjedisit.
 - Përmirësimi i kushteve të jetesës e mbrojtjes së shëndetit të komunitetit të këtyre bashkive nëpërmjet masave të marra dhe informimit për situatat mjedisore që kanë ndikim në shëndetin dhe jetën e tyre.
 - Ulje e nivelit të ndotjes nga faktorët e brendshëm dhe rritje e besimit publik në qeverisjen qendrore e lokale, nëpërmjet masave zhvilluese të teknologjisë bashkëkohore.
 - Rritja e transparencës së informimit të publikut për treguesit ndotës të ambientit në këto bashki. Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka krijuar një bazë rregullatore për menaxhimin mjedisor, duke përcaktuar standarde dhe metodologji në përputhje të pjesshme me kërkesat e BE-së.

Konkluzion: Megjithatë, mungesa e një sistemi të integruar monitorimi, bazuar në indikatorë të matshëm dhe vlerësimit të vazhdueshëm, ka kufizuar aftësinë e saj për të garantuar performancë të qëndrueshme mjedisore në Bashkitë Elbasan dhe Krujë³⁹.

Kjo performancë për dy bashkitë paraqitet, si më poshtë:

Tabel 5, Performancës mjedisore për Bashkinë Elbasan dhe Krujë

Periudha 2023-2025

	Bashkia Krujë	Bashkia Elbasan
1	Më pak industri të rëndë → ndotje më e ulët	Ndotje historike
	Probleme kryesore mjedisore	
1.a	menaxhimi i mbetjeve në zona rurale	Ndotje nga ndikimi industrial i aktivitetit të subjekteve ndotëse
1.b	presioni nga turizmi (sidomos në zona historike)	Presion mbi mjedisin nga intensiteti i përdorimit të territorit

³⁸ Këshilli Bashkiak i Bashkisë Elbasan miraton Planin Strategjik “Kontrata e Qytetit për Klimën” datë 27 Mars, 2026

- ³⁹ INTOSAI, ISSAI 3000 & 3910
 - European Environment Agency – Environmental Indicators
 - European Commission – EU Environmental Acquis
 - Ligji nr. 10431/2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”
 - Paris Agreement

2	- <i>Pikat pozitive:</i>	Ndotje e ajrit nga mungesa e infrastrukturës rrugore(Unazë qyteti)
2.a	- mjedis natyror relativisht i ruajtur	Mjedis natyror jo i ruajtur
2.b	potencial për turizëm të qëndrueshëm	Ka turizëm historik në qytet dhe në zona që nuk preken nga rrymat e ndotëse të ajrit(Gjinar)
3	Konkluzion: Performanca është relativisht më e qëndrueshme, por varet shumë nga menaxhimi i turizmit dhe shërbimeve bazë.	Konkluzion:Elbasani: përmirësim gradual, por me “borxh mjedisor” historik;
3.1	- Kruja: më e pastër në bazë, por me sfida në menaxhim dhe turizmin mjedisor e historik.	
	Përfundimi: Asnjëra nga këto dy bashki nuk mund të konsiderohet plotësisht me performancë mjedisore të qëndrueshme sipas standardeve të BE-së , por: - Elbasani është në tranzicion drejt përmirësimit.	

Përgatiti tabelën: Grupi i auditimit të KLSH-së.

m. Risqet mjedisore për Bashkinë Krujë në vitin 2024-2025

Bashkia Krujë shtrihet në pjesën veriore të Shqipërisë së mesme dhe ka një territor me sipërfaqe rreth 339 km² dhe me organizim administrativ në 6 njësi administrative. Në këtë strukturë territoriale, zona e Fushë-Krujës përfaqëson qendrën kryesore industriale dhe ekonomike në këtë bashki.

Sektorët kryesorë ekonomikë janë industria, bujqësia, shërbimet dhe turizmi, ku industria është e përqendruar kryesisht në zonën e Fushë-Krujës me aktivitet si: prodhimin e çimentos, përpunimin e materialeve të ndërtimit dhe fasonerinë. Po kështu ka aktivitet bujqësor në zonat fushore me prodhim drithërash, perimesh, blegtori dhe turizëm kulturor, i cili është i lidhur me qytetin historik të Krujës.

Në kuadër të vlerësimit të situatës mjedisore orientimi për ndikimin në mjedis, duhet të përqëndrohet në:

- Përfshirje e ekosistemeve pyjore dhe e zonave bujqësore me rëndësi për biodiversitetin.
- Problemet kryesore mjedisore që lidhen me ndotjen industriale, shfrytëzimin e guroreve dhe praninë e dy fabrikave të çimentos.
- Ndotjen e ajrit, e cila paraqitet më e theksuar në zonën industriale të Fushë-Krujës.
- Ndotja e ujërave, që mund të vijë si pasojë e shkarkimeve urbane dhe e aktiviteteve industriale.
- Degradimi i tokës, i lidhur kryesisht me aktivitetet minerare dhe ndërtimore.
- Mungesë e menaxhimit të mbetjeve urbane sipas kërkesave ligjore dhe më e theksuar në vendgrumbullimet e krijuara në fshatin Halilaj, i cili nuk plotëson asnjë kusht mjedisor dhe nuk ka leje mjedisore, ndërkohë institucionet përgjegjëse nuk kanë marrë asnjë masë.

Në territorin e Bashkisë Krujë, bazuar në informacionet e marra nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, grupi i auditimit ka orientuar analizën e ndotjes mjedisit në Bashkinë Krujë, sipas hartës risku mjedisor të ndarë sipas zonave, si në tabelën e më poshtme:

Tabela 6. Hartë e Riskut Mjedisor, Bashkia Krujë

Zona	Burimi i ndotjes	Lloji i ndotjes	Niveli i riskut
Fushë-Krujë	Industria e çimentos dhe materialeve të ndërtimit	Pluhur industrial dhe ndotje ajri	Shumë i lartë
Nikël – Tapizë	Gurore dhe përpunim guri	Degradim i tokës dhe pluhur	I lartë
Qyteti i Krujës/Fushë Krujës	Trafik dhe mbetje urbane	Ndotje ajri dhe mbetje	Mesatar
Zona bujqësore Bubq	Pesticide dhe plehra kimike	Ndotje e tokës dhe ujit	Mesatar
Zona malore Cudhi	Shfrytëzim pyjor	Erozion dhe degradim i biodiversitetit	Mesatar

Burimi: Harta territoriale Bashkia Krujë/Agjencia Kombëtare e Mjedisit

Grupi i auditimit, bazuar në të dhënat e grumbulluara, informacionet e administruara dhe auditimin e problematikave dhe ngjarjeve ekonomike që kanë cënuar e vazhdojnë të dëmtojnë mjedisin, ka evidentuar fokusimin e indikatorëve të nevojshëm, për të konkluduar në objektivitet të vlerësimit të ndotjes dhe rekomandimet e dhëna për masat që duhet të merren nga institucionet përgjegjëse.

n. Trafiku rrugor dhe ajri në zonën e qytetit të Fushë Krujës.

Nevoja e trafikut percaktohet si nevojë zhvillimi, rritje shërbimesh, si dhe sigurimin e një cilësie jete më komode. Ne qytetin e Fushë Krujës pjesë e bashkisë Krujë, për shkak të prapambetjes së madhe në infrastrukturën së kanalizimeve, rrugëve kryesore dhe mungesa e rrugëve alternative, megjithë përpjekjet e bëra nuk kemi konkretizime për unazë qyteti apo rrugë të tjera lidhëse, si me qytetin e Krujës dhe me rrugët në veri-perëndim të saj. Konstatohet se nga Bashkia Krujë në bashkëpunim me DVPolicisë Tiranë, ka marrë masa dhe ka ndaluar lëvizjen e mjeteve të tonazhit të rëndë me inerte e materiale të tjera ndotëse në rrugën kryesore të Fushë Krujës, kjo ka lehtësuar situatën e ndotjes ajrit, por jo zgjidhur përfundimisht, pasi mungon unaza e qytetit. Kjo situatë e pasuar nga rritja e mjeteve motorrike në përdorim vetiak dhe/ose familjar, kërkojnë rrugë me standarde. Si pasojë e sistemit të degraduar të rrugëve, trotuareve dhe ndriçimit rrugor, humbjet për qytetarët dhe bizneset janë shumë të mëdha, harxhohet me shumë karburant dhe ndotje e shtuar për të njëjtën lëvizje.

Dëmi është i dyfishtë: ndotja e ambienti (ajrit) është rreth 35-40% më lartë se ajo e shkaktuar në kushte normale, dhe humbje humbje ekonomike me më shumë se 30% e asaj që nevojitet në kushte normale. Kësaj ndotje, po t'i shtohet dhe ndikimi i shkarkimeve nga dy fabrikat e çimentos, e bën shumë më të rënduar situatën mjedisore në Bashkinë e Krujës dhe veçanërisht në qytetin e Fushë Krujës, kjo situatë kërkon ndërhyrje emergjente nga Bashkia dhe Qeveria.

Në auditimin e kryer për periudhën 2023-2025, rezulton se nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, **nuk është kryer asnjë matje me vendosje stacioni matës për ajrin apo me mjete të tjera matëse, kjo ka sjellë si pasojë mungesën e vëmendjes nga vetë Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe nga institucionet përgjegjëse lokale e qendrore.**

Nxitja e institucioneve qendrore dhe vendore për krijimin e infrastrukturës lëvizëse e rrugore në qytetin e Fushë Krujës, për lëvizje të lirë ose planifikimin e ndërtimin e unazës për shmangien e lëvizjes në qytet me infrastrukturë rrugore të papërshtatshme për mjete të tonazhit lartë (rrugë të ngushta, qëndrim në trafik, trafik i rënduar, etj). Po kështu situatë kritike kemi edhe në paligjshmërinë dhe mungesën e standardeve në vendgrumbullimin e mbetjeve në rrugë kryesore në fshatin Halilaj që shkon në qytetin e Krujës dhe dëmton shumë cilësinë e ajrit dhe dëmton shëndetin e banorëve.

Ruajtja e performancës mjedisore në territorin e Bashkisë Elbasan e Krujë, përveç detyrimit ligjor që ka Agjencia Kombëtare e Mjedisit, është përgjegjësi dhe e institucioneve të tjera , kjo e bazuar në nenin 11 “Parimi i përgjegjësisë së ndërsjellë dhe bashkëpunimit”, pika 1⁴⁰

Bashkëpunimi efektiv ndërmjet autoriteteve lokale dhe Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, do të rriste shumë kontributin e tyre në përmirësimin e treguesve të shëndetit mjedisor dhe informimin publik mbi situata mjedisore që rrezikojnë shëndetin e komunitetit nga ndotja e mjedisit. Mbajtja e një fryme bashkëpunimi, duke informuar në mënyrë të ndërsjellë treguesit përcaktues të gjendjes së mjedisit, informimi për ndërhyrjet e paligjshme me procese teknologjike e industriale të padeklaruara në dëm të mjedisit me ndotësit që kryejnë shkarkime nga ajri, toka e nëntoka, do të rrisë shumë efektivitetin e veprimeve të aktorëve përgjegjës.

Konkretisht, duke zbatuar parimin “*Ndotësi paguan*” të përcaktuar në ligjin nr. 10431/2011 “Për mbrojtjen e mjedisit” , i ndryshuar, neni 12⁴¹. Ky bashkëpunim do të rriste efektivitetin e zbatimit të ligjit në mbrojtjen e mjedisit në këto dy bashki, duke kontribuar drejtpërdrejtë në ndërgjegjësimin e subjekteve dhe institucioneve të tjera që kanë ndikim në ndotjen e mjedisit, nëpërmjet masave përshkallësuese si edukuese, paralajmëruese dhe në ndëshkuese për ata që dëmtojnë mjedisin me shkarkimet që kryejnë nga kryerja e procese teknologjike e industriale.

1. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i kryer rezulton se në territorin e Bashkisë Elbasan, konkretisht në zonën e ish-metalurgjikut:

-Janë të depozituara mbi 1.5 milion ton mbetje industriale me metale të rënda (Ferrokrom dhe ferronikel), situatë kjo që sjell një presion mjedisor negativ në ambientin përreth dhe janë rrezik i vazhdueshëm për komunitetin dhe ambientin, nëpërmjet rritjes së ndotjes së mjedisit, si ndotjen e tokës, ndotjen e ujërave nëntokësore dhe ndotjen e lumit Shkumbin⁴². Nuk është hartuar një plan veprimi sektorial e institucional për heqjen e këtyre mbetjeve të rrezikshme për shëndetin e njerëzve dhe nuk plotëson kërkesat e legjislacionit⁴³. Mungon vlerësimi nga institucionet përgjegjëse qendrore e lokale, ku Agjencia Kombëtare e Mjedisit nëpërmjet inspektimeve dhe monitorimit të vazhdueshëm të situatës mjedisore dhe ndikimit në mjedis, duke pasqyruar e informuar periodikisht institucionet përgjegjëse lokale e kombëtare mbi rrezikun që krijon qëndrimi i këtyre mbetjeve.

-Situata mjedisore në Bashkinë e Elbasanit në disa parametra ka tejkalim norme të BE-së dhe zona industriale është e ngarkuar me ndotje të rëndë dhe me ekzistencën e lëndëve të rrezikshme, shoqëruar me aksidente mjedisore. Mosinformimi i publikut dhe institucioneve lokale nuk përputhet me bazën ligjore.⁴⁴ Mungesa e informimit nga subjektet ndotëse për aksidente mjedisore apo situata mjedisore ka rrezikuar shëndetin dhe jetën e qytetarëve të Bashkisë Elbasan.

2. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi dhe vlerësimi i informacioneve të marra konstatohet se aktualisht në territorin e ish-metalurgjikut, janë të depozituara mbetje industriale me metale të rënda (ferrokrom, ferronikel, etj.) dhe mbetje të tjera të rrezikshme, që janë rrezik i vazhdueshëm për komunitetin dhe ambientin ku ushtrohet ky presion mjedisor negativ ndaj shëndetit të njerëzve. Kjo ndikon në ndotjen e tokës, ndotjen e ujërave nëntokësore dhe ndotjen e lumit Shkumbin. Kjo gjendje mjedisore nuk është në përputhje me kërkesat dhe detyrimet që rrjedhin nga zbatimi i kërkesave ligjore⁴⁵. Pra, është detyrë e Bashkisë dhe Këshillit të Qarkut Elbasan që të hartojnë

⁴⁰ Ligjit nr. 10431/2011 “Për mbrojtjen e mjedisit” , i ndryshuar, neni 11, pika 1.

⁴¹ Neni 12 i ligjit mësipërm.

⁴² Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2024

⁴³ Neni 1 të Ligjit Nr. 10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, ndryshuar me ligjin nr.31/2013, datë 14.2.2013, nr.53/2020, datë 30.4.2020.

⁴⁴ Ligjit Nr.10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit” , i ndryshuar, Neni 13 “Parimi i së drejtës për informim dhe i pjesëmarrjes së publikut” pika 2 dhe Neni 47 “E drejta për të pasur informacion mjedisor” , pika 1

⁴⁵ Ligjit Nr.10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, ndryshuar me ligjin nr.31/2013, datë 14.2.2013, nr.53/2020, datë 30.4.2020 nenet 6-14 të ligjit dhe Ligjit Nr.10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të

Planin Vendor të menaxhimit të mbetjeve dhe të përcaktojnë qartë e me përgjegjësi fazat e menaxhimit të asgjësimit të këtyre mbetjeve.

3. Gjetje nga auditimi: Gjatë viteve 2019-2025, janë evidentuar tejkalime të vlerave limit, kryesisht për përqendrimet e grimcave PM10 dhe PM2.5, në stacionin e monitorimit në Elbasan, kjo veçanërisht gjatë periudhës së dimrit. Në stacionin e Elbasanit janë konstatuar gjithashtu tejkalime të përqendrimeve të NO₂, ose nivele shumë pranë vlerës kufi të standardit të BE-së. Si rezultat i monitorimeve, përveç shkarkimeve në ajër, në shumë raste ato janë të pa kontrolluara e pa monitoruara nga aktiviteti industrial në këtë bashki. Burime ndotjeje janë trafiku rrugor (rruga nacionale që përshkon qytetin në anën jugore), aktivitetet e ndërtimit në qytet dhe ndërtimi i rrugës nacionale Elbasan – Librazhd, si dhe përdorimi i lëndëve djegëse fosile për ngrohje. Kjo gjendje është në kundërshtim me kërkesat e ligjit “Për mbrojtjen e mjedisit” dhe kushteve të lejeve mjedisore të subjekteve ndotëse.

4. Gjetje nga auditimi: Nisur nga fakti se të dy bashkitë Elbasan dhe Krujë kufizohen nga lumenj që derdhen në det, si Lumi Shkumbin, ku Lumi i Tiranës (derdhja Ishëm) takohet me përrrenj që rrjedhin nga Kruja dhe Fushë-Kruja. Sipas informacioneve dhe relacioneve, është konstatuar se mbartin shumë mbeturina shtazore dhe plastike, duke i dërguar ato në det, shqetësim ky i komunitetit dhe pasqyruar herë pas here dhe në media. Menaxhimi i mbetjeve në të dy bashkitë është kthyer në problem shqetësues, veçanërisht me fikjen e inceneratorit në Elbasan dhe mosdepozitimimin e mbetjeve në vendgrumbullime sipas standardeve bashkëkohore, depozitimimin e mbetjeve në vendgrumbullimet e caktuara (landfillet), ka sjellë shqetësime në komunitet. Veprime këto që nuk përputhen me kërkesat ligjore, konkretisht: niveli i ulët i riciklimit, nuk ka procese të mirëfillta riciklimi apo me groposje, sipas standardeve dhe eliminimin e ndotësve nëntokësorë e ujorë në zonën përreth. Këto veprime bien ndesh me objektivat e Strategjisë Kombëtare të Menaxhimit të Mbetjeve dhe me synimin për të arritur synimet e vendosura për riciklimin që parashtrihen në draftin e Strategjisë Kombëtare të Menaxhimit të Mbetjeve për periudhën 2018-2033, aktet ligjore⁴⁶, të cilat detyrojnë njësitë vendore për raportim korrekt të treguesve të sistemit të menaxhimit të mbetjeve.

5. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i kryer rezulton se Bashkia Krujë, në total ka tre njësi territoriale dhe mbetjet e tyre vendosen në tre pika, pa leje mjedisore jashtë çdo kushti mjedisor. Kjo bashki gjeneron në vit 23,000 ton mbetje, të cilat grumbullohen në kundërshtim me ligjin dhe krijon rrezik të ndjeshëm për banorët e zonës përreth. Kjo bashki nuk ka një strategji lokale për menaxhimin e integruar të mbetjeve dhe për këto mban përgjegjësi Bashkia Krujë dhe Inspektorati Kombëtar i Mbrojtjes së Territorit, të cilët nuk kanë marrë masa parandaluese apo ndëshkuese sipas ligjit.

6. Gjetje nga auditimi: Është konstatuar se ka munguar bashkëpunimi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit me autoritetet lokale si bashkitë Elbasan e Krujë dhe institucione të tjera që janë aktorë në kontributin për mbrojtjen e mjedisit, si dhe nuk ka veprime të përbashkëta me plane veprimi apo kontribute të evidentuara që kanë ardhur nga bashkëpunimi i tyre. Mungesa e bashkëpunimit dhe krijimi i një fryme besimi të ndërsjellët për të kontribuar në respektim të detyrimeve ligjore për mbrojtjen e mjedisit në këto dy bashki, nuk është në përputhje me detyrimet ligjore⁴⁷. Mungesa e bashkëpunimit ka sjellë pasojë, jo vetëm mungesë kontrolli institucional, por ka mungesë informimi të publikut nëpërmjet mediave lokale, njoftimeve publike në vendet kryesore të këtyre qyteteve mbi

mbetjeve” (Ndryshuar me ligjin nr. 32/2013, datë 14.2.2013; nr. 156/2013, datë 10.10.2013; nr. 28/2022, datë 17.3.2022), Neni 12 “Planet rajonale dhe vendore të menaxhimit të integruar të mbetjeve” pika 1.

⁴⁶ Ligji Nr. 10463, datë 22.09.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, ndryshuar me ligjin nr. 32/2013, datë 14.2.2013; nr. 156/2013, datë 10.10.2013; nr. 28/2022, datë 17.3.2022, i përditësuar, Neni 21 “Përgjegjësia për menaxhimin e integruar të mbetjeve”. pika 12,

⁴⁷Ligjit nr.1043/2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, i ndryshuar, Neni 12.

gjendjen në mjedis, treguesit e matshëm e përcaktues, nivelin e ndotjes dhe shkallën e rrezikut për shëndetin e komunitetin.

7. Gjetje nga auditimi: Në aktivitetin e saj Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk ka të administruara të dhëna mbi treguesit e matshëm të ndotjes së ajrit në territorin e Bashkisë Krujë, të matura nga aparate matëse të stacionuara me kohë periodike, sipas kërkesave të ligjit dhe nuk ka paraqitur apo kryer informacionin e publikut mbi gjendjen e mjedisit dhe treguesve të ndotjes së ajrit në qytetin e Fushë-Krujës dhe Krujës. Kjo ka ardhur dhe nga moszbatimi i kërkesave të Ligjit nr.10431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”, si detyrim i monitorimit të gjendjes së mjedisit dhe informimi i publikut për gjendjen dhe rrezikshmërinë e shëndetit të tyre. Dy fabrikat e çimentos që janë ndotës mjedisi edhe pse kanë aparate matës të shkarkimeve dhe vetëmonitorimeve të paraqitura, nuk ka asnjë dokument që të kenë bërë publikimin e treguesve të ndërhyrjes në mjedis nga shkarkimet në ajër, ujëra sipërfaqësorë dhe nëntokësorë.

1. Konkluzioni: Konstatohet një presion mjedisor i mbartur nga historiku i gjendjes së mbetjeve të depozituar në sasinë 1.5 milion ton, për të cilën nuk ka plan-veprimi sektorial dhe masa të tjera për zgjidhjen e kësaj situate mjedisore nga institucionet qendrore e lokale. Ka munguar dhënia e informacionit nga subjektet mbi disa tregues të nevojshëm mjedisor për Bashkinë Elbasan, gjë e cila ka pamundësuar hartimin e politikave të qarta mjedisore.

2. Konkluzioni: Mungesa e një plani rajonal për menaxhimin e integruar, duke u bërë pjesë e Planit Kombëtar të Menaxhimit të integruar të mbetjeve, për të gjetur zgjidhjet e duhura, ka sjellë përkeqësim të situatës mjedisore në bashkinë e Elbasanit.

3. Konkluzioni: Megjithë masat e marra vlerat e treguesve të ndotjes së ajrit janë në kufirin e lejuar të BE-së dhe monitorimi i ndotjes kërkon një vlerësim periodik dhe duhet rritet informimi i komunitetit dhe institucioneve përgjegjëse për situatën e rënduar mjedisore.

4. Konkluzioni: Depozitimi në Landfill i mbetjeve urbane kryhet sipas procedurave dhe me leje mjedisore, por pellgjet e ujërave të grumbulluara në dy anët e landfillit Elbasan dhe kullimet e ujit, krijojnë ndotje nëntokësore dhe sipërfaqësore të ujërave të lumit Shkumbin. Masat e marra nuk janë të plotë dhe duhet të bëhet një menaxhim i integruar i mbetjeve dhe në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Menaxhimit Mbetjeve dhe për bashkinë Krujë gjendja është shumë e rrezikshme, pra kemi një katastrofë natyrore që po dëmton shëndetin dhe jetën e banorëve përreth dhe gjithë bashkisë Krujë.

5. Konkluzioni: Menaxhimi i mbetjeve urbane në territorin e Bashkisë Krujë ka krijuar shqetësim dhe situate mjedisore që po ndikojnë çdo ditë në shëndetin dhe jetën e qytetarëve. Vendgrumbullimi nuk plotëson asnjë kriter për të qenë në atë pozicion dhe mënyra e grumbullimit e dekompozimit është shumë e rrezikshme, prandaj kërkohet ndërhyrja e menjëhershme e institucioneve përgjegjëse.

6. Konkluzioni: Mungesa e bashkëpunimit dhe krijimi i një fryme mosbesimi të ndërsjelltë për të kontribuar në uljen e nivelit të ndotjes në mjedis dhe mungesë përmbushje detyrimi ligjor nga institucionet përgjegjëse të pushtetit lokal e qendror.

1.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të marrë masat për:

- Inspektimin dhe monitorimin në mënyrë periodike mbi sasinë prej 1.5 milion ton mbetje industriale gjendje, në zonën e ish-metalurgjikut me metale të rënda (ferrokrom, ferronikel, etj.), duke informuar Ministrinë e Mjedisit dhe institucionet e tjera qendrore e vendore përgjegjëse, mbi rrezikun mjedisor dhe shëndetin e qytetarëve;
- Shqyrtimin e informacionit që disponon nga vetëmonitorimet, inspektimet apo njoftimet e pushtetit vendor për ndotjet e ndodhura në Bashkinë Elbasan në periudhën 2023-2025 dhe për Bashkinë Krujë (djegiet e furrave të gëlqeres, karrierat e gurëve, fabrikat e çimentove, etj.)
- Ngritjen e një grupi pune, duke aktivizuar Drejtorinë e Inspektimit dhe Kontrollit në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe Agjencinë Rajonale Berat e Tiranë, për të evidentuar rastet e

mosnjofimit të komunitetit mbi aksidentet mjedisore, duke vendosur masa paralajmëruese e ndëshkuese sipas rastit.

Menjëherë dhe në vijimësi

2.1. Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të përdorë të gjitha kompetencat ligjore për të sensibilizuar institucionet lokale si Bashkia Elbasan, Këshilli i Qarkut Elbasan dhe Ministrinë e Mjedisit dhe adresimin në institucionet e tjera, që kanë kapacitete për zhvendosjen e këtyre mbetjeve sipas kushteve të lëvizjes së mbetjeve të rrezikshme, që të marrin masa për transferimin e mbetjeve të depozituara, si mbetje të rrezikshme (mbetje industriale me metale të rënda (p.sh. Ferrokrom, ferronikel, në zonën e ish-metalurgikut, etj.), që janë rrezik i vazhdueshëm për komunitetin dhe ambientin. Kjo të arrihet duke bashkëpunuar me Bashkinë Elbasan dhe Këshillin e Qarkut Elbasan,

Menjëherë dhe në vijimësi

3.1. Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit në bashkëpunim dhe me institucionet qendrore, si Ministria e Mjedisit, Inspektoriati Kombëtar i Mbrojtjes së Territorit dhe Mjedisit, etj. dhe Bashkia Elbasan e institucione lokale shëndetësore, të marrë masa për të kontribuar në përmirësimin e cilësisë së ajrit dhe reduktimin e përqendrimeve të ndotësve atmosferikë, ku të përfshihen:

- Marrja e masave parandaluese e përshkallëzuese për ndalimin e djegieve të mbetjeve në ambiente të hapura (landfill, etj.) dhe rritja e ndërgjegjësimit publik mbi efektet e tyre në mjedis, si dhe nxitjen e përdorimeve alternative më pak ndotëse sa i takon ngrohjes, transportit dhe jo vetëm.
- Promovimi i transportit publik, përdorimi i mjeteve me emetime të ulëta (mjete elektrike dhe që nuk ndotin ambientin, kufizimi të qarkullimit të automjeteve në zonat urbane të qytetit me ndotje të lartë dhe kërkesa të vazhdueshme për projekte rrugës nacionale për ndërtimin e unazës së qytetit, duke reduktuar emetimet nga sektori i transportit.
- Forcimi i monitorimit dhe kontrollit të aktiviteteve industriale nga Drejtoritë përkatëse dhe analizimi periodik i treguesve të matjes së ndotjes së ajrit, duke siguruar zbatimin e plotë të legjislacionit mjedisor dhe përdorimin e teknologjive të pastra e bashkëkohore, që respektojnë standardet e caktuara.
- Vlerësimi i nevojës për shtimin e stacioneve të matjes së ajrit dhe sigurimin e vazhdueshmërisë së punës së stacionit të vendosur në Bashkinë Elbasan, të shikohet mundësi për vendosje stacioni monitorimi të matjes së ajrit në Bashkinë Krujë dhe të kryhen matje periodike të cilësisë së ajrit me stacione lëvizëse.

Menjëherë dhe në vijimësi

4.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të marrë masa për:

- Komunikimin dhe bashkëpunimin me bashkitë Elbasan e Krujë, për të pasur një pasqyrë të saktë të treguesve konkretë mbi menaxhimin e integruar të mbetjeve, dhënien e një asistence specifike për implementimin e tyre në Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve, asistimin në hartimin e Planit Vendor për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve.
- Përmirësimin e gjendjes mjedisore lidhur me menaxhimin e mbetjeve, duke adresuar mangësitë e konstatuara nga inspektimet/monitorimet e sistemit të menaxhimit mbetjeve në bashkinë Elbasan e Krujë.
- Ndalimin e përdorimit dhe ndotjeve nga shkarkimet e lumenjve dhe të punohet për diferencimin në burim gjatë proces grumbullimi në landfillet e miratuara në bashkitë Elbasan e Krujë.

Menjëherë dhe në vijimësi

5.1. Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit në bashkëpunim me Inspektoratin Kombëtar të Mbrojtjes së Territorit, të bashkëpunojë nëpërmjet institucionit të Prefektit Qarkut Durrës, për të ngritur grup pune, ku të bëjnë evidentimin e gjendjes mjedisore të këtij vendgrumbullimi të paligjshëm, duke përcaktuar rrezikun mjedisor, si dhe të marrë masa për personat përgjegjës. Të paraqesë në Ministrinë e Mjedisit një plan përbashkët për zgjidhjen e situatës së vështirë mjedisore.

Menjëherë dhe në vijimësi

6.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit në zbatim të detyrimit ligjor së bashku me Ministrinë e Mjedisit, si organi më i lartë politikëbërës në fushën e mjedisit dhe institucion epror i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, të marrë masa për të bashkëpunuar me bashkinë Elbasan e Krujë me takime dhe kontakte institucionale:

- Duke harmonizuar veprimet e përbashkëta të bazuara në plane veprimi konkrete për ndërhyrje me efikasitet në ndërgjegjësimin dhe disiplinimin e subjekteve që dëmtojnë mjedisin, përshkallëzimin e veprimeve dhe masave ndëshkuese, duke zbatuar parimin “Ndotësi paguan”.
- Përmirësimi i cilësisë së mjedisit në zonat që kanë kaluar limitet e ndotjes të vendosura me ligj, ose zonave ku ekziston një rrezik i lartë i tejkalimit të limiteve të ndotjes së mjedisit, ky objektivi zë peshë të madhe në zbatimin e plan veprimeve për të dy bashkitë Elbasan dhe Krujë;
- Promovimi nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit e teknologjive të avancuara për pastrimin e shkarkuesve të ajrit dhe ndotësve të lëngët (fabrikat e çimentos, rafineria e naftës Papër, subjekte me teknologji kimike dhe gurore,
- Vënia në funksionim të plotë e pa ndërprerje të inceneratorit të Elbasanit.
- Reduktimin e shkarkimeve të elementeve ndotës jashtë shkarkuesve të miratuar nga institucionet përgjegjëse;

Menjëherë dhe në vijimësi

7.1. Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të marrë masa:

Për riorganizimin e planvendosjeve të stacioneve matëse të shkarkimeve në ajër, duke përmirësuar sistemin e monitorimit me stacione lëvizëse (rritje e frekuencës dhe mbulimit për zonat e Bashkisë Krujë) dhe të bëjë informimin e publikut dhe institucioneve vendore të Bashkisë Krujë mbi rezultatet e matjeve.

- Nëpërmjet inspektimeve dhe monitorimeve të kërkojë nga subjektet ndotëse, që të informojnë publikun mbi shkarkimet në ajër, parandalimin e ndotjes së ajrit, nxitjen e përdorimit të filtrave përkatës, ose krijimin e ambienteve mbyllëse e përpunuese për ato subjekte (gurore nxjerrje/prodhim gëlqere, materiale ndërtimi, etj.) që kryejnë shkarkime direkte në ajër të hapur.

Menjëherë dhe në vijimësi

5.2 Pyetje e auditimit: A sigurohet vlerësimi i impaktit mjedisor dhe licencimi konform nevojave mjedisore dhe kriterëve ligjore për subjektet ndotëse të mjedisit në territorin e këtyre dy bashkive?

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, veç përgjegjësive të tjera funksionale, ka “detyrimin që të:

- kryejë vlerësimin e ndikimit në mjedis të projekteve, aktiviteteve dhe fenomeneve natyrore/klimaterike, duke siguruar përputhje me standardet dhe kërkesat ligjore për një mjedis të shëndetshëm dhe cilësor;
- hartojë dhe mirëmbajë databazën e lejeve mjedisore, duke reflektuar të gjitha aplikimet e paraqitura nga subjektet e ndryshme;
- verifikojë saktësinë e informacionit të paraqitur nga operatorët për lejet e tipit A dhe B dhe të përgatisë mendim të argumentuar për ministrin lidhur me miratimin ose refuzimin e lejes, duke përcaktuar kushte të detajuara”⁴⁸.

Gjatë periudhës 2023-2025 subjektet me instalime në territorin e Bashkisë Elbasan kanë bërë 128 aplikime për leje mjedisi të tipit A dhe B, ndërkohë që në territorin e Bashkisë Krujë, janë regjistruar 85 aplikime për leje mjedisore⁴⁹.

⁴⁸ VKM - së Nr. 568, datë 17.7.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, Kreu III, neni 5.3, dhe përkatësisht të gërmaxë a), c) dhe dh).

⁴⁹ Përgjigje dhënë nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit pyetësorit të GA, më datë 28.04.2026.

Këto aplikime përfshijnë aplikimet për leje mjedisore të reja (ex novo) dhe aplikime për: ndryshim; transferim; korrëgjim lejeje, për leje mjedisore me të cilat kanë qenë më herët të pajisura subjektet. Procesi i aplikimit nga subjektet, deri në miratimin/refuzimin e lejes së mjedisit, kalon nëpër fazat që do trajtohen përgjatë shtjellimit të pyetjes.

Aplikimi për leje mjedisore, i cili shqyrtohet dhe vlerësohet nga AGJENCIA KOMBETARE E MJEDISIT, dhe përfundon me miratimin apo akt refuzimin e Ministrit të Mjedisit, duhet të përmbajë minimalisht “dokumentacionin si më poshtë:

1. Formularin informues për pajisje me leje mjedisi.
2. Mandatpagesën për tarifën përkatëse për lejen e mjedisit.
3. Çdo informacion tjetër, që kërkuuesi i lejes kërkon të merret parasysh gjatë shqyrtimit të aplikimit.
4. Raportin mbi sigurinë.
5. Relacion rreth dëgjësës me publikun”⁵⁰.

➤ **Bashkitë nuk kanë marrë pjesë në dëgjesat publike, mbi kërkesat për pajisje me leje mjedisi.**

“Kërkuuesi përpara aplikimit në QKB dërgon në Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në njësinë e vetëqeverisjes vendore (NJQV) dhe Agjencinë Rajonale të Mjedisit (ARM), ku do të ketë vendndodhjen instalimi, një njoftim me shkrim dhe në formë elektronike për aplikimin që do të kryejë për t’u pajisur me leje mjedisore të tipit A ose B”⁵¹. Nga ana e tij publiku mund të bëjë komente, me shkrim ose në mënyrë elektronike, mbi njoftimin për leje, ndërkohë që ky njoftim duhet të shoqërohet me përcaktimin e vendit, të datës dhe orës së organizimit të dëgjësës me publikun. “Në përfundim të afatit 20-ditor (periudhës së publikimit të njoftimit të aplikimit për leje mjedisi), kërkuuesi, në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe NJQV-në, brenda 25 (njëzet e pesë) ditëve organizon një dëgjësë me publikun dhe palët e interesuara, përfshirë OJF-të”⁵².

Në fazën e aplikimit për leje mjedisi të tipit A dhe B informimi, pjesëmarrja dhe konsultimi i komuniteteve të cilat impaktohen nga ushtrimi i aktiviteteve ndotëse është shumë i rëndësishëm, meqë “Agjencia Kombëtare e Mjedisit, gjatë hartimit të aktit të miratimit të lejes së mjedisit të tipit A dhe B, merr parasysh çdo koment, informacion, analizë apo mendim të paraqitur nga publiku që vlerësohet i vlefshëm dhe argumenton arsyet kur ato nuk janë marrë parasysh”⁵³.

Gjatë viteve 2023 – 2025 Agjencia Kombëtare e Mjedisit (Drejtoria e Përgjithshme) ka gjykuar të arsyeshme t’ia delegojë pjesëmarrjen në dëgjesat me publikun⁵⁴, ARM - së Berat dhe ARM – së Tiranë, për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisore të subjekteve me vendndodhje instalimi përkatësisht, në territorin e Bashkisë Elbasan dhe Bashkisë Krujë, në të gjitha konsultimet publike, sakurse rezultojnë nga tabela e mëposhtme:

⁵⁰ VKM Nr.419, datë 25.06.2014 “Për miratimin e kërkesave të posaçme për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisi të tipave A dhe B, për transferimin e lejeve nga një subjekt te tjetri, të kushteve për lejet respektive të mjedisit, si dhe rregullave të hollësishme për shqyrtimin e tyre nga autoritetet kompetente deri në lëshimin e këtyre lejeve nga QKB-ja”, i ndryshuar, Kreu II, paragrafi 1 dhe Kreu III, paragrafi 1.

⁵¹ VKM Nr.419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 1.

⁵² VKM Nr.419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 9.

⁵³ VKM Nr.419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 15.

⁵⁴ VKM Nr.419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 16.

Tabela Nr. 6: Dëgjesat publike të zhvilluara me pjesëmarrjen e ARM – ve Tiranë dhe Berat, për aplikimet për leje mjedisore, për instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Krujë dhe Bashkisë Elbasan⁵⁵.

Dëgjesat publike të zhvilluara për aplikimet për leje mjedisore nga subjektet, në territorin e Bashkisë Krujë			
Numri i dëgjesave për vitin 2023	Numri i dëgjesave për vitin 2024	Numri i dëgjesave për vitin 2025	Numri total i dëgjesave për tre vitet
9	9	11	29
Dëgjesat publike të zhvilluara për aplikimet për leje mjedisore nga subjektet, në territorin e Bashkisë Elbasan			
Numri i dëgjesave për vitin 2023	Numri i dëgjesave për vitin 2024	Numri i dëgjesave për vitin 2025	Numri total i dëgjesave për tre vitet
22	17	7	46

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Tiranë dhe Berat dhe të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

Referuar të dhënave të mësipërme konstatohet një trend rritës sa i përket mbajtjes së dëgjesave publike dhe rrjedhimisht edhe i numrit të aplikimeve për leje mjedisore *ex novo*, për aktivitetet e ushtruara në territorin e Bashkisë Krujë.

E kundërta konstatohet, lidhur me numrin e dëgjesave publike të organizuara për pajisjen me leje mjedisore të subjektet me vendndodhje në territorin e Bashkisë Elbasan. Në këtë rast konstatohet një rënie e numrit të dëgjesave publike, nga viti në vit.

Referuar relacioneve rreth dëgjesave me publikun, procesverbaleve të dëgjesave dhe informacioneve të vëna në dispozicion nga ARM Tiranë, mbi të dhënat e pjesëmarrjes së përfaqësuesve të Bashkisë Krujë në dëgjesat publike, të organizuara gjatë viteve 2023 – 2025, konstatohet se nga 29 konsultime publike në total, kjo NJQV ka qenë e pranishme në vetëm 5 raste, ndërkohë që vetëm një herë ka marrë pjesë Kryeplaku, si autoritet përfaqësues i komunitetit. Rastet janë të pasqyruara në tabelën e mëposhtme.

Tabela Nr. 7: Dëgjesat publike në të cilat ka pasur pjesëmarrje nga përfaqësuesit e Bashkisë Krujë, në 2023-2025.

Nr	Subjekti kërkuar	Veprimtaria	Vendndodhja	Tipi lejes	Data e dëgjesës	Pjesëmarrja e NJQV
1	TH.	Fraksionim prodhim betoni	Fushë Krujë	B	23.01.23	JO NJQV – PO Kryeplaku i zonës
2	G. A.	Shfrytëzim guri gëlqeror	Burizan Krujë	B	23.05.23	PO
3	K. 2013	Incenerator i mbetjeve shtazore	Nikël Qerekë Rruga Internacionale Tiranë-Krujë	B	19.04.24	PO
4	BB GROUP C.	ID 3.7 “Nxjerrja e mineraleve, rërës dhe argjilës nga minierat, me shfrytëzim në qiell të hapur dhe nga gurore.	Borizanë	B	21.08.24	PO

⁵⁵ Të dhëna të vëna në dispozicion në përgjigje të pyetësorit të GA nga ARM Berat, më 5.05.2026 dhe ARM Tiranë, më 7.05.2026.

5	Fabrika e Sfungjerit O.	Prodhim i produkteve plastike	Fushë Krujë Nikël	B	20.03.25	PO
6	E. V.	Nxjerrja e mineraleve, rërës nga minierat, me shfrytëzim në qiell të hapur	Objekti Borizanë, Krujë	B	26.08.25	PO

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Tiranë dhe të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

Në 24 rastet e tjera, nga 29 dëgjesa publike e zhvilluara, ku Bashkia Krujë nuk ka qenë pranishme në konsultimin publik, arsyeja e deklaruar nga ARM Tiranë lidhur me mospjesëmarrjen e kësaj NJQV – je, ka qenë “mosnjoftimi nga ana e subjekti/kërkuesit të lejes së mjedisit”⁵⁶.

Rastet kur Bashkia Krujë nuk ka marrë pjesë në dëgjesat publike mbi kërkesat për pajisje me leje mjedisi të tipit B, për instalime me vendndodhje në territorin e saj, kanë përfshirë projekte veprimtarishë të cilat potencialisht krijojnë ndotje në ajër, ujë dhe tokë.

Projekte veprimtarishë si: shfrytëzim guri gëlqeror; menaxhim mbetjesh; magazinim kimikatesh; prodhimi dhe fraksionimi i produkteve minerale jometalike; shfrytëzim i argjilave, etj, kanë potencial ndotës të lartë.

Vetëm disa nga rastet kur Bashkia Krujë nuk ka marrë pjesë në dëgjesat publike janë të pasqyruar në tabelën e mëposhtme:

Tabela Nr. 8: Disa nga rastet, kur Bashkia Krujë⁵⁷ nuk ka marrë pjesë në dëgjesat publike.

Nr.	Subjekti kërkues	Veprimtaria	Vendndodhja	Tipi i lejes	Data e dëgjesës	Pjesëmarrja e NJQV/arsyeja e mospjesëmarrjes
1	B&B G. C.	Shfrytëzim guri gëlqeror	Krujë	B	16.11. 23	JO/mos njoftimi nga subjekti
2	SH	Menaxhim mbetjesh	Fushë Krujë, Arrameras	B	21.02. 24	JO/mos njoftimi nga subjekti
3	G. K.	Rikuperimi i mbetjeve jo të rrezikshme	Durrës, Fushë Kruje	B	08.05. 24	JO/mos njoftimi nga subjekti
4	P. X	Industri minerale, Nxjerrja e mineraleve, Prodhimi dhe fraksionimi i produkteve minerale jometalike	Borizanë, Thumanë, Durrës	B	23.08.24	JO/mos njoftimi nga subjekti
5	C.	Magazinim kimikatesh	Fushë Krujë, Arameras	B	07.11.24	JO/mos njoftimi nga subjekti
6	F. K. C.	Shfrytëzim i argjilave	Fushë Krujë	B	26.06.25	JO/mos njoftimi nga subjekti
7	Sh. G.	Menaxhim mbetjesh	Arameras Fushë Krujë	B	13.08.25	JO/mos njoftimi nga subjekti
8	R.	Menaxhim mbetjesh	Fushë Krujë	B	25.07.25	JO/mos njoftimi nga subjekti

⁵⁶ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Tiranë, më 7.05.2026.

⁵⁷ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Tiranë, më 7.05.2026.

9	B. T.	ID 5.11 . Kompostim i mbetjeve bio. ID 5.10/b Stacion transferimi për mbetje jo të rrezikshme që nuk përmendet më lart.	Fushë Krujë, Derven, Zona Kadastrale 1475, Pasuria Nr. 219/10/1	B	25.08.25	JO/mos njoftimi nga subjekti
---	-------	---	---	---	----------	------------------------------

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Tiranë dhe të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

Referuar relacioneve rreth dëgjësive me publikun, procesverbaleve të dëgjësive dhe informacioneve të ardhura nga ARM Berat, vërehet se në procesin e konsultimit publik, gjatë viteve 2023 – 2026, me objekt diskutimin e kërkesës për leje mjedisore, për aktivitete të ushtruara nga instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Elbasan, përfaqësuesit e kësaj NJQV – je “nuk kanë marrë pjesë në 5 konsultime me publikun, nga 46 dëgjësia të zhvilluara. Arsyeja e mospjesëmarrjes nuk dihet”⁵⁸.

Rastet e mospjesëmarrjeve në konsultimet publike të bashkisë Elbasan janë pasqyruar në tabelën e mëposhtme:

Tabela Nr. 9: Rastet kur Bashkia Elbasan nuk ka marrë pjesë në dëgjesat publike.

Nr	Subjekti kërkuar	Veprimtari	Vendndodhje	Data lejes	Tipi lejes	Data e konsultimit publik
1.	E. G.	Depozitim dhe tregtim të naftës, benzinës dhe GLN-së.	Lagja Emin Matraxhiu, Rr. Kozma Naska, ish fabrika e Verës, Elbasan.		B	05.04.2023
2.	Q. L.	ID 11.1 Prodhimi i mobilie, n.q.s. nuk janë përmendur diku tjetër në këtë shtojcë.	Fshati Gjergjan, Bashkia Elbasan	01.08.2023	B	05.04.2023
3.	M. P.	ID 5.8 Magazinimi, rikuperimi i hekurishteve/skraveve të metalit ose çmontimi i mbetjeve nga motorët e makinave.	Fshati Katund i Ri, Ish Kombinati Metalurgjik, Ish Uzina 12. Bashkia Elbasan.	29.08.2024	B	31.05.2024
4.	R. P.	ID 1.7 Gaz natyror aromatik ose GLN, përveç kur veprimtaria është e lidhur me tipin A, ose përzierje e aromave ID 1.10 Furnizim me karburant i makinave në një stacion të furnizimit me karburant në zona urbane.	Rruga Elbasan-Metalurgjik, KM 3, Bradashesh	18.09.2025	B	13.06.2025

⁵⁸ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Berat, më 5.05.2026.

5.	R. P.	ID 1.7 Gaz natyror aromatik ose GLN, përveç kur veprimtaria është e lidhur me tipin A, ose përzierje e aromave ID 1.10 Furnizim me karburant i makinave në një stacion të furnizimit me karburant në zona urbane.	Rruga Elbasan-Metalurgjik, KM 3, Bradashesh	18.09.2025	B	13.06.2025
----	-------	---	---	------------	---	------------

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Berat dhe të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

➤ **Kuadri rregullator nuk parashikon mekanizma monitorues dhe sanksionues për mosrespektimin e detyrimeve nga subjektet që aplikojnë për leje mjedisore, lidhur me procesin e planifikimit dhe zhvillimit të dëgjësive publike.**

Duke qenë se NJQV – të Krujë dhe Elbasan nuk janë subjekt i këtij auditimi, lidhur me pjesëmarrjen e tyre në procesin e organizimit dhe zhvillimit të dëgjësive publike informacioni u kërkuar tërthorazi tek ARM – të kompetente për territoret përkatëse.

Nga ARM Tiranë bëhet me dije se *“Pjesëmarrja e përfaqësuesve të NJQV-ve në konsultimet publike nuk është e garantuar në praktikë, kryesisht për shkak të mosrespektimit të procedurave të njoftimit të përcaktuara në VKM nr. 419/2014. Në shumë raste, subjektet e dërgojnë njoftimin vetëm në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, ku ai publikohet për një periudhë 20-ditore”*⁵⁹, pavarësisht faktit, se, *“..kërkuesi ka detyrimin të dërgojë njoftim me shkrim dhe në formë elektronike jo vetëm në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, por edhe në NJQV dhe ARM përkatëse përpara aplikimit në QKB...”*⁶⁰.

*“Megjithatë, në shumë raste, sikurse shprehet ARM Tiranë, subjektet e dërgojnë njoftimin vetëm në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, ku ai publikohet për një periudhë 20-ditore”*⁶¹.

Pas përfundimit të afatit 20-ditor, *“organizimi i dëgjësive publike bëhet në bashkëpunim ndërmjet kërkuesit, Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe NJQV-së”*⁶². Në këtë fazë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit e delegon procesin tek ARM, e cila komunikon me kërkuesin përmes e-mailit duke i kërkuar përcaktimin e datës së dëgjësive në bashkëpunim me NJQV-në. *“Megjithatë, në shumicën e rasteve NJQV-të nuk përfshihen as në këtë fazë”*⁶³.

Nga shqyrtimi i dokumentacionit dhe informacionit të vënë dispozicion u vërejt se, ndryshe nga parashikimet, se: *“Pas publikimit të njoftimit në faqen e internetit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, kërkuesi publikon në, të paktën, një gazetë të zonës ku do të ushtrohet veprimtaria dhe në një gazetë kombëtare njoftimin për aplikimin.... Njoftimi publikohet në, të paktën, dy numra të njëpasnjëshëm të secilës gazetë.”*⁶⁴ dhe se *“Në përfundim të afatit 20-ditor, kërkuesi, në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe NJQV-në, brenda 25 (njëzet e pesë) ditëve organizon një dëgjësë me publikun dhe palët e interesuara, përfshirë OJF-të. Njoftimi për dëgjësën me publikun shpallet gjatë 15 (pesëmbëdhjetë) ditëve: në radio ose TV dhe gazetën vendore...”*⁶⁵, subjektet kërkuese nuk kanë përmbushur detyrimet për publikimet e përcaktuara më lart. Njëherësh, subjektet/kërkuesit nuk janë penalizuar për këto mosveprime.

⁵⁹ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Tiranë, më 7.05.2026.

⁶⁰ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 1.

⁶¹ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Tiranë, më 7.05.2026.

⁶² VKM Nr.419, datë 25.06.2014, Kreut VI, pika 9.

⁶³ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Tiranë, më 7.05.2026.

⁶⁴ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 4.

⁶⁵ VKM Nr.419, datë 25.06.2014, Kreut VI, pika 9 dhe 10.

Në vlerësimin e ARM Tiranë, mospublikimet e lartpërmendura, lidhen me faktin se: “*këto kërkesa sjellin edhe rritje të kostove për subjektet, çka ka ndikuar që në shumë raste ato të mos zbatohen në mënyrë të plotë*”⁶⁶.

Nga leximi i VKM- së Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar “Për miratimin e kërkesave të posaçme për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisi të tipave A dhe B, për transferimin e lejeve nga një subjekt te tjetri, të kushteve për lejet respektive të mjedisit, si dhe rregullave të hollësishme për shqyrtimin e tyre nga autoritetet kompetente deri në lëshimin e këtyre lejeve nga QKB-ja”, i ndryshuar, konstatohet se ky akt nuk parashikon asnjë mekanizëm monitorues dhe sanksionues të veprimeve dhe mosveprimeve të kërkuarit të lejes së mjedisit, gjatë fazës së organizimit dhe zhvillimit të dëgjësive publike. Kërkuar i një lejeje mjedisore, si palë e interesuar, në procesin e shqyrtimit të lejes, nuk mund të përjashtohet nga detyrimi që t’i nënshtrohet penalizimeve për shkelje të procedurave. Agjencia Kombëtare e Mjedisit e cila pas aplikimit shqyrton setin me pesë dokumente, mbi bazën e të cilit përcakton argumentimin e saj për miratimin/refuzimin e lejes mjedisore, nga faza e organizimit dhe zhvillimit të dëgjësive publike, në dispozicion për vlerësim ka vetëm një “*Relacion rreth dëgjësës me publikun*”⁶⁷, i cili është përsëri dokument i prodhuar nga vetë kërkuar, meqë “*Kërkuar, kur aplikon për leje mjedisi të tipi A dhe të tipit B, harton një relacion rreth dëgjësës me publikun dhe palët e interesuara dhe e dorëzon në QKL.*”⁶⁸. Subjektet kërkuar, nuk rezultojnë të jenë penalizuar për shkeljet në këtë fazë.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, e cila ushtron funksionet këshillimore me nismën e vet, “*I rekomandon ministrin të bëjë propozime për hartimin e akteve të reja, për ndryshime ligjore apo për çështje të tjera që lidhen me hartimin dhe zbatimin e politikave për mbrojtjen e mjedisit*”⁶⁹, nuk ka ndërmarrë akoma një nisëm, sa i përket parashikimit të mekanizmave monitorues dhe sanksionues, ndaj subjekteve që kërkojnë të pajisen me leje mjedisi, për shkelje detyrimesh ligjore nga ana e tyre, në fazën e planifikimit dhe zhvillimit të dëgjësive publike.

Subjekti “E. A.”, i cili ka aplikuar për leje mjedisi të Tipit A, për veprimtarinë “ID 1.5 Kërkim për naftë dhe gaz natyror”, rezultoi i vetmi subjekt/kërkuar i cili ka përmbushur pjesërisht detyrimin për publikimin në gazeta kombëtare të njoftimit për dëgjësë publike, në dy numra të njëpasnjëshëm të gazetës “Panorama”, në datat 3.11.2023 dhe 4.11.2023, duke komunikuar zhvillimin e saj, për në datë 8.11.2023.

Kuadri rregullator përcaktoi se, “... *kërkuar në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe NJQV-në, ...organizon një dëgjësë me publikun dhe palët e interesuara, përfshirë OJF-të.*”⁷⁰ dhe detyrimi i përfshirjes së OJF – ve, në dëgjësat publike lidhet pikërisht me nevojën, se “*Agjencia Kombëtare e Mjedisit, gjatë hartimit të aktit të miratimit të lejes së mjedisit të tipit A dhe B, merr parasysh çdo koment, informacion, analizë apo mendim të paraqitur nga publiku që vlerësohet i vlefshëm dhe argumenton arsyet kur ato nuk janë marrë parasysh*”⁷¹.

Njoftimet për dëgjësat publike për kërkesat për leje mjedisi, janë publikuar në faqet e internetit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe të ARM – ve, Berat dhe Tiranë, faqet si më poshtë:

- <https://AgjenciaKombtareeMjedisit.gov.al/publiku-faturat/>
- <https://drmberat.AgjenciaKombtareeMjedisit.gov.al/faces/konsultimmepublikun.xhtml>
- <https://drmtirane.AgjenciaKombtareeMjedisit.gov.al/faces/konsultimmepublikun.xhtml>

⁶⁶ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA, nga ARM Tiranë më 7.05.2026.

⁶⁷ VKM Nr.419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu II, paragrafi 1 dhe Kreu III, paragrafi 1.

⁶⁸ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, paragrafi 13.

⁶⁹ Rregullore e brendshme “Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Agjencive Rajonale të Mjedisit, neni 5, paragrafi 2, germa a, miratuar me Nr. 120 prot., më datë 12.01.2021 nga Drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit.

⁷⁰ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, paragrafi 9.

⁷¹ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, paragrafi 15.

Veç këtyre kanaleve të informimit, gjatë viteve 2023 – 2025, tre organizata mjedisore, pjesë e protokollit standard të komunikimeve të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit:

Eden - eden@eden-al.org;

INCA- info@inca-al.org;

Mileukontakt- office@milieukontakt.org,

janë njoftuar me e- mail drejtpërdrejt nga ARM Tiranë, mbi datën e zhvillimit të secilës prej 29 dëgjesave publike të organizuara, me objekt kërkesat për leje mjedisi, për instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Krujë.

Nga ana e këtyre OJQ – ve, pjesëmarrja ka munguar krejtësisht⁷².

Këto organizatave ambientaliste nuk kanë marrë pjesë në asnjë dëgjesë publike⁷³, edhe për kërkesat për leje mjedisi, për instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Elbasan.

Sikurse shihet ndjeshmëria ndaj fenomenit të ndotjes mjedisore e organizatave jo qeveritare ambientaliste, ka munguar fare, që në fazat e para të diskutimit dhe shqyrtimit të kërkesave për leje mjedisi, për instalime me vendndodhje në territorin e këtyre dy bashkive.

Sikurse nga relacionet rreth dëgjesave me publikun, procesverbalet e dëgjesave dhe informacioneve të ardhura nga ARM Berat, rasti i vetëm i regjistruar i pjesëmarrjes së OJF – ve në dëgjesat publike, rezulton rasti i konsultimit publik të zhvilluar për VNM të Thelluar për Deklaratë Mjedisore nga subjekti “E. A.”, më datë 03.08.2023 në Fshatin Valas, Bashkia Elbasan për aktivitetin: “Shpim kërkimor (për naftë dhe gaz) në pusin Dumrea Deep-1. blloku Dumre.

➤ **Ecuria e procesit të miratimit/refuzimit të lejeve të mjedisit dhe të VNM – ve, me fokus ndotjen në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë.**

Gjatë viteve 2023 – 2025, Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka pranuar dhe ka përpunuar praktikatat e aplikimeve për leje mjedisore nga subjektet, për projekte aktiviteteve që synoheshin të realizoheshin, në instalime të cilat ndodhen në territoret e Bashkive Elbasan dhe Krujë, duke filtruar gjithë informacionin e përcjellë prej tyre, sikurse përcaktuar në kuadrin rregullator.

Nga ana e ARM – Berat dhe Tiranë, të cilat mbulojnë territoret e dy bashkive, janë përcjellë mendimet e tyre në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit (në Drejtorinë e Përgjithëshme të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit), të cilët janë bazuar në shqyrtimin e dokumentacionit të paraqitur nga subjekti dhe verifikimit në terren, për rastet e lejeve mjedisore të reja (jo Ndryshim/Transferim/Korrigjim lejeve mjedisore). Ky vlerësim përfshin edhe përmbajtjen e komenteve të bëra gjatë dëgjesave publike.

Tabela e mëposhtme bazuar në të dhënat e vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, jep në terma numerikë, ecurinë e miratimeve dhe refuzimeve të kërkesave për pajisje me leje mjedisore.

Tabela Nr. 10: Miratimet dhe refuzimet e kërkesave për leje mjedisore, nga subjekte me instalime në territorin e Bashkisë Elbasan dhe Bashkisë Krujë, gjatë viteve 2023 – 2025⁷⁴.

Viti	Elbasan			Krujë		
	Miratime		Refuzime	Miratime		Refuzime
	Leje të reja	Ndryshim/Transferim/Korrigjim leje		Leje të reja	Ndryshim/Transferim/Korrigjim leje	
2023	26		20	14		12
	18	8		14	0	

⁷² Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Tiranë, më 7.05.2026 dhe verifikimi i bazës së të dhënave.

⁷³ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga ARM Berat, më 5.05.2026.

⁷⁴ Të dhëna të vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

2024	12	22	14	23
	9	3	11	3
2025	15	31	14	11
	10	5	8	6

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

Sikurse vihet re nga të dhënat e përmbledhëses tabelore, miratimet e kërkesave për leje mjedisi të reja, nga subjektet që operojnë në territorin e Bashkisë Elbasan kanë pësuar përgjithësisht rënie, nga 18 leje në vitin 2023, në 10 leje në vitin 2025. Po ashtu ka ndodhur edhe me kërkesat për leje mjedisi nga subjektet e territorit të Bashkisë Krujë, të cilat nga niveli i 14 lejeve në vitin 2023, ka pësuar rënie konstante, deri në 8 leje, në vitin 2025.

Paralelisht refuzimet e kërkesave për leje mjedisore, sa i përket territorit të Bashkisë Elbasan, kanë pësuar rritje, nga 20 refuzime në 2023, në 31 refuzime në vitin 2025. Ndërsa refuzimet e kërkesave për leje nga territori i Bashkisë Krujë, kanë filluar me 12 të tilla në vitin 2023, duke arritur në 23 në vitin 2024 dhe duke pësuar rënie në 11 raste në vitin 2025.

Për kërkesat për leje mjedisore, referuar subjekteve që ushtrojnë aktivitetet në territorin e Bashkisë Elbasan, nga ana e ARM Berat, si dhe ato në territorin e Bashkisë Krujë, nga ARM Tiranë, mendim/vlerësim negativ është dhënë në rastet, si më poshtë në tabelë:

Tabela Nr. 11: Rastet për të cilat ARM – të janë shprehur negativisht ndaj kërkesave të subjekteve, për leje mjedisi, për ushtrim aktiviteti në territorin e Bashkisë Elbasan dhe Bashkisë Krujë, gjatë viteve 2023 – 2025.

		Rastet të për të cilat ARM është shprehur negativisht ndaj kërkesës së subjektit	
Viti	Nr.	ARM Tiranë ⁷⁵ /Territori i Bashkisë Krujë	ARM Berat ⁷⁶ /Territori i Bashkisë Elbasan
		Subjekti/Kërkuesi	Subjekti/Kërkuesi
2023	1	-	P.-G. - LC-1256
	2	-	P. A. - LC- 7267
	3	-	D. - LC-2559
	4	-	D. - LC-9794
2024	1	SH. – LC – 2186	A. S. - LC-8758
	2	SH. – LC – 1047	E. - LC-6056
	3	S. – LC – 2290	O. C. - LC-3845
	4	-	R.B.H B. - LC-1587
	5	-	R.B.H B. - LC 1590
	6	-	R.B.H B. - LC 1591
	7	-	S. C. - LC-8719
2025	1	Fabrika e sfungjerit O. – LC - 6691	A. - LC-4412
	2	Fabrika e sfungjerit O. – LC - 3559	CWI A. - LC-9927
	3	Fabrika e sfungjerit O. – LC – 1102	I. I. - LC - 5417
	4	Fabrika e sfungjerit O. – LC – 8795	K. I. - LC 5957
	5	Fabrika e sfungjerit O. – LC - 6408	N. K. - LC 3889

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Tiranë dhe nga ARM Berat dhe përpunuar nga Grupi i Auditimit.

Po të bëjmë një vlerësim krahasimor për vitet 2023 - 2025, ndërmjet numrit të mendimeve të argumentuara për refuzim të kërkesave për leje, të përgatitur nga Agjencia Kombetare e Mjedisit,

⁷⁵ Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Tiranë, më 21.05.20226.

⁷⁶ Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Berat, më 30.04.20226.

të cilat i përcillen Ministrit të Mjedisit dhe mendimeve negative të ARM – ve, mbi kërkesat e të njëjtëve subjekte, konstatohet lehtësisht, se filtri i vlerësim/kontrollit nga Drejtoria e Shqyrtimit dhe Vlerësimit të Lejeve të Mjedisit dhe VNM - ve, rezulton më efikas, duke prodhuar shtimin e numrit të refuzimeve për leje mjedisore, ndaj subjekteve, të cilët me aktivitetin e tyre do të përbënin rrezik për ambientin, duke shtuar edhe nivelin e ndotjes, po qe se do lejoheshin të ushtronin veprimtarinë e synuar. Këtë dinamikë e paraqet, në terma sasiorë tabela e mëposhtme

Tabela Nr. 12: Ecuria e mendimeve negative të ARM – ve dhe refuzimeve të lejeve, pas mendimit të argumentuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, për subjektet e territoreve të bashkive Elbasan dhe Krujë, gjatë viteve 2023 – 2025.

Viti	Numri i rasteve kur ARM Berat ka shprehur mendim negativ për kërkesat e subjekteve/Elbasan.	Numri i rasteve të refuzimeve të lejeve, pas mendimit të argumentuar të AGJENCIA KOMBETARE E MJEDISIT	Numri i rasteve kur ARM Tiranë ka shprehur mendim negativ për kërkesat e subjekteve/Krujë.	Numri i rasteve të refuzimeve të lejeve, pas mendimit të argumentuar të AGJENCIA KOMBETARE E MJEDISIT
2023	4	20	0	12
2024	7	22	3	23
2025	5	31	5	11

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga ARM Tiranë dhe nga ARM Berat, të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

“Agjencia Kombëtare e Mjedisit është autoriteti që verifikon saktësinë e informacionit të dhënë nga operatori në kërkesën e tij për leje mjedisi të tipit A dhe B dhe që i jep mendimin e argumentuar ministrit për dhënien ose jo të kësaj lejeje, me kushte të detajuara, të shkruara, të cilat lëshohen nga QKB-ja”.⁷⁷

Për të ilustruar vëmendjen që i kushtohet problemeve të ndotjes së mjedisit nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit gjatë vlerësimit dhe shqyrtimit të dokumentacionit, si dhe mënyrës se si e argumenton këtë mendim të vetin, le t’i referohemi njërit prej rasteve të aplikimeve të përsëritura për leje mjedisi, tipi B, nga ana e subjektit “FABRIKA E FUNGJERIT O. – LC – 6408.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit e ka argumentuar mendimin e saj në Akt Refuzimin Nr. 3506, datë 2.5.2025 të firmosur nga Ministri i Mjedisit, si më poshtë:

“1. Referuar dokumentacionit bashkëngjitur, dosjes së aplikimit, formulari informues Aneksi 2, operatori nuk ka përshkruar në mënyrë të detajuar proceset, metodat e aktivitetit që operon.

2. Referuar dokumentacionit bashkëngjitur, dosjes së aplikimit, formulari informues, Aneksi 5, Menaxhimi i mbetjeve: Referuar deklarimit të operatorit mbi tipin e mbetjeve të gjeneruara nga veprimtaria, operatori duhet të deklarojë mënyrën e grumbullimit dhe të trajtimit/asgjësimit përfundimtar të mbetjes sipas përcaktimeve në ligjin Nr.10463/2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”. Operatori duhet të bashkëngjisë kontratë me operator të licencuar në lidhje me mbetjet të cilat deklarohen.

3. Referuar dokumentacionit bashkëngjitur, dosjes së aplikimit, formulari informues, Aneksi 6, Shkarkimet në ujëra: Operatori nuk ka përcaktuar shkarkimet në ujëra gjatë zhvillimit të kësaj veprimtarie.

4. Referuar dokumentacionit bashkëngjitur, dosjes së aplikimit, formulari informues, Aneksi 6, Shkarkimet në tokë: Operatori nuk ka përcaktuar shkarkimet në tokë gjatë zhvillimit të kësaj veprimtarie.

⁷⁷ Ligji Nr.10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, neni 4 pika 1, germa c.

5. Referuar dokumentacionit bashkëngjitur, dosjes së aplikimit, formulari informues, Relacioni i Degjesës me Publikun ka mospërputhje të deklarimeve lidhur me shkarkimet.
6. Referuar dokumentacionit bashkëngjitur, dosjes së aplikimit, mungon relacioni dhe Projekti PMNZSH sipas përcaktimeve ligjore”.

Sikurse konstatohet, subjektit “Fabrika e sfungjerit O.” i kontestohen më së shumti, mangësi në marrjen e masave, për të shmangur shkarkime dhe keqmenaxhim të mbetjeve, të cilat krijojnë ndotje në ujëra dhe në tokë.

Mospërmbushja e këtyre kriterëve ligjore nga ana e subjektit ka sjellë refuzimin e përsëritur të kërkesës për leje mjedisore, pavarësisht numrit të lartë të aplikimeve (pesë aplikime për leje dhe akoma nuk i është miratuar subjektit kërkesës).

Paralelisht, gjatë viteve 2023 – 2025, referuar territorit të Bashkisë Krujë, janë paraqitur 5 kërkesa për heqje dorë nga lejet e mjedisit nga subjektet. Ndërkaq nga subjektet që ushtrojnë aktivitete në territorin e Bashkisë Elbasan ka pasur 2 raste. Kërkesat janë miratuar nga Ministri, pas përgatitjeve të akteve nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

Në territorin e Bashkisë Krujë kanë hequr dorë nga leja e mjedisit për arsyet bashkëlidhur subjektet:

1-A. C. PN-4688-12-2012 dhe PN-0572-07-2010, sepse është pajisur për të njëjtën vendndodhje dhe të njëjtën veprimtari me leje të re me PN-1763-01-2016;

2-F. K. C. F. për PN-3566-05-2012, sepse është pajisur për të njëjtën vendndodhje dhe të njëjtën veprimtari me leje të re me PN-3599-08-2016;

3-SH.-AL për PN-4659-12-2012, sepse është pajisur për të njëjtën vendndodhje dhe të njëjtën veprimtari me leje të re me PN-7354-10-2018;

4-F. për PN-7009-03-2014, sepse është mbyllur aktiviteti;

5-P.-X për lejen me PN-2091-08-2011, sepse është pajisur për të njëjtën vendndodhje dhe të njëjtën veprimtari me leje të re me PN-6053-08-2013.

Në territorin e Bashkisë Elbasan, kanë hequr dorë nga leja e mjedisit për arsyet bashkëlidhur subjektet:

1-K. I. për lejen me PN-3201-08-2012 dhe PN-7107-04-2014, sepse është pajisur për të njëjtën vendndodhje dhe të njëjtën veprimtari me leje të re me PN-3843-09-2016.

2-D. për lejen me PN-5251-04-2013, sepse është pajisur për të njëjtën vendndodhje dhe të njëjtën veprimtari me leje të re me PN-9810-01-2020⁷⁸.

Pra në 7 raste heqjeje dorë nga leja, me kërkesë të subjekteve, ndërprerje të mirëfilltë aktiviteti ka pasur vetëm në rastin e subjektit F.⁷⁹ me PN-7009-03-2014, për aktivitetin: “Prodhim produktesh plastike - polisteroli”, sepse është mbyllur aktiviteti, gjë e cila nuk prodhon ndonjë reduktim thelbësor të burimeve të ndotjes në këto realitete territoriale, për efekt të heqjes dorë nga leja, pasi subjektet në 6 raste kanë vijuar aktivitete përkatëse.

“Vlerësimi i ndikimit në mjedis (VNM) është procesi që kryhet për vlerësimin e ndikimeve të rëndësishme, të drejtpërdrejta ose jo, në mjedis nga projekte të propozuara publike ose private”⁸⁰. Si i tillë ky proces konsideron të rëndësishëm shqyrtimin nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit të raportit të vlerësimit të ndikimit në mjedis dhe të çdo informacioni tjetër shtesë nga zhvilluesi, si dhe përfshirjen në vendimin e miratimit të zhvillimit të projektit nga Ministri i Mjedisit, të përfundimeve të arritura, të arsyetuara nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

⁷⁸ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, më 24.04.2026.

⁷⁹ Revokuar leja me PN-7009-03-2014, me Urdhër nr. 289, datë 29.07.2025, pas kërkesës së subjektit.

⁸⁰ Ligji Nr. 10 440, datë 7.7. 2011 “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”, neni 6, pika 3.

Gjatë viteve 2023 – 2025, për projektet e synuara të realizoheshin, në territorin e Bashkisë Elbasan dhe Bashkisë Krujë, janë miratuar VNM – të, si në tabelën e mëposhtme:

Tabela Nr. 13: VNM – të e miratuara⁸¹, për subjektet e territoreve të bashkive Elbasan dhe Krujë, gjatë viteve 2023 – 2025.

Viti	Bashkia Elbasan		Bashkia Krujë	
2023	VNM Paraprake	13	VNM Paraprake	17
	Fillim Procedure për VNM Thelluar	1	Fillim Procedure për VNM Thelluar	5
	VNM e Thelluar	1	VNM e Thelluar	2
2024	VNM Paraprake	24	VNM Paraprake	21
	Fillim Procedure për VNM Thelluar	1	Fillim Procedure për VNM Thelluar	1
	VNM e Thelluar	0	VNM e Thelluar	2
2025	VNM Paraprake	35	VNM Paraprake	17
	Fillim Procedure për VNM Thelluar	1	Fillim Procedure për VNM Thelluar	2
	VNM e Thelluar	0	VNM e Thelluar	2

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

Vlerësimet e Ndikimit në Mjedis kanë në fokus ndikimet dhe pasojat e projekteve, në pjesën dërrmuese të tyre projekte ndërtimore.

Ndërtimet konsiderohen si veprimtari me risk relativisht të ulët mjedisor, krahasuar me industri të tjera të rënda, sepse ndikimet e tyre zakonisht janë më të kontrollueshme, më lokale dhe më të menaxhueshme, nëpërmjet masave teknike dhe ligjore.

Ndërtimi nuk prodhon zakonisht substanca shumë të rrezikshme në nivelet që prodhojnë industrinë kimike, rafineritë apo minierat, meqë ndikimet kryesore lidhen me:

- Pluhurin;
- Zhurmat;
- Mbetjet inerte;
- Trafikun e mjeteve;
- Konsumimin e energjisë dhe materialeve.

Këto ndikime zakonisht janë të përkohshme dhe reduktohen pas përfundimit të projektit.

Së dyti, sektori i ndërtimit kontrollohet nga:

- ✓ Lejet e ndërtimit;
- ✓ Planet urbanistike;
- ✓ Standardet teknike;
- ✓ Monitorimet nga institucionet shtetërore.

Kjo bën që aktiviteti të zhvillohet sipas kushteve të përcaktuara për mbrojtjen e mjedisit dhe komunitetit.

Një faktor tjetër është se ndikimi mjedisor i ndërtimeve shpesh kufizohet në zonën ku realizohet projekti dhe nuk përhapet në shkallë të gjerë, si ndotja industriale ose derdhjet kimike.

Standardet ndihmojnë në uljen e ndikimit mjedisor dhe promovimin e ndërtimeve të qëndrueshme. Përfundimisht, ndikimet mjedisore nga ndërtimet konsiderohen me risk relativisht të ulët sepse, zakonisht janë më të kontrollueshme, më të lokalizuara dhe më të lehta për t'u minimizuar, përmes masave mbrojtëse dhe teknologjive moderne.

⁸¹ Informacion i vënë dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, më 29.4.2026.

Duke qenë se projektet që i nënshtrohen procesit të miratimit të VNM – së, janë aktivitete me risk të ulët, sa i takon ndotjes që mund të shkaktojë realizimi i tyre, në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë, Grupi i Auditimit e kufizoi trajtimin e këtyre projekteve me sa më lart.

➤ **Kriteret ligjore për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta, janë të pa përditësuara.**

VKM – ja Nr. 177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjediseve ujore pritëse” “.... synon të parandalojë, të zvogëlojë dhe të shmangë ndotjen e mjediseve ujore pritëse nga substancat e rrezikshme, që shkarkohen në to përmes ujërave të ndotura, duke përcaktuar vlerat kufi për përbërësit e lejuar...”⁸². Kjo VKM:

- Cakton vlerat kufi të substancave ndotëse në ujërat e ndotura të shkarkuara nga veprimtaritë industriale dhe urbane, sipas shtojcave përkatëse;
- Parashikon detyrimin për trajtim paraprak të ujërave të ndotura, përfshirë ndërtimin e impianteve të trajtimit, si kusht për pajisje me leje mjedisore;
- Vendos rregulla për klasifikimin e mjediseve ujore në zona të ndjeshme dhe më pak të ndjeshme, në bazë të ndjeshmërisë ndaj ndotjes;
- Përcakton procedurat e monitorimit dhe kontrollit të shkarkimeve dhe cilësisë së ujërave pritëse, etj.

Në Direktivën 2010/75/EU “Për emetimet industriale”, përcaktohet se, “Komisioni duhet, nëpërmjet procedurës së komisionit, të krijojë udhëzime mbi mbledhjen e të dhënave, mbi përpunimin e dokumenteve referuese të BAT/ Best Available Techniques (TMD/Teknikat më të mira të disponueshme) dhe mbi sigurimin e cilësisë së tyre. Përfundimet e BAT duhet të jenë referenca për përcaktimin e kushteve të lejes. Ato mund të plotësohen nga burime të tjera. Komisioni duhet të synojë **të përditësojë dokumentet referuese të BAT jo më vonë se 8 vjet pas publikimit të versionit të mëparshëm.**”⁸³

Po ashtu, kjo direktivë përcakton, se: “Për të marrë në konsideratë zhvillimet në teknikat më të mira të disponueshme ose ndryshime të tjera në një instalim, **kushtet e lejes duhet të rishqyrtohen rregullisht dhe kur është e nevojshme, të përditësohen, veçanërisht kur miratohen përfundime të reja ose të përditësuara të BAT-it.**”⁸⁴

VKM -ja Nr. 177/2005 në përmbajtjen e saj, ka huazuar elementë nga Direktiva 76/464/KEE “Për substancat e rrezikshme në ujë”. Kjo Direktivë është tashmë e shfuqizuar. Listat I dhe II të substancave, të ngjashme me acquis e viteve ’90, nuk reflektojnë qasjen e legjislacionit aktual të BE. Këto mungesa janë evidentuar edhe në raportet periodike të zbatimit të Kapitullit 27, në kuadër të Planit Kombëtar të Integritimit Evropian PKIE⁸⁵.

VKM – ja Nr. 177/2005, megjithëse ka shërbyer si bazë rregullatore për një periudhë të gjatë, aktualisht rezulton pjesërisht e tejkaluar për këto arsye:

- Mungesë harmonizimi të plotë me acquis të BE-së, veçanërisht në drejtim të qasjes së integruar për mbrojtjen e ujërave dhe kontrollin e ndotjes;
- Qasje e kufizuar në standarde statike të shkarkimeve, pa integrimin e plotë të parimit të “parandalimit dhe reduktimit në burim”, që është themelor në legjislacionin modern të BE;

⁸² VKM – ja Nr. 177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjediseve ujore pritëse”, Kreu i, pika 1.

⁸³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010L0075>

Direktiva 2010/75/EU “Për emetimet industriale” miratuar më 24.11.2010, pika 13.

⁸⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010L0075>

Direktiva 2010/75/EU “Për emetimet industriale”, miratuar më 24.11.2010, pika 21.

⁸⁵ Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme. Raportime dhe dokumente zyrtare mbi procesin e integritimit evropian dhe Kapitullin 27 – Mjedisi (PKIE).

- Mungesë referimi ndaj Teknikave më të Mira të Disponueshme (TMD/BAT- Best Available Techniques) si bazë për përcaktimin dinamik të kushteve të lejeve mjedisore⁸⁶;
- Standarde dhe parametra jo të përditësuar sipas zhvillimeve teknologjike dhe shkencore, që ndikojnë në vlerësimin e ndikimeve në mjediset ujore pritëse;
- Mosintegrim i plotë i qasjes së menaxhimit sipas baseneve ujore, siç kërkohet nga praktikrat bashkëkohore të menaxhimit të ujërave.

Në këtë kuadër, VKM-ja Nr. 177/2005 rezulton të ketë nevojë për rishikim dhe përditësim, në funksion të përputhshmërisë me standardet aktuale evropiane.

Direktiva “Për shkarkimet Industriale” 2010/75/EU (IED), e cila parashikon “përdorimin e detyrueshëm të TMD/BAT si bazë për përcaktimin e kushteve të lejeve mjedisore dhe kufijve të shkarkimeve.”⁸⁷, në këto kushte rezulton një kriter i shkelur nga praktika e ndjekur dhe mospërditësimi i VKM – së Nr. 177, datë 31.3.2005.

Nga ana e saj, Agjencia Kombëtare e Mjedisit shprehet se: “Duke qenë se kjo VKM është mbi 20 vjeçare, teknologjitë për trajtimin e ujërave që shkarkohen nga industri të ndryshme kanë pësuar një zhvillim në trajtimin e shumë elementeve (treguesish) sipas TMD-ve (të cilat do të duhet të miratohen), do të mendoja se dhe VKM - ja do të duhej të ndryshonte. Kjo VKM mendoj se i trajton në nivel të përgjithshëm normat e 2005 dhe do të duhej të kishte rregullime më specifike dhe mbase më të rrepta për industri (aktivitete) të ndryshme dhe do të mendoja se, kjo situatë mund të krijojë një ngarkesë për institucionet ekzekutuese dhe inspektuese. Agjencia Kombëtare e Mjedisit duke qenë një ent publik ekzekutues zbaton kuadrin ligjor në fuqi, duke pasqyruar në lejet mjedisore normat kufi të shkarkimeve.”⁸⁸.

Sa i takon rolit institucional të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, në kuadër të kompetencave të saj në monitorim dhe vlerësim mjedisor, ajo kontribuon në zbatimin e standardeve të TMD në proceset e autorizimit dhe kontrollit, në bashkëpunim me institucionet përgjegjëse për lejet mjedisore⁸⁹.

Si përfundim, VKM nr. 177/2005 përbën një bazë rregullatore ekzistuese, por kërkon rishikim dhe harmonizim të mëtejshëm në përputhje me:

- direktivat e BE-së për mbrojtjen e ujërave dhe emetimet industriale;
- parimin e përdorimit të Teknikave më të Mira të Disponueshme (TMD/BAT);
- zhvillimet teknologjike dhe standardet bashkëkohore të menaxhimit mjedisor.

Gjatë viteve 2023 – 2025, pas shqyrtimit dhe verifikimit të dokumentacionit të subjekteve aplikues për leje mjedisore, Agjencia Kombëtare e Mjedisit në vendosjen e kushteve të lejeve, më pas të miratuara nga Ministri, ka vijuar të zbatojë dhe t’u referohet niveleve të lejuara të shkarkimeve të lëngëta sikurse janë të parashikuara në VKM – në Nr. 177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjedisve ujore pritëse”. Këto norma shkarkimesh të lejuara, për shkak të mospërditësimit të këtij akti, rezultojnë më të larta se normat e Teknikave më të Mira të Disponueshme. Ky zbatim strikt, i këtij kuadri rregullator të papërditësuar, nëpërmjet pajisjes me leje mjedisore të subjekteve kërkuese, ka ligjëruar ushtrimin e aktiviteteve në territorin e bashkive Elbasan dhe Krujë me nivele ndotjeje më të larta se në vendet e tjera.

⁸⁶ Direktiva 2010/75/EU “Për emetimet industriale” miratuar më 24.11.2010.

⁸⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010L0075>

⁸⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010L0075>

Direktiva 2010/75/EU “Për emetimet industriale” miratuar më 24.11.2010.

⁸⁹ Përgjigje e ardhur nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, më 8.5.2026.

⁸⁹ Agjencia Kombëtare e Mjedisit. Kompetencat dhe funksionet institucionale në fushën e monitorimit dhe vlerësimit mjedisor, Agjencia Kombëtare e Mjedisit .gov.al

Tabela Nr. 14: Lejet mjedisore me norma shkarkimesh të lëngëta, të përcaktuara sikurse në VKM – në Nr. 177, datë 31.3.2005, të miratuara për subjektet me instalime në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë, gjatë viteve 2023 – 2026⁹⁰.

Nr.	Subjekti	PN	Vendndodhja	Data lejes	Tipi
Subjekte me vendndodhje në territorin e Bashkisë Elbasan					
1	T. T.	PN-1594-01-2023	Fshati Mjekës-Shirgjan, Elbasan	09.01.2023	B
2	P. Q.	PN-1671-03-2023	Shirgjan, Elbasan.	01.03.2023	B
3	A. SH.	PN-1691-03-2023	Gostimë, Elbasan.	16.03.2023	B
4	I. I. LC 1235	PN-3744-06-2012	Bradashesh, Elbasan	30.05.2023	B
5	K. I.	PN-3843-09-2016	Bradashesh, Elbasan	19.07.2023	A
6	I. I. LC 4156	PN-3744-06-2012	Ish Kombinati Metalurgjik, Elbasan	23.08.2023	B
7	A. F.	PN-1976-12-2023	Kajan, Elbasan	01.12.2023	B
8	E.-P.	PN-0136-11-2020	Bradashesh, Elbasan	22.01.2024	Ndryshim B
9	G. F. SH.P.K	PN-5272-06-2017	Balldren, Papër, Elbasan.	23.02.2024	A
10	O. C.	PN-2142-07-2024	Bradashesh, Elbasan	01.07.2024	A
11	M. P.	PN-2178-08-2024	Bradashesh, Elbasan	29.08.2024	B
12	D. GROUP A. Sh.p.k	PN-2216-11-2024	Bradashesh, Elbasan	01.11.2024	B
13	C.-ALBANIA	PN-0014-06-2020	Bradashesh, Elbasan	10.07.2025	A
14	CH. & P.	PN-2415-08-2025	Elbasan	22.08.2025	B
15	C.-ALBANIA .	PN-0014-06-2020	Bradashesh, Elbasan	21.11.2025	A
16	N. K.	PN-2490-12-2025	Elbasan, Tregan, Kycyk	11.12.2025	B
Subjekte me vendndodhje në territorin e Bashkisë Krujë					
1	A. LC 8255	PN-1617-01-2023	Krastë, Krujë	19.01.2023	B
2	K. 2013	PN-2417-08-2025	Qerekë, Nikël. Krujë	22.08.2025	B
3	K. 2013	PN-2417-08-2025	Qerekë, Nikël. Krujë	11.09.2025	B
4	B. T.	PN-2498-12-2025	Fushë Krujë, Krujë	15.12.2025	B
5	B. I.	PN-2502-12-2025	Budull, Krujë	22.12.2025	B

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

Sikurse nga të dhënat në tabelë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit i ka propozuar Ministrit të Mjedisit, miratimin e 21 lejeve të mjedisit me norma shkarkimesh të lëngëta, të përcaktuara sikurse në VKM – në Nr. 177, datë 31.3.2005, për subjekte dhe instalime të ndryshme, të ndara, si më poshtë:

⁹⁰ Informacion i vënë në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, me e- mail të datës 13.05.2026.

16 leje për instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Elbasan:

5 leje për instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Krujë:

Përtej aplikimit rigoroz të normave ligjore që përcaktojnë kriteret e lejeve mjedisore, Agjencia Kombëtare e Mjedisit në draftimin dhe përcaktimin e kriterëve të lejeve mjedisore, ka vendosur në këto leje, tabela sipas VKM 177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjedisëve ujorë pritëse”, konform Shtojcës 3, “Mbi vlerat e lejuara për ujërat e shkarkuara nga disa sektorë industriale në mjediset pritëse”.

Formalisht lejet përmbushin parametrat e VKM-së në fuqi, por mospërditësimi i kësaj të fundit, sipas standardeve ndërkombëtare ka bërë që 21 subjekte janë pajisur me leje, mbi bazën e kriterëve të papërditësuar tekniko ligjorë. Kjo ka mundur lejimin e ushtrimit të 21 aktivitete me norma të lejuara ndotjeje mbi standardet bashkëkohore, meqë normat e lejuara nga VKM – ja 177/2005, janë më të larta se standardet e kohës, për shkak të progresit teknologjik dhe miratimit të dokumenteve të referencë të TMD-ve, të përgatitura nga Komisioni Evropian (EU-BREF).

“Ministri ngre grupet teknike të punës, me qëllim zhvillimin e dokumenteve të referencës së TMD-ve”⁹¹, në të cilat Agjencia Kombëtare e Mjedisit përfaqësohet në grupet teknike të punës, në zbatim të Ligjit Nr.10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, neni 6, pika 3, germa b. Së fundmi, “Çdo dokument reference i TMD-ve, i përgatitur nga një grup teknik pune, sipas pikës 2 të këtij neni, miratohet nga ministri”⁹².

Grupi i Auditimit është interesuar mbi nismat e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për miratimin e përditësimeve të Teknikave më të Mira të Disponueshme.

Për këtë arsye GA parashit pyetjet, se “Cilat propozime janë bërë nga përfaqësuesi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit në grupet teknike të punës, në përpilimin e dokumenteve të referencës së TMD – ve, gjatë viteve 2023 – 2025, duke u nisur nga problematikat e ndotjeve të konstatuara në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë”⁹³, dhe se “Cilat nga dokumentet:

- e referencës së TMD-ve, të përgatitura nga grupet teknike të punës;

- e referencës së TMD-ve, të përgatitura nga Komisioni Evropian (EU-BREF);

- e praktikave më të mirë ndërkombëtare, nuk janë publikuar në mënyrë elektronike në faqen zyrtare të internetit, të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe për cilën arsye”⁹⁴.

- Përgjigja e marrë ka qenë si më poshtë: “Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka përgatitur dokumentin për përcaktimin e TMD-ve, sipas dokumenteve e referencë të TMD-ve të përgatitura nga Komisioni Evropian (EU-BREF) dhe janë dërguar në Ministrinë e Mjedisit (me shkresë Nr. 898 Prot., datë 28.01.2025 “Dërgohet dokument për përcaktimin e Teknikave më të Mira të disponueshme” , ku kërkohet ngritja e grupit të punës me qëllim zhvillimin e dokumenteve të referencës së TMD-ve. Pas miratimit nga Ministria e Mjedisit do të realizohet publikimi në faqen zyrtare të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”⁹⁵.

Deri më sot, shkresës Nr. 898 Prot., datë 28.01.2025 “Dërgohet dokument për përcaktimin e Teknikave më të Mira të disponueshme”, Ministria e Mjedisit nuk i është përgjigjur dhe akoma nuk është ngritur grupi teknik i punës.

➤ **Mospërputhja midis “Rregullores së Brendshme të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit” dhe Urdhrave për “Strukturën dhe Organikën”, si dhe midis emërtesës së Sektorit të Monitorimeve të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve, me veprimtarinë që ushtron.**

⁹¹ Ligji Nr.10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, neni 6, pika 2.

⁹² Ligji Nr.10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, neni 6, pika 4.

⁹³ Detyrime të parashikuara nga Ligji Nr.10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, neni 6, pika 1, germa a; neni 6 pika 3, germa b.

⁹⁴ Detyrime të parashikuara nga Ligji Nr.10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, neni 6, pika 6 dhe pika 1.

⁹⁵ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, më 24.04.2026.

Ligji "Për mbrojtjen e mjedisit" përcakton se *"Operatori i veprimtarive, të përfshira në kategoritë A dhe B, të referuara në nenin 29 të këtij ligji, monitoron shkarkimet e veprimtarisë së tij, në përputhje me dispozitat e legjislacionit për lejet e mjedisit dhe kushtet e përcaktuara në lejen përkatëse të mjedisit"*⁹⁶. Ndërkaq, *"Sektori i Monitorimeve të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve, pranë Drejtorisë së Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve, kontrollon dhe verifikon dokumentacionin dhe raportet e vetëmonitorimit në përputhje me kushtet e aktit të miratuar, që disponon subjekti, si dhe përditëson regjistrin e dokumentacionit dhe raporteve të vetëmonitorimit sipas formatit të miratuar"*⁹⁷.

Ky sektor shqyrton raportet e vetëmonitorimit në lidhje me shkarkimet në ajër/ujë/tokë/zhurma. Në zbatim të aktit, "Rregullore e brendshme për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Agjencive Rajonale të Mjedisit", me Nr. 120 Prot., datë 12.01.2021, miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve, përcaktohet me emërtesë "Sektori Monitorimit" dhe si sektor është i përfshirë në Drejtorinë e Inspektim Kontrollit. *Ndryshe nga sa parashikuar në "Rregulloren e brendshme për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe agjencive rajonale të mjedisit" ky sektor, që më datë 15.11.2022 iu bashkua "Drejtorisë së Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve", në zbatim të Urdhrit nr. 187 prot., të Kryeministrit, "Për Miratimin e Strukturës dhe Organikës së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit". Edhe pas miratimeve të Urdhrit të Kryeministrit Nr. 29 datë 13.02.2024 "Për Miratimin e Strukturës dhe Organikës së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit" dhe të Urdhrit Nr. 194 të Kryeministrit, i datës 4.10.2024 "Për miratimin e strukturës dhe të organikës së agjencisë kombëtare të mjedisit", "Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM – ve, me organikë 5 punonjës (1 përgjegjës + 4 specialistë), vijoi të ishte pjesë, sikurse dhe sot, e Drejtorisë së Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM – ve. Kjo mospërputhje midis "Rregullores së Brendshme të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit" dhe Strukturës dhe Organikës së miratuar në tre urdhrat e Kryeministrit, e bën të detyrueshëm, miratimin e një rregulloreje tjetër, konform Urdhrave të Kryeministrit, duke e inkuadruar Sektorin e Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve, tek Drejtoria e Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve.*

Janë ndërmarrë nisma nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për hartimin e një rregulloreje të brendshme të re, sikurse dëshmon dhe së fundmi Urdhri nr. 38, datë 22.01.2026 i Drejtorit të Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, me nr. 1719 prot., "Për ngritjen e grupit të punës për hartimin e rregullores së brendshme të organizimit dhe funksionimit në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe Agjencitë Rajonale të Mjedisit".

Veç kësaj, edhe emërtesa e këtij sektori krijon keqkuptime, mbi fushën e saj të përgjegjësisë dhe misionin e tij.

➤ **Aktiviteti i Sektorit të Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM), është pjesërisht i rregulluar.**

Urdhri Nr. 126 prot., datë 10.06.2022, i Drejtorit të Përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, ka synuar unifikimin e raporteve të vetëmonitorimit të aktiviteteve të ushtruara nga subjektet e pajisur me Leje Mjedisore A dhe B. Më pas është miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, Urdhri nr. 92 prot., datë 02.05.2024 "Mbi procedurën e dorëzimit/pranimit të dokumenteve dhe raporteve të vetëmonitorimit, për subjektet e pajisur me vendim për vnm paraprake, deklaratë mjedisore, leje mjedisore të tipit A ose B".

⁹⁶ Ligji Nr.10 431, datë 9.6.2011 "Për mbrojtjen e mjedisit", neni 44, pika 1.

⁹⁷ Urdhëri nr. 92 prot., datë 02.05.2024 "Mbi procedurën e dorëzimit/pranimit të dokumenteve dhe raporteve të vetëmonitorimit, për subjektet e pajisur me vendim për vnm paraprake, deklaratë mjedisore, leje mjedisore të tipit A ose B", miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, neni 2.

Dokumentimi dhe Raportimi nga ana e operatorëve ndahet në dy kategoritë e mëposhtme:

1- *Raportet e vetëmonitorimit periodik*, çdo 3 muaj, apo çdo 6 muaj, në raport me datën e miratimit të aktit mjedisor), lidhur me:

- a- Monitorimin e shkarkimeve në ajër;
- b- Shkarkimeve në kanalizime;
- c- Shkarkimeve në ujërat sipërfaqësore;
- e- Burimet e zhurmës.

2 - *Raporti Vjetor*, i cili është një raport i detyrueshëm dhe është një përmbledhje e të dhënave të prodhuara nga vete operatori lidhur me performancën mjedisore, për periudhën një vjeçare. Funkcioni i raportit vjetor është dokumentues dhe formal, duke shërbyer për të krijuar një historik dhe gjurmueshmëri të performancës mjedisore të operatorit.

Të dhënat e raportit të vetëmonitorimit verifikohen, nëse janë në përputhje me kriteret dhe kërkesat e aktit mjedisor, me të cilin është pajisur operatori dhe Urdhrit Nr. 92, datë 02.05.2024 të Drejtorit të Përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, për dorëzimin e raporteve, të cilat më pas regjistrohen në databazën e sektorit.

Gjatë viteve 2023 – 2025 subjektet që ushtrojnë aktivitetin e tyre në instalime me vendndodhje në territoret e bashkive Krujë dhe Elbasan rezultojnë se:

-kanë raportuar rezultate të procesit të vazhdueshëm të vetëmonitorimit të shkarkimeve, në të gjitha rastet brenda vlerave kufi të lejuara, sikurse përcaktuar në lejet e mjedisit:

-vetëm në një rast, Agjencia Kombëtare e Mjedisit i ka kërkuar plotësim të dhënash (subjektit “GSA F.”, të cilit i është drejtuar shkresa nr. 2398/1, datë 06.03.2025, lidhur me mangësi në raport. Ka kthyer përgjigje me plotësimet e kërkuara, me shkresën 2398/2, datë 25.03.2026).

Ndërkaq, bazuar në të dhënat e vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, rastet e munguara të raportimeve të vetëmonitorimeve, arsyet dhe reagimi i subjekteve, janë të përmbledhura si më poshtë në tabelë:

Tabela Nr. 15: Përmbledhëse⁹⁸ e rasteve të munguara të raportimeve të vetëmonitorimeve nga subjektet, që ushtrojnë aktivitetin në territorin e bashkive Krujë dhe Elbasan, gjatë viteve 2023 – 2025.

Viti	Territori i bashkisë	Totali i raportimeve të munguara	Raportimet e bëra pas nxitjes së subjektit nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Leje e vjetër ose shtyrje afati	Raste kur subjektet kanë pezulluar ose revokuar aktivitetin	Rastet kur subjektet nuk kanë reaguar fare
2023		8	4	-	2	2
	Krujë	3	2	-	0	1
	Elbasan	5	2	-	2	1
2024		61	23	7	8	23
	Krujë	21	3	5	2	11
	Elbasan	40	20	2	6	12
2025		47	-	-	-	-
	Krujë	21	-	-	-	-
	Elbasan	26	-	-	-	-

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe të përpunuara nga Grupi i Auditimit.

⁹⁸ Informacion i vënë në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, më datë 14.5.2026.

Sikurse nga të dhënat e mësipërme, **detyrimi ligjor i raportimit të vetëmonitorimeve gjatë viteve 2023 – 2025, është shkelur nga subjektet në 116 raste.**

Referuar të dhënave dërguar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, lidhur me rastet e mungesës së raportimeve, reflektohet një rritje e ndjeshme e numrit të rasteve nga 8 në 61 raste ndërmjet viteve 2023 dhe 2024.

Nga viti 2024 në vitin 2025 kemi një rënie të lehte, nga 61, në 47 raste.

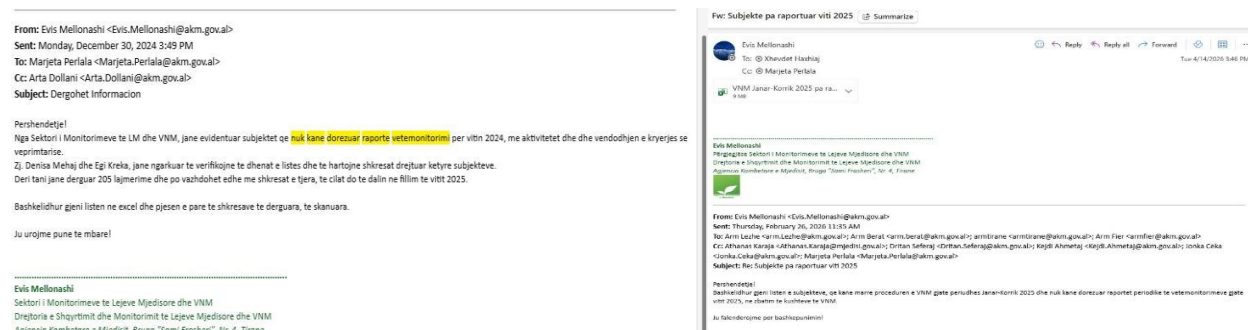
Rastet e raportimeve të vetëmonitorimeve të munguara nga subjektet janë evidentuar nga Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM – ve (SMLMVNM) - Drejtoria e Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM – ve dhe për vitet 2023 – 2024 u janë dërguar subjekteve shkresa të konceptuara nga ky sektor, ku rikujtohet kapërcimi i afatit të raportimit të vetëmonitorimit dhe kërkohet dërgimi i tij, *pavarësisht se Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM rikujtesën ndaj subjekteve nuk e ka të përcaktuar në një akt rregullator si detyrim.*

“Çdo 6 muaj Sektori i Monitorimeve të LM dhe VNM, kryen verifikime mbi subjektet që nuk kanë dorëzuar raportet e vetëmonitorimeve. Pas verifikimeve nga ana e sektorit, lista dërgohet pranë eprorit, i cili më pas bën me dije strukturat inspektuese.”⁹⁹

Sektori i monitorimit të lejeve mjedisore dhe VNM – ve, i ka përcjellë me e – mail, pranë Drejtorisë së Inspektim Kontrollit të dhënat me subjektet, që nuk kanë raportuar vetëmonitorimet.

Edhe procesi i komunikimeve midis Sektorit të Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM – ve me njësitë e tjera të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, nuk është i disiplinuar me një akt rregullator të brendshëm.

Figura Nr. 1: Komunikim me e- mail i rasteve të raportimeve të vetëmonitorimeve të munguara, nga SMLMVNM, tek Drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, Drejtori e Inspektim Kontrollit dhe ARM -të.

Burimi: Të dhëna të vëna në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

Më datë 13.7.2026, në ora 09.31 Grupit të Auditimit, i është përcjellë një e – mail nga adresa: ledi.mera@yahoo.com nga zonja e cila prezantohet:

“E. SH.(M.)

Përgjegjëse e Sektorit të Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS

Head of Information Sector, Environmental Statistics and GIS

Drejtoria e Menaxhimit të të Dhënave, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit

Directorate of Data Management, Chemicals, Laboratory Analysis and Innovation

Agjencia Kombëtare e Mjedisit

National Environmental Agency

email: e---.sh----@Agjencia Kombtare e Mjedisit .gov.al

⁹⁹ Info nga Drejtoria e Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM – ve, datë 4. 5.2026.

ledi.m--@yahoo.com
mobile: 0035567-----”.

Qëndrimi i Grupit të Auditimit:

Sikurse GA u informua, gjatë takimit të ballafaqimit të datës 9.7.2026, nga vetë zonja E. Sh., ajo nuk është punonjëse e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit e aq më pak (ndryshe nga si prezantohet në e-mail) Përgjegjëse e Sektorit të Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS, që prej datës 8.6.2026.

1. Prezantimi i znj M. – Sh. me atributet e një funksioni zyrtar që nuk i përket më, për efekt të ndërprerjes së marrëdhënieve të punës me Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, është i pavërtetë, abuziv dhe e afekton komunikimin, sikurse dhe parashtrimet me parregullsi substanciale.

2. Grupi i Auditimit, vëren se zonja M. – Sh., merr përsipër të bëjë parashtrime mbi aktivitetin e një sektori tjetër të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, kur ajo nuk ka pasur kompetenca dhe përgjegjësi funksionale lidhur me këtë njësi, asnjëherë gjatë ushtrimit të detyrave nga ana e saj në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit. Për më tepër sot, që zonja nuk është as punonjëse e këtij institucioni, nuk ka asnjë tagër, të diskutojë aktivitetin e një sektori, ku nuk ka ushtruar funksione ndonjëherë.

3. Përderisa zonja në M. – Sh., merr përsipër të bëjë parashtrime lidhur me aktivitetin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, vlerësojmë se do i kishte kontribuar transparencës në komunikim, përcjellja njëherësh e këtij e – maili, Drejtuesit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, duke e vënë në “CC”, përtej adresimit tek Grupi i Auditimit.

4. Për arsyet e mësipërme si dhe përderisa, drejtuesit e AKM-së, kanë shprehur dakordësi të plotë me përmbajtjen e këtyre paragrafeve dhe trajtimin e bërë nga Grupi i Auditimit, **parashtrimet e znj. E.M. – Sh., për këto pjesë të Projekt Raportit, GA nuk i merr në konsideratë.**

➤ Organika e Sektorit të Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe VNM është e pamjaftueshme.

Rastet e raportimeve të munguara në gjysmën e dytë të vitit 2025, pasqyruar më poshtë, janë përcjellë të evidentuara me e – mail në shkurt të këtij viti (2026), sikurse konfirmuar nga Sektori i Monitorimeve të Lejeve Mjedisore dhe VNM, ndaj nuk ishte e mundur të bëhej, një vlerësim mbi reagimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit ndaj rasteve.

Arsyeja që e fut në ngërç procesin e gjurmimit, komunikimit shkresor/elektronik dhe evidentimit të rasteve të subjekteve të cilët nuk respektojnë detyrimin e raportimit të vetëmonitorimit, lidhet me ngarkesën e papërbalueshme nga organika e këtij sektori. “Ky sektor shqyrton mesatarisht 10 000 – 12 000 raporte në vit. Për një staf prej 1+3, është gati e pamundur që të përballohet fluksi i pranimeve dhe shqyrtimeve, ku mesatarisht i takon 40-50 raporte në ditë.”¹⁰⁰.

Aktualisht në këtë sektor janë në aktivitet pune përgjegjësi i sektorit, 2 punonjës me kohë të plotë dhe një punonjës me kontratë me kohë të pjesshme, nga organika prej 5 punonjësish (1 përgjegjës + 4 specialistë), miratuar në Urdhrin Nr. 194 të Kryeministrit, i datës 4.10.2024 “Për miratimin e strukturës dhe të organikës së agjencisë kombëtare të mjedisit”.

Procedura e verifikimit të raporteve të vetëmonitorimit ndjek këto hapa.

Dokumentacioni vjen në zyrën e protokollit me shkresë shoqëruese dhe përmbajtja e raporteve në CD. “*Theksojmë se e gjithë procedura e hapjes së CD, kopjimit të materialit, regjistrimit në Excel, shqyrtimit të përmbajtjes dhe në rast mangësishë edhe dërgim shkresë te subjekti, kërkon 1 - 1.5*

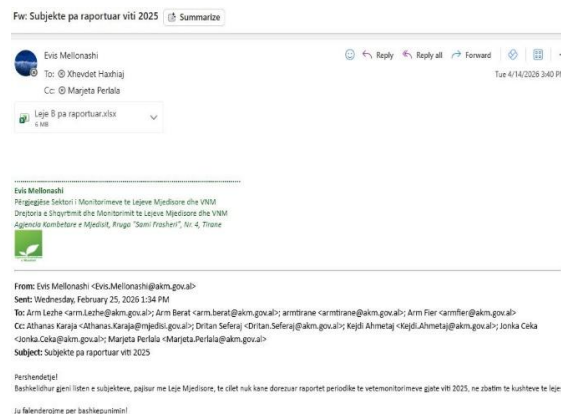
¹⁰⁰ Info nga Sektori i Monitorimeve të LM dhe VNM, datë 6.5.2026.

ore nga stafi përkatës. Merret parasysh edhe fakti që kompiuterat me të cilët punon stafi i sektorit janë shumë të ngadalshëm.”¹⁰¹ – u shpreh Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

Raportet nga CD kopjohen në kompjuter dhe grumbullohen në një “Share” të përbashkët nga stafi i sektorit.

Problematikat në lidhje me vështirësitë e këtij sektori janë bërë pjesë dhe e propozimeve për ndërtimin e sistemit SIM. Evidentimi i vonuar i rasteve të raportimeve të munguara të vetëmonitorimeve, sikurse ato të gjashtëmujorit të dytë të vitit 2025, i cili u bë në shkurt të 2026, lidhet me këto pamjaftueshmëri.

Figura Nr. 2: Komunikim me e- mail i rasteve të raportimeve të vetëmonitorimeve të munguara, nga SMLMVNM tek DIK, të 6 mujorit të dytë të 2025.

Burimi: E dhënë e vënë në dispozicion nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

➤ Trajtim jo i standardizuar ndaj subjekteve, të cilët nuk raportojnë vetëmonitorimet.

Pas informacioneve të marra nga Drejtoria e Inspektim Kontrollit¹⁰² dhe ARM Tiranë¹⁰³ dhe Berat¹⁰⁴, përkatësisht për instalimet me vendndodhje në territorin e bashkive Krujë dhe Elbasan, u vërejt se pranë një pjese të subjekteve, të cilët nuk kishin përcjellë raportin e vetëmonitorimit, ishin kryer inspektime nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe ARM Tiranë dhe ARM Berat.

Paralelisht, ka dhe jo pak subjekte, që pavarësisht se nuk kanë respektuar detyrimin ligjor të raportimit të vetëmonitorimit, konform kushteve të lejes mjedisore, nuk i janë nënshtruar asnjë inspektimi e aq më pak, mase administrative nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit. Kjo qasje e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit ka lejuar, nga njëra anë *ushtrimin e aktiviteteve në kushte parregullshmërie ligjore*, si në rastet e mosraportimit të vetëmonitorimeve nga:

- “G. C. GKG” me PN-0700-08-2021, me vendndodhje Elbasan;
- “S. A.” me L.....L, me vendndodhje Elbasan;
- “F/O.-E.”, me L.....F, me vendndodhje Elbasan;
- “F.-K. C. F.”, me PN-9474-10-2019, me vendndodhje Krujë dhe nga ana tjetër ka lejuar, *jo vetëm ushtrimin e aktiviteteve në kushte parregullshmërie ligjore, por edhe ushtrimin e aktiviteteve me nivel të lartë ndotjeje pa asnjë kontroll*, si në rastet e munguara të raportimeve të vetëmonitorimeve nga subjektet:
- “K - 12”, me PN-4394-11-2012, me vendndodhje Elbasan, për aktivitetin “Shfrytëzim i mineralit”;

¹⁰¹ Përgjigje dhënë pyetësorit të GA nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, më 24.04.2026.

¹⁰² Info nga Drejtoria e Inspektim Kontrollit, datë 15.05.2026.

¹⁰³ Info nga ARM Tiranë, datë 15.05.2026.

¹⁰⁴ Info nga ARM Berat, datë 15.05.2026.

- "F.-K. C. F."¹⁰⁵, me PN-9529-03-2015, për aktivitetin "Leje mjedisi e tipit B për: Nxjerrja e mineraleve, rërës dhe argjilës nga minierat me shfrytëzim në qiell të hapur dhe nga guroret", me vendndodhje në Krujë;
- "E.", me K74019210B, me vendndodhje në Krujë, për aktivitetin "Leje mjedisore e tipit B për aktivitetin: Linjë për prodhimin e gëlqeres me aspirim".

Ndaj subjekteve, nuk është marrë asnjë masë administrative.

Mungesa e një qasjeje të standardizuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, ndaj subjekteve që nuk respektojnë detyrimin e raportimit të vetëmonitorimeve, ka krijuar kushte për ushtrim aktiviteti jo konform ligjit dhe lejes mjedisore nga këto subjekte, duke bërë të mundshëm edhe rrezikun për kapërcimin e kufijve të lejuar të shkarkimeve, nga instalimet me vendndodhje në territoret e bashkive Krujë dhe Elbasan, me pasoja për ndotjen e mjedisit.

➤ **Mungon databaza e unifikuar për lejet e mjedisit.**

Në zbatim të akteve rregullatorë "Agjencia Kombëtare e Mjedisit ngarkohet me detyrimin që të hartojë dhe mirëmbajë databazën e lejeve mjedisore, duke reflektuar të gjitha aplikimet e paraqitura nga subjektet e ndryshme"¹⁰⁶.

Gjatë periudhës 2023 – 2025, Agjencia Kombëtare e Mjedisit lidhur me detyrimin e hartimit dhe mirëmbajtjes së databazës së lejeve mjedisore, me anë të shkresës me Nr. 3885 Prot., datë 24.05.2023 me lëndë: "Kërkesë për informacion", i është drejtuar Qendrës Kombëtare të Biznesit për vënien në dispozicion të dhënave për operatorët që janë pajisur me leje mjedisore të tipit A, B dhe licenca III.2.B, që kanë statusin aktiv në QKB, duke synuar që të evidentonte subjektet e pajisura me leje mjedisi me PN me status aktiv. Kërkesa i është drejtuar institucionit të QKB-së, si "institucion përgjegjës për mbajtjen dhe përditësimin e regjistrit të Autorizimeve, Lejeve dhe Licencave", në zbatim të kërkesave ligjore¹⁰⁷.

QKB-ja ka vendosur në dispozicion listën me lejet e mjedisit nga ku u evidentua, se ekzistonin PN me status AKTIVE, ku akti i miratimit nuk ishte në përputhje me kuadrin ligjor mjedisor në fuqi. Në vijim me shkresën nr. 5493, prot., datë 21.07.2027, me lëndë: "Kërkesë për marrjen e masave për ngritjen e një baze të dhënash të integruar për indikatorët Mjedisore", Agjencia Kombëtare e Mjedisit i është drejtuar MTM – së, duke vënë dukje se, "Nga analiza disa mujore e ushtrimit të funksioneve dhe realizimit të detyrave të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, është vënë re mungesa e një baze të dhënash të integruara që të ndërlidhë të gjitha drejtoritë në qendër dhe rajone."

Përsëri me qëllim unifikimin e bazës së të dhënave, Agjencia Kombëtare e Mjedisit me shkresën Nr.5493/1 prot., datë 01.08.2023, ka kërkuar interpretim nga MTM, për Lejet Mjedisore me status aktiv.

MTM, me shkresën nr. 471911 prot., datë 11.09.2023, administruar në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, me Nr.5493/2 prot., datë 13.09.2023 dhe me shkresën Nr.4962/1 prot., datë 13.9.2023, administruar në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit me Nr.5493/2 prot., datë 13.09.2023, ka kërkuar verifikimin e situatës aktuale të lejeve mjedisore me status aktiv, të cilat janë leje me format të vjetër, ose me akt të ngarkuar VNM Deklarate Mjedisore. Agjencia Kombëtare e Mjedisit me shkresat nr.5493/4 prot., datë 29.09.2023 dhe Nr. 5493/5 prot., datë 29.09.2023, ka përcjellë informacionin me të dhënave përkatëse. Me qëllim unifikimin dhe ndërtimin e bazës së të dhënave, kjo referuar edhe komunikimeve shkresore, Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka zhvilluar disa takimeve fizike me përfaqësues të MTM-së dhe AKSHI-t.

¹⁰⁵ Inspektuar në vitin 2023, por jo në vijim të mosraportimit të vetëmonitorimit të vitit 2024.

¹⁰⁶ VKM Nr. 568, datë 17.7.2019 "Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit", pjesa III, neni 5.3, gërma c).

¹⁰⁷ Ligjit Nr.10 081, datë 23.2.2009 "Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar.

Në vijim të zhvillimit të këtij procesi MTM i ka kërkuar bashkëpunim AKSHI-t për marrjen e masave për ngritjen e një baze të dhënash të integruar për indikatorët e mjedisit nëpërmjet shkresës nr. 4111/4 prot., datë 29.12.2023, administruar në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit me Nr.5493/6 prot., datë 03.01.2024”¹⁰⁸.

Me shkresën nr. 4719/5 prot., datë 29.12.2023, administruar në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit me nr. 5493/7 prot., datë 03.01.2023, MTM në përgjigje të shkresës së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, shprehet se “...vlerësojmë se duhet të vijohet nga ana juaj me mbajtjen e databazës me të dhëna që ndër të tjera të përmbajë të dhëna të plota dhe të integruar”.

Në fund të shkresës MTM vë në dukje se, “Kjo databazë do të shërbejë si një mundësi për të gjeneruar informacione dhe raporte, e cila do të lehtësonte proceset e punës në krijimin e një regjistri kombëtar për lejet e mjedisit, por gjithashtu do të shërbejë në të ardhmen për të kryer integrimin e të dhënave në sistemin e ri që sugjerohet të ndërtohet”¹⁰⁹.

Aktualisht gjendja e konsolidimit dhe strukturimit të databazës së lejeve të mjedisit i publikuar¹¹⁰ nga Agjencia Kombëtare të Mjedisit, në faqen e saj zyrtare, është me disa elemente.

Nga kjo databazë publike mungojnë:

- Raportet e vetmonitorimit, ato që janë dorëzuar vitet e kaluara, aktualet dhe raportet të cilat priten të dorëzohen (3 muaj, 6 muaj dhe 12 muaj);
- Raportet e vetmonitorimit për gazet me efekt serë (GES), për subjektet të cilat kategorizohen në shtojcën II-A, të ligjit "Për ndryshimet klimatike"; 11. Tarifa vjetore;
- Inspektimet të cilat janë realizuar së bashku me masat e marra dhe kalendari i inspektimeve që do të kryhet gjatë vitit;
- Lejet të cilat janë shfuqizuar, duke përfshirë datën dhe motivin;
- Lejet të cilat janë pezulluar, duke përfshirë datën dhe motivin dhe datën e fillimit të aktivitetit.
- Lejet të cilat janë transferuar, duke përfshirë datën dhe operatorin të cilit i ka kaluar leja mjedisore.

❖ **Spektori i Monitorimit të Lejeve të Mjedisit dhe VNM, mban për nevojat e veta operative një databazë të pjesshme,** “e cila synon :

- Evidentimin e subjekteve të rregullt raportues;
- Evidentimin e subjekteve jo të rregullt raportues;
- Shkëmbim informacioni me Sektorin që harton Raportin e Gjendjes së Mjedisit;
- I vjen në ndihmë strukturave inspektuese për evidentimin e subjekteve raportuese
- Të tjera, në rast se kërkohen”¹¹¹.

❖ **Spektori i Shqyrtimit Teknik për Veprimtaritë në Mjedis,** për nevojat e veta operative mban:

- Databazën e aplikimeve hyrëse;
- Databazën e Vendimeve të Komisioneve teknike;
- Databazën e Shfuqizimeve, revokimeve dhe tranferimeve të lejeve mjedisore.

❖ **Drejtoria e Inspektim-Kontrollit,** administron dhe ruan të dhënat mbi inspektimet të integruara në sistemin unik të e-Inspektimit.

“Ky sistem shërben për administrimin dhe gjurmueshmërinë e procedurave inspektuese, si dhe për evidentimin e historikut të inspektimeve të kryera për çdo subjekt. Nëpërmjet databazës

¹⁰⁸ Informacion i ardhur nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, me e – mail, më datë 15.5.2026.

¹⁰⁹ Shkresa nr. 4719/5 prot., datë 29.12.2023, e MTM – së, administruar në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit me nr. 5493/7 prot., datë 03.01.2023.

¹¹⁰ https://Agjencia_Kombtare_e_Mjedisit_.gov.al/ova_doc/baza-e-te-dhenave-per-lejet-e-mjedisit-tipi-a-b-per-periudhen-janar-2014-korrik-2024/

¹¹¹ Informacion i ardhur nga Spektori i Monitorimit të Lejeve dhe VNM - ve, me e – mail, më datë 18.5.2026.

verifikohen të dhëna si numri i çështjes, grupi i inspektimit, data e hapjes dhe mbylljes së inspektimit, statusi i çështjes, si dhe informacion tjetër i lidhur me procedurën inspektuese.”¹¹²

Këto të dhëna nuk janë pjesë e një databazë të unifikuar mbi lejet e mjedisit, me akses dhe përdorim, nga të gjitha njësitë e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit.

❖ Në lidhje me tarifat vjetore të lejeve mjedisore, *Spektori i Financës, Buxhetit, Mbledhjes së Tarifave dhe Identifikimit të Debitorëve i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit* operon ndarazi, me një databazë të vetin.

Një aspekt që e vështirëson përdorimin e PN – ve, në identifikimin e “Tarifave vjetore” përkatëse të lejeve, lidhet me faktin se “*spektori i financës i bën përlllogaritjet me Nipt dhe jo me PN, siç është baza e të dhënave të lejeve, sepse përshkrimi i pagesave në thesar shumicën e rasteve nuk është me PN dhe sektori i financës nuk mund të identifikojë për cilën PN e ka kryer subjekti pagesën.*”¹¹³.

❖ Nga ana e tij *Spektori i Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS*, shprehet se: “... është në proces hartimi VKM – ja e cila specifikon planin e monitorimit dhe dakordëson formatin se si duhet të raportojnë subjektet për gazet me efekte serrë.”¹¹⁴, ndaj integrimi i të dhënave mbi “Raportet e vetmonitorimit për gazet me efekt serrë (GES), për subjektet të cilat kategorizohen në shtojcën II-A, të ligjit “Për ndryshimet klimatike”, ka rezultuar i pamundur.

8. Gjetje nga auditimi: Në 29 dëgjesat publike të organizuara gjatë viteve 2023 – 2025, për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisore, për zhvillimin e aktiviteteve në instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Krujë, konstatohet se, kjo bashki nuk ka marrë pjesë në 24 raste. Në konsultimet publike ku kanë munguar përfaqësuesit e Bashkisë Krujë, janë diskutuar projekte aktiviteteve të cilat potencialisht krijojnë ndotje në ajër, ujë dhe tokë, sikurse: shfrytëzim guri gëlqeror; menaxhim mbetjesh; magazinim kimikatesh; prodhimi dhe fraksionimi i produkteve minerale jo metalike; shfrytëzim i argjilave, etj. Ndërkohë, rastet e mos pjesëmarrjeve në konsultimet publike të bashkisë Elbasan janë vetëm 5, në 46 dëgjesa publike të zhvilluara. Pjesëmarrja e bashkive është e detyrueshme në konsultimet publike, bazuar në kriteret ligjore të cilat përcaktojnë: “.. kërkuksi në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe Njësitë të Qeverisjes Vendore, ...organizon një dëgjesë me publikun dhe palët e interesuara, përfshirë OJF-të.”¹¹⁵.

Arsyeja e mospjesëmarrjes së përfaqësuesve të Bashkisë Krujë në dëgjesat publike, lidhet me mos njoftimin e kësaj njësie nga kërkuksi. Kjo dëshmon se, Bashkia Krujë jo vetëm nuk ka qenë e pranishme në pjesën më të madhe të dëgjesave publike, por ajo nuk ka qenë as aktor në organizimin e këtyre konsultimeve publike.

9. Gjetje nga auditimi: Nga shqyrtimi i dokumentacionit dhe informacionit të vënë dispozicion u vërejt se, ndryshe nga parashikimet¹¹⁶, subjektet kërkuksë nuk kanë përmbushur detyrimet për publikimet sipas të cilave: “*Pas publikimit të njoftimit në faqen e internetit të Agjencisë Kombëtare e Mjedisit, kërkuksi publikon në, të paktën, një gazetë të zonës ku do të ushtrohet veprimtaria dhe në një gazetë kombëtare njoftimin për aplikimin...Njoftimi publikohet në, të paktën, dy numra të njëpasnjëshëm të secilës gazetë.*”¹¹⁷ dhe se “*Në përfundim të afatit 20-ditor, kërkuksi, në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe NJQV-në, brenda 25 (njëzet e pesë) ditëve organizon një dëgjesë me publikun dhe palët e interesuara, përfshirë OJF-të. Njoftimi për dëgjesën*

¹¹² Informacion i ardhur nga Drejtoria e Inspektim Kontrollit i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, me e – mail, më datë 19.5.2026.

¹¹³ Informacion i ardhur nga Spektori i Financës, Buxhetit, Mbledhjes së Tarifave dhe Identifikimit të Debitorëve, me e – mail, më datë 18.5.2026.

¹¹⁴ Informacion i ardhur nga Spektori i Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS, me e – mail, më datë 20.5.2026.

¹¹⁵ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, paragrafi 9.

¹¹⁶ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 4.

¹¹⁷ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, pika 4.

me publikun shpallet gjatë 15 (pesëmbëdhjetë) ditëve: në radio ose TV dhe gazetën vendore... ”. Njëherësh, subjektet/kërkuesit nuk janë penalizuar për këto mosveprime.

Për procesin e dëgjesave me publikun dhe bërjen transparente të tyre në median e shkruar dhe audovizuale, në vlerësimin e zbatimit të VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, konstatohet se ky akt nuk parashikon asnjë mekanizëm monitorues dhe sanksione ndaj veprimeve dhe mosveprimeve të kërkuesit të lejes së mjedisit, gjatë fazës së organizimit dhe zhvillimit të dëgjesave publike.

10. Gjetje nga auditimi: Organizatat jofitimprurëse ambientaliste, nuk kanë marrë pjesë në dëgjesat publike gjatë viteve 2023 – 2025, ndryshe nga përcaktimet e kriterëve ligjorë¹¹⁸, për diskutimin e kërkesave për pajisje me leje mjedisore, për projekte aktiviteteve në instalime me vendndodhje në territorin e Bashkisë Krujë dhe Bashkisë Elbasan, pavarësisht ndikimeve të dëmshme dhe në nivelin e ndotjes në mjedis.

11. Gjetje nga auditimi: Gjatë viteve 2023 – 2025, Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka vijuar zbatojë dhe t’u referohet niveleve të lejuara të shkarkimeve të lëngëta sikurse janë të parashikuara në VKM – në Nr. 177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjedisëve ujorë pritëse”, të pa përditësuara me standardet e progresit teknologjik, si dhe me miratimin e dokumenteve të referencë të TMD-ve, të përgatitura nga Komisioni Europian (EU-BREF).

Në këtë periudhë, me zbatimin e këtyre kriterëve, janë pajisur me leje mjedisi¹¹⁹:

16 subjekte, me instalime në territorin e Bashkisë Elbasan:

5 subjekte, me instalime në territorin e Bashkisë Krujë:

Zbatimi i kuadrit ligjor të pa përditësuar, nëpërmjet pajisjes me leje mjedisore të subjekteve kërkuese, ka lejuar ushtrimin e aktiviteteve në territorin e bashkive Elbasan dhe Krujë me nivele ndotjeje më të larta, krahasuar me standardet e vendeve të Bashkimit Evropian.

12. Gjetje nga auditimi: Në zbatim të kriterëve ligjorë¹²⁰, Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, përcaktohej me emërtesë “Sektori i Monitorimit” dhe si sektor, ishte i përfshirë në Drejtorinë e Inspektim Kontrollit.

Me miratimin e urdhrave të Kryeministrit¹²¹, “Sektori i Monitorimit” ndryshoi emërtesë, duke u quajtur “Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis ” dhe u bë pjesë e “Drejtorisë së Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit Ndikimit në Mjedis”. Kjo mospërputhje midis “Rregullores së Brendshme të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit” dhe “...Strukturës dhe Organikës...” së miratuar në tre urdhrat e Kryeministrit, e bën të detyrueshëm, miratimin e një rregulloreje tjetër, referuar urdhrave të Kryeministrit.

Emërtesa e këtij sektori, krijon keqkuptime dhe nuk përputhet me fushën e përgjegjësisë, pasi ky sektor, në të vërtetë nuk monitoron, por vetëm mbledh nga subjektet e pajisura me leje mjedisore, raportimet e të dhënave të vetë monitorimeve, të certifikuara nga laboratorë të akredituar.

13. Gjetje nga auditimi: Për rastet e raportimeve të vetëmonitorimeve të munguara nga subjektet, të evidentuar nga Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimeve të Ndikimit në Mjedis (SMLMVNM) - Drejtoria e Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, përgjatë viteve 2023 – 2024, ky sektor ka përgatitur shkresat përkatëse nxitëse, pavarësisht se nuk e ka të përcaktuar në një akt rregullator si detyrim.

¹¹⁸ VKM Nr. 419, datë 25.06.2014, i ndryshuar, Kreu VI, paragrafi 9.

¹¹⁹ Tabela Nr. 14: Lejet mjedisore me norma shkarkimesh të lëngëta, të përcaktuara sikurse në VKM – në Nr. 177, datë 31.3.2005, të miratuara për subjektet me instalime në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë, gjatë viteve 2023 – 2026, faqe 61, Raporti i Auditimit.

¹²⁰ “Rregullorja e brendshme për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe agjencie rajonale të mjedisit”, me Nr. 120 Prot., datë 12.01.2021, miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i AKM – së.

¹²¹ Urdhrat “Për miratimin e strukturës dhe të organikës së agjencisë kombëtare të mjedisit”, përkatësisht: Nr. 187, datë 15.11.2022; Nr. 29, datë 13.02.2024 dhe Nr. 194, datë 4.10.2024.

Edhe procesi i komunikimeve midis Sektorit të Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, me njësitë e tjera të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, nuk është i përcaktuar me një akt rregullator të brendshëm.

Akti rregullator¹²² nuk përcakton asgjë lidhur me problematikat e evidentuara.

14. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi konstatohen vonesa të akumuluar në procesin e gjurmimit, evidentimit dhe komunikimit shkresor/elektronik të rasteve të subjekteve, të cilët nuk kanë respektuar detyrimin e raportimit të vetëmonitorimit, ku evidentohet se rastet e raportimeve të munguara në gjysmën e dytë të vitit 2025 nga subjektet raportuese, janë përcjellë me e – mail, në shkurt të këtij viti (2026), me arsyetimin e ngarkesës së papërbalueshme nga Sektori i Monitorimeve të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis.

Ky sektor, trajton mesatarisht 10 000 – 12 000 raporte vetëmonitorimi në vit, me një fluksi ditor prej 40-50 raportesh dhe një mesatare ditore për punonjës, prej 10 raportesh për punonjës, po qe se do ishte e plotësuar organika, e cila ka vende bosh. Duke pasur parasysh se një raport vetëmonitorimi ka një volum prej dhjetra faqesh, lehtësisht konstatohet se ngarkesa e punës është e papërbalueshme nga organika e miratuar. Aktualisht në këtë sektor, janë në aktivitet pune: përgjegjësi i sektorit, 2 punonjës me kohë të plotë dhe një punonjës me kontratë me kohë të pjesshme, nga organika e parashikuar prej 5 punonjësish (1 përgjegjës + 4 specialistë), sikurse parashikuar në aktet rregullatorë¹²³.

15. Gjetje nga auditimi: Ligji "Për mbrojtjen e mjedisit" përcakton se, "*Operatori i veprimtarive, të përfshira në kategoritë A dhe B,... monitoron shkarkimet e veprimtarisë së tij, në përputhje me dispozitat e legjislacionit për lejet e mjedisit dhe kushtet e përcaktuara në lejen përkatëse të mjedisit*"¹²⁴. Ndërkaq, "*Sektori i Monitorimeve të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, pranë Drejtorisë së Shqyrtimit dhe Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, kontrollon dhe verifikon dokumentacionin dhe raportet e vetëmonitorimit...*"¹²⁵.

Sipas të dhënave të vëna në dispozicion nga Sektori i Monitorimeve të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis¹²⁶, nga Drejtoria e Inspektim Kontrollit¹²⁷, si dhe Agjencia Rajonale Tiranë¹²⁸ e Berat¹²⁹, detyrimi ligjor i raportimit të vetëmonitorimeve, gjatë viteve 2023 – 2025, është shkëlur në 116 raste nga subjektet, që ushtrojnë aktivitet në territoret e bashkive Krujë dhe Elbasan, të cilët nuk kanë përcjellë raportin e vetëmonitorimit.

Në të gjitha rastet e inspektimeve të kryera nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, ndaj këtyre subjekteve, rezultoi se nuk janë vënë masa administrative.

Paralelisht, vërehet se nuk është ndërmarrë asnjë inspektim ndaj subjekteve joraportues:

- G. C. G." me PN-0700-08-2021, me vendndodhje Elbasan;

- "S. A." me L53329246L, me vendndodhje Elbasan;

- "F/O.-E.", me L83327201F, me vendndodhje Elbasan;

si dhe ndaj subjekteve jo raportues, me risk të lartë ndotjeje:

¹²² Urdhri, nr. 92 prot., datë 02.05.2024 "Mbi procedurën e dorëzimit/pranimi të dokumenteve dhe raporteve të vetëmonitorimit, për subjektet e pajisur me vendim për VNM paraprake, deklaratë mjedisore, leje mjedisi të tipit A ose B", miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i AKM – së.

¹²³ Urdhri Nr. 194 i Kryeministrit, "Për miratimin e strukturës dhe të organikës së agjencisë kombëtare të mjedisit", miratuar më datë 4.10.2024.

¹²⁴ Ligji Nr.10 431, datë 9.6.2011 "Për mbrojtjen e mjedisit", neni 44, pika 1.

¹²⁵ Urdhëri nr. 92 prot., datë 02.05.2024 "Mbi procedurën e dorëzimit/pranimi të dokumenteve dhe raporteve të vetëmonitorimit, për subjektet e pajisur me vendim për vnm paraprake, deklaratë mjedisore, leje mjedisi të tipit A ose B", miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i AKM, neni 2.

¹²⁶ Info nga Sektori i Monitorimeve të Lejeve Mjedisore dhe VNM-ve, datë 14.05.2026.

¹²⁷ Info nga Drejtoria e Inspektim Kontrollit, datë 15.05.2026.

¹²⁸ Info nga ARM Tiranë, datë 15.05.2026.

¹²⁹ Info nga ARM Berat, datë 15.05.2026.

- "K - 12 ", me PN-4394-11-2012, me vendndodhje Elbasan, për aktivitetin “Shfrytëzim i mineralit”;
- “F.-K. C. F.”¹³⁰, me PN-9529-03-2015, për aktivitetin “Leje mjedisi e tipit B për: Nxjerrja e mineraleve, rërës dhe argjilës nga minierat me shfrytëzim në qiell të hapur dhe nga guroret”, me vendndodhje në Krujë;
- "E.I", me K74019210B, me vendndodhje në Krujë, për “Leje mjedisore e tipit B për aktivitetin: Linjë për prodhimin e gëlqeres me aspirim”.

Këto subjekte kanë vijuar të ushtrojnë aktivitetin e tyre në mospërputhje me detyrimin e raportimit të vetëmonitorimit, shoqëruar kjo, me rrezikun e ndotjes përtej kufijve të lejuar, në territoret e bashkive Krujë dhe Elbasan.

16. Gjetje nga auditimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit, e cila “ngarkohet me detyrimin që të hartojë dhe mirëmbajë databazën e lejeve mjedisore, duke reflektuar të gjitha aplikimet e paraqitura nga subjektet e ndryshme”¹³¹, nuk ka krijuar një databazë të unifikuar për lejet, me të dhënat e specifikuar¹³² nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (sot Ministria e Mjedisit). Sektorë dhe Drejtori të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, përdorin për nevoja operative, databaza të ndryshme, me të dhëna të pjesëshme.

8. Konkluzion: Mungesa e përfshirjes së Bashkisë Krujë në procesin e organizimit të dëgjësave publike dhe mospjesëmarrja e saj në këto konsultime, krijon premisa për të shmangur një aktor shumë të rëndësishëm në procesin e shqyrtimit të kërkesave për leje mjedisi për instalime, me vendndodhje në territorin e saj. Shmangia e njoftimit të saj nga kërkuuesit, shtrun rrugën e një shqyrtimi më sipërfaqësor të kërkesave për leje mjedisore, duke shmangur diskutimin e thelluar të problematikave potenciale të ndotjes, që mund të gjenerohet nga këto veprimtari, nëse pajisen me leje mjedisi.

9. Konkluzion: Mungesa e parashikimit të një mekanizmi monitorues dhe sanksionues ndaj veprimeve dhe mosveprimeve të kërkuuesit të lejes së mjedisit, në shkellje të përcaktimeve rregullatore, gjatë fazës së organizimit dhe zhvillimit të dëgjësave publike, krijon mundësi për shmangien e detyrimeve ligjore mbi njoftimet dhe publikimet, duke cenuar perspektivën e diskutimit të thelluar dhe të gjithanshëm të problematikave, të cilat potencialisht mund të përkeqësojnë nivelin e ndotjes në këto dy bashki.

10. Konkluzion: Mospjesëmarrja e OJF, në dëgjesat publike për diskutimin e kërkesave për pajisje me leje mjedisore, krijon kushte që diskutimi i çështjes së ndotjes në territorin e bashkive Elbasan dhe Krujë, të mbetet i mangët dhe i pathelluar, duke anashkaluar ballafaqimin e pikëpamjeve mbi problematika, të cilat potencialisht mund të përkeqësojnë nivelin e ndotjes në këto dy realitete, megjë nuk ka ballafaqim konstruktiv.

11. Konkluzion: Zbatimi gjatë procesit të miratimit të lejeve, i VKM – së nr. 177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjediseve ujore pritëse”, me nivele më të larta shkarkimesh të lejuara, krahasuar me dokumentet e referencës së TMD-ve, të përgatitura nga Komisioni Evropian (EU-BREF) dhe praktikat më të mirë ndërkombëtare, sjell ligjërimin e ushtrimit të aktiviteteve ndotëse, të dëmshme për mjedisin dhe shëndetin e qytetarëve.

12. Konkluzion: Mospërputhja midis “Rregullores së Brendshme të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit” dhe “...Strukturës dhe Organikës...” së miratuar në tre urdhrat e njëpasnjëshëm të Kryeministrit, emërtesat e papërshtatshme të njësive përbërëse të strukturës, krijojnë paqartësi në role, detyra dhe përgjegjësitë përkatëse të tyre, duke vështirësuar një qasje institucionale efektive,

¹³⁰ Inspektuar në vitin 2023, por jo në vijim të mosraportimit të vetëmonitorimit të vitit 2024.

¹³¹ VKM Nr. 568, datë 17.7.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, pjesa III, neni 5.3, gërma c).

¹³² Shkresa e MTM – së, nr. 4719/5 prot., datë 29.12.2023, administruar në AKM me nr. 5493/7 prot., datë 03.01.2023

ndaj proceseve që verifikojnë raportimet mbi nivelet e ndotjes së mjedisit, në territorin e bashkive Elbasan dhe Krujë.

13. Konkluzion: Mungesa e një akti rregullator shterues, i cili do duhej të përcaktonte qartë mënyrën se si e ushtron aktivitetin e tij Sektori i Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, krijon kushte për veprimtari të keqkoordinuar dhe shton rrezikun që problematikat e ndotjes, në territoret e bashkive Krujë dhe Elbasan, të mos ndiqen në mënyrë të përshtatshme.

14. Konkluzion: Ngarkesa e punës për Sektorin e Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, përtej kapaciteteve dhe mundësive, shtron rrezikun e moszhvillimit të një pjese të proceseve, si dhe krijon kushte për një verifikim sipërfaqësor të raporteve të vetëmonitorimit dhe respektimit efektiv të normave, të cilat kufizojnë ndotjen në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë.

15. Konkluzion: Mungesa e një qasjeje të standardizuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, sa i përket kontrollit/inspektimit ndaj subjekteve që nuk respektojnë detyrimin e raportimit të vetëmonitorimeve, krijon kushte për ushtrim aktiviteti jo konform ligjit dhe lejes mjedisore nga këto subjekte, duke mundësuar edhe kapërcimin e kufijve të lejuar të ndotjes nga instalimet me vendndodhje në territoret e bashkive Krujë dhe Elbasan.

16. Konkluzion: Krijimi i databazës së unifikuar për lejet e mjedisit do të shërbejë si një mundësi për të gjeneruar informacione dhe raporte, duke lehtësuar proceset e punës, në krijimin e një regjistri kombëtar për lejet e mjedisit, i aftë edhe për të ndjekur e synuar arritjen e objektivave të uljes së ndotjes në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë.

8.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të standardizojë praktikën, që nëpërmjet sistemit SIM¹³³, sapo të njoftohet nga kërkuesi për aplikimin që do të kryejë për t’u pajisur me leje mjedisore dhe të vihet në dijeni mbi njoftimin për dëgjuesën me publikun, këto informacione t’i përcillen automatikisht bashkive, si autoritete territoriale, ku kanë vendndodhjen instalimet për të cilat kërkohet leja mjedisore për zhvillim aktiviteti, me synim sigurimin e përfshirjes aktive të bashkive Krujë dhe Elbasan, në çdo fazë të procesit, veçanërisht në planifikimin dhe organizimin e dëgjësive publike.

Menjëherë dhe në vijimësi

9.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit t’i propozojë Ministrit të Mjedisit ndryshimet e nevojshme të dispozitave të VKM – së Nr. 419, datë 25.06.2014, me të cilat të parashikohen mekanizma monitorues dhe sanksionues, për subjektet që kërkojnë të pajisen me leje mjedisore, për shkeljet e detyrimeve, mos kryerjen e njoftimeve dhe publikimeve, gjatë fazës së planifikimit dhe zhvillimit të dëgjësive publike, duke mos lënë jashtë këtyre parashikimeve forma të tjera alternative publikimi, mbi dëgjesat publike dhe problematikat që do diskutohen.

Menjëherë dhe në vijimësi

10.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit me synim që njoftimi për dëgjesat të mos mbetet vetëm formal, por të bëhet aktiv dhe i targetuar, të krijojë një databazë të OJF-ve të interesuara sipas fushave përkatëse, duke forcuar bashkëpunimin me rrjete dhe platforma të organizatave, me qëllim rritjen e angazhimit dhe pjesëmarrjes së tyre në proceset e konsultimit publik, për miratimin e lejeve mjedisore.

Menjëherë dhe në vijimësi

11.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit t’i propozojë Ministrit të Mjedisit ndryshimet e nevojshme të dispozitave të VKM - së 177, datë 31.3.2005 “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjedisve ujore pritëse” dhe përafrimin e këtij akti me aktet

¹³³ VKM nr. 672, datë 12.11.2025 “Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore të Sistemit të Integruar Mjedisor (SIM)”.

rregullatorë të Bashkimit Evropian, duke synuar uljen e normave të shkarkimeve të lejuara dhe rrjedhimisht edhe uljen e nivelit të ndotjes, në territoret e bashkive Elbasan dhe Krujë.

Menjëherë e në vijimësi

12.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të përmbyllë procesin e hartimit të Rregullores së re të Brendshme, sipas përcaktimeve në Strukturën dhe Organikën e miratuar nga Kryeministri, duke reflektuar për njësitë përbërëse të saj, emërtesa sipas fushës së përgjegjësisë dhe misionit.

Menjëherë e në vijimësi

13.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të ndërmarrë veprimet e nevojshme administrative, që synojnë dhe mundësojnë hartimin dhe miratimin e një akti rregullator shterues, i cili të përcaktojë qartë çdo hallkë të veprimtarive të detyrueshme për Sektorin e Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis.

Menjëherë dhe në vijimësi

14.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të plotësojë në vendet bosh në staf, të vlerësojë kapacitetet aktuale, në funksion të përmbushjes në mënyrë të plotë dhe cilësore të detyrimeve institucionale të Sektorit të Monitorimit të Lejeve Mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, si dhe të ndërmarrë çdo nisëm në kompetencën e saj për parashtrimin, propozimin dhe miratimin e këtyre ndryshimeve.

Menjëherë dhe në vijimësi

15.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të përcaktojë dhe miratojë një standard të qartë qasjeje, në zbatim të akteve rregullatorë, që të sigurojë kontroll/inspektim dhe masa administrative për çdo subjekt, i cili në shkelje të ligjit dhe kushteve të lejes mjedisore nuk raporton, duke shmangur evidentimin e treguesve të ndotjes nga aktiviteti, ushtruar në territoret e bashkive Krujë dhe Elbasan.

Menjëherë dhe në vijimësi

16.1 Rekomandim: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të marrë masat për të krijuar një databazë të unifikuar për lejet e mjedisit, e cila të përmbajë të gjitha të dhënat, sikurse të përcaktuara nga ministria përgjegjëse për mjedisin.

Menjëherë dhe në vijimësi

5.3 Pyetje e auditimit: A ka realizuar Agjencia Kombëtare e Mjedisit inspektime me bazë risku dhe kontrole mjedisore për subjektet që shkaktojnë ndotje mjedisi me qëllim përmirësimin e gjendjes së mjedisit në bashkinë Elbasan dhe Krujë?

➤ **Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk ka kryer analizën me bazë risku për hartimin e programeve vjetore dhe planeve mujore të inspektimeve.**

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, si institucion në varësi të Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, ka si funksion monitorimin e cilësisë së mjedisit në Shqipëri.¹³⁴ Ajo e ushtron juridiksionin e vet në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, përmes zyrës qendrore dhe degëve rajonale në qarqe, të cilave këtu e më poshtë do t'u referohemi si agjencitë rajonale të mjedisit.¹³⁵ Një nga funksionet kryesore të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit është sigurimi i zbatimit të parimit të përgjegjësisë

¹³⁴ Rregullore e brendshme nr. 120, datë 12.01.2021, "Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të mjedisit dhe Agjencive Rajonale të Mjedisit", Neni 5, pika f.

¹³⁵ Ligji nr.10431, datë 24.07.2003 "Për mbrojtjen e mjedisit", Kreu X, neni 59, pika 1

mjedisore për çdo operator.¹³⁶ Për këtë qëllim, ajo duhet të kryejë inspektim dhe kontroll tematik për respektimin e kërkesave ligjore të kushteve mjedisore.¹³⁷

Në lidhje me inspektimin dhe kontrollin e veprimtarive, Agjencia Kombëtare e Mjedisit realizon: sigurimin e kontrollit shtetëror të mbrojtjes së mjedisit; kryerjen e inspektimeve dhe kontroleve përmes një programi tematik mbi bazë risku, të miratuar nga ministri përgjegjës për mjedisin, për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore; sigurimin e zbatimit dhe kontrollin e zbatimit të akteve ligjore e nënligjore që rregullojnë veprimtarinë në fushën e inspektimit të mjedisit dhe ujërave.¹³⁸

Agjencia Kombëtare e Mjedisit duhet të kryejë inspektimet dhe kontrollet përmes një programi tematik vjetor mbi bazë risku, të miratuar nga ministri përgjegjës për mjedisin, për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore.¹³⁹

Programet vjetore janë përgatitur sipas metodologjisë së miratuar nga Inspektorati Qendror dhe përfshijnë: planifikimin e inspektimeve sipas sektorëve dhe rajoneve; shpërndarjen e ngarkesës së punës në orë dhe ditë vjetore; numrin e inspektimeve për inspektor dhe grupe inspektimi; ndarjen në inspektime të planifikuara dhe të paplanifikuara (përfshirë 20% inspektime të paplanifikuara). Mbi bazën e programit vjetor, hartohen më pas planet mujore të inspektimeve për Drejtorinë e Inspektim-Kontrollit në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe drejtoritë respektive të agjencive rajonale të mjedisit. Planet mujore të inspektimit hartohen të ndara sipas dy sektorëve, përkatësisht sektori i inspektimit të lejeve mjedisore dhe VNM-ve dhe sektori i inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) dhe përfshijnë subjektet që do të inspektojnë këta sektorë të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe të Arm-ve.¹⁴⁰

Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk ka një metodologji të miratuar të analizës së riskut, e cila duhet të shërbejë si bazë për planifikimin vjetor dhe mujor të inspektimeve sipas sektorëve dhe aktiviteteve me ndikim në mjedis.

Nga dokumentacioni i vënë në dispozicion të grupit të auditimit rezulton se, institucioni disponon një matricë për vlerësimin e riskut, por kjo matricë nuk përdoret në mënyrë të strukturuar dhe sistematike në procesin e planifikimit të inspektimeve. Konkretisht, nuk evidentohet kryerja e një analize të mirëfilltë risku për subjektet dhe aktivitetet mjedisore, e mbështetur në vlerësimin e ndikimit potencial që ato ushtrojnë mbi komponentët e mjedisit dhe nivelin e respektimit të kërkesave ligjore dhe kushteve mjedisore.

Në praktikë, planifikimi i inspektimeve nuk rezulton të jetë i bazuar në një proces të dokumentuar të identifikimit, analizimit dhe kategorizimit të riskut që të përfshijë apo të zbatohet mbi elementë thelbësorë, si: lloji dhe natyra e aktivitetit ekonomik; niveli i ndikimit në ajër, ujë, tokë, biodiversitet dhe menaxhimin e mbetjeve; shkalla e emetimeve apo shkarkimeve ndotëse; masat administrative të mëparshme dhe niveli i përsëritjes së shkeljeve; ndjeshmëria mjedisore e zonës ku ushtron aktivitetin subjekti; ankesat e komunitetit apo incidentet mjedisore të raportuara; niveli i përputhshmërisë së subjektit me kushtet e lejes mjedisore. Gjithashtu, nuk konstatohet kategorizimi i subjekteve sipas niveleve të riskut (i ulët, i mesëm, i lartë dhe shumë i lartë), proces i cili do të duhej të shërbente si mekanizëm bazë për priorizimin e inspektimeve dhe përcaktimin e frekuencës së tyre. Konkretisht, nga shqyrtimi i databazës së lejeve mjedisore 2014-prill 2026¹⁴¹

¹³⁶ Ligji nr.10431, datë 24.07.2003 “Për mbrojtjen e mjedisit”, Kreu X, neni 60, pika 1, gërma f)

¹³⁷ VKM nr. 568, datë 17.07.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, II. Përgjegjësitë Funksionale të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, pika 4.

¹³⁸ VKM nr. 568, datë 17.07.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, III. Organizimi dhe Funksionimi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, pika 5.4

¹³⁹ VKM nr. 568, datë 17.07.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, III. Organizimi dhe Funksionimi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, pika 5.4, gërma ç)

¹⁴⁰ Përgjigje e ardhur me e-mail në pyetësin e datës 15.04.2026

¹⁴¹ https://Agjencia_Kombtare_e_Mjedisit_.gov.al/ova_doc/baza-e-te-dhenave-per-lejet-e-mjedisit-tipi-a-b-per-periudhen-janar-2014-korrik-2024/

(publikuar në faqen zyrtare të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit) dhe planeve mujore të inspektimit për periudhën e viteve 2023-2025, rezultojnë 16 subjekte në total në të dyja bashkitë që gjenerojnë mbetje të rrezikshme dhe për të cilat nuk janë planifikuar dhe realizuar inspektime.

Mungesa e zbatimit të një metodologjie të standardizuar dhe të miratuar për analizën e riskut, cënon gjithashtu transparencën, objektivitetin dhe gjurmueshmërinë e procesit të përzgjedhjes së subjekteve për inspektim. Kjo situatë, ndikon drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit të planifikimit dhe në orientimin e burimeve inspektuese drejt subjekteve apo aktiviteteve, që paraqesin risk më të lartë për mjedisin. Si rrjedhojë, planifikimi i inspektimeve mbetet kryesisht formal dhe jo i orientuar mbi parimin e riskut, duke krijuar mundësinë që subjekte me ndikim të lartë mjedisor të mos monitorohen me prioritet. Kjo dobëson rolin parandalues dhe kontrollues të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit në mbrojtjen e mjedisit.

➤ **Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk ka realizuar planifikim të plotë të inspektimeve gjatë periudhës 2023–2025.**

Agjencia Kombëtare e Mjedisit duhet të kryejë inspektim dhe kontroll tematik për respektimin e kërkesave ligjore dhe kushteve mjedisore, në funksion të sigurimit të zbatimit të parimit të përgjegjësisë mjedisore për çdo operator. Në funksion të realizimit të këtij detyrimi, Agjencia Kombëtare e Mjedisit duhet të hartojë programet vjetore dhe planet mujore të inspektimit.

Nga verifikimi i dokumentacionit të vënë në dispozicion për periudhën 2023–2025 rezulton se, planet mujore të inspektimit nuk janë hartuar dhe miratuar në mënyrë të plotë dhe të vazhdueshme. Konkretisht, sa i takon sektorit të inspektimit të lejeve mjedisore dhe VNM-ve, për vitin 2023 nuk janë hartuar dhe miratuar plane për muajt janar–maj. Për vitin 2024 mungojnë planet për muajt mars, prill, maj dhe gusht, ndërsa për vitin 2025 nuk është miratuar plani i muajit janar. Ndërsa, në lidhje me planet mujore të miratuara për sektorin e inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) nga shqyrtimi i dokumentacionit të vendosur në dispozicion rezulton se, mungojnë planet mujore për vitin 2023, planet mujore për muajt janar-korrik 2024 dhe planet mujore për muajt maj dhe nëntor 2025.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka sqaruar se mungesa e planeve mujore dhe mosrealizimi i inspektimeve për periudhat përkatëse lidhet me ndërprerjen dhe mosfunksionimin e sistemit elektronik të inspektimit, si pasojë e sulmeve kibernetike gjatë vitit 2023 dhe në vijim, duke pretenduar se kjo ka ndikuar në procesin e planifikimit dhe realizimit të inspektimeve.¹⁴²

Megjithatë, nga analiza e dokumentacionit rezulton se, për të njëjtën periudhë ekzistojnë plane mujore të miratuara për muaj të tjerë, çka tregon se procesi i planifikimit të inspektimeve nuk ka qenë i ndërprerë në mënyrë të plotë dhe të vazhdueshme, por ka funksionuar në mënyrë të pjesshme dhe jo uniforme gjatë periudhës objekt auditimi. Kjo krijon mospërputhje midis pretendimit për “mosfunksionim të vazhdueshëm” të sistemit dhe funksionimit të pjesshëm të procesit të planifikimit.

Gjithashtu, institucioni nuk ka vënë në dispozicion dokumentacion mbështetës për të justifikuar mungesën e planeve për muaj specifikë, si dhe nuk rezulton të jetë dokumentuar në mënyrë të plotë lidhja shkak–pasojë ndërmjet mosfunksionimit të sistemit elektronik dhe mungesës së planeve mujore të inspektimit për secilën periudhë të konstatuar. Për sa kohë problematika lidhet vetëm me disa muaj të caktuar, subjekti duhet të dispononte evidenca të qarta mbi kohëzgjatjen e ndërprerjes së sistemit dhe ndikimin konkret të saj në procesin e hartimit dhe miratimit të planeve mujore të inspektimit.

Planet mujore të inspektimit përbëjnë akte administrative të prodhuara nga institucioni në ushtrim të kompetencave të përcaktuara nga legjislacioni në fuqi dhe nuk përbëjnë domosdoshmërisht produkte ekskluzive të sistemit elektronik. Në këto kushte, gjatë periudhave të pretenduara të

¹⁴² Përgjigje e ardhur me e-mail, datë 25.05.2026

mosfunksionimit të sistemit, institucioni duhej të kishte garantuar vijueshmërinë e procesit të planifikimit përmes mekanizmave alternativë administrativë, si dokumentimi fizik ose procedura manuale.

Për rrjedhojë, nuk krijohet siguri e arsyeshme se mungesa e planeve mujore të inspektimit ka ardhur ekskluzivisht si rezultat i mosfunksionimit të sistemit elektronik, duke evidentuar dobësi në vijueshmërinë e procesit të planifikimit të inspektimeve dhe në garantimin e vazhdimësisë së funksionit inspektues.

➤ **Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk ka kryer inspektimet në masën e planifikuar sipas planeve mujore gjatë viteve 2023-2025.**

Procesi i inspektimit dhe kontrollit, për subjektet në bashkitë Elbasan dhe Krujë, sa i përket respektimit të kërkesave ligjore të kushteve të lejeve mjedisore, realizohet nga Drejtoria e Inspektim-Kontrollit¹⁴³ në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe drejtoritë respektive të agjencive rajonale, përkatësisht Agjencia rajonale e Mjedisit (ARM) Tiranë, Durrës, Dibër për Bashkinë Krujë dhe Agjencia rajonale e Mjedisit Berat, Elbasan, Korçë për Bashkinë Elbasan. Drejtoria e Inspektim-Kontrollit përbëhet nga 3 sektorë: sektori i inspektimit të lejeve mjedisore dhe VNM-ve, sektori i inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) dhe sektori i asgjësimit dhe përgjegjësisë mjedisore.¹⁴⁴ Sektori i inspektimit të lejeve mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis kontrollon zbatimin e kushteve të lejeve mjedisore për subjektet e pajisura me leje mjedisi¹⁴⁵, ndërsa sektori i inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) inspekton subjektet e pajisura me leje përdorimi të burimeve ujore¹⁴⁶.

Metodologjia e përdorur gjatë inspektimeve mbështetet në përcaktimet e Ligjit nr. 99/2024¹⁴⁷ “Për Inspektimin në Republikën e Shqipërisë”, i cili përbën ligjin procedural për programimin, autorizimin, zhvillimin dhe dokumentimin e procesit të inspektimit.

Sipas përcaktimeve të bëra në këtë ligj, Agjencia Kombëtare e Mjedisit përdor një metodologji standarde inspektimi, të bazuar në: metodologjinë krahasuese dhe referuese ndaj kushteve të lejes mjedisore, listë-verifikimet standarde të inspektimit, verifikimin dokumentar dhe konstatimet në terren.¹⁴⁸

Në zbatim të nenit 32 të ligjit nr. 99/2024, çdo inspektim i programuar autorizohet mbi bazën e programit të inspektimit, i cili hartohet duke u bazuar në metodologjinë e vlerësimit të riskut.

Gjithashtu, në zbatim të nenit 33 të këtij ligji, inspektimet kryhen edhe jashtë programit në rastet e parashikuara nga ligji, si pasojë e informacionit të marrë nga një institucion publik vendas apo i huaj ose një organizatë ndërkombëtare, kur ndodhin ngjarje, aksidente apo incidente, që kanë cenuar apo përbëjnë rrezik për të cenuar të drejta dhe interesa të tjera të ligjshme të personave të ndryshëm apo interesin publik; c) në rastet e krizave dhe emergjencës.

Procedura e inspektimit zhvillohet në përputhje me nenet 35, 40, 42, 43 dhe 47 të ligjit, duke përfshirë autorizimin e inspektimit nga Kryeinspektori, njoftimin paraprak të subjektit, kryerjen e

¹⁴³ Rregullore e brendshme nr. 120, datë 12.01.2021, “Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të mjedisit dhe Agjencive Rajonale të Mjedisit”, fq. 52& 55

¹⁴⁴ Urdhër i Kryeministrit nr. 194, datë 04.10.2024 “Për miratimin e strukturës dhe organikës së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”

¹⁴⁵ Subjektet që nuk janë të pajisura me leje mjedisi i inspekton Inspektorati Kombëtar i Mbrojtjes së Territorit, sipas Urdhrit nr. 29, datë 30.08.2023 të Inspektoratit Qendror “Për zbatimin e ligjshmërisë dhe bashkërendimin në fushë veprimtarinë inspektuese të mjedisit për Inspektoratin Kombëtar të Mbrojtjes së Territorit dhe Agjencinë Kombëtare të Mjedisit”

¹⁴⁶ Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU) është institucioni kompetent për dhënien e lejeve për përdorimin e burimeve ujore, sipas nenit 135, 141 të ligjit nr. 29/2024 “Për burimet ujore”.

¹⁴⁷ Përpara hyrjes në fuqi të këtij ligji, procesi i inspektimit rregullohej nga dispozitat e ligjit nr. 10433, datë 16.06.2011 “Për Inspektimin në Republikën e Shqipërisë”

¹⁴⁸ Përgjigje e ardhur me e-mail në pyetësin e datës 15.04.2026

verifikimeve në terren, mbajtjen e procesverbalit të inspektimit, plotësimin e listë-verifikimeve standard, dokumentimin e gjetjeve dhe marrjen e vendimit përfundimtar të inspektimit. Në tabelën nr. 21 është paraqitur ecuria e procesit inspektues gjatë periudhës 2023-2025.

Tabela nr.21 Ecuria e procesit inspektues gjatë periudhës 2023-2025

Sektori i inspektimit të lejeve mjedisore dhe VNM-ve	Subjekti	Inspektimet e planifikuara			Inspektimet e realizuara			Masa administrative		
		2023	2024	2025	Nr insp. 2023	Nr Insp.2024	Nr insp. 2025	Nr. masa adm. 2023	Nr. masa adm. 2024	Nr. masa adm. 2025
	I. Elbasan									
ARM Berat		49	84	72	37	70	54	3	3	2
Agjencia Kombëtare e Mjedisit qendër		4	1	9	0	4	8	0	3	4
		53	85	81	37	74	62	3	6	6
Totali		219			173			15		
	II. Krujë									
ARM Tiranë		14	10	13	12	12	13	1	1	1
Agjencia Kombëtare e Mjedisit qendër		3	1	5	0	1	3	0	1	1
		17	11	18	12	13	6	1	2	2
Totali		46			31			5		
Sektori i inspektimit të burimeve natyrore (ujërave)	Subjekti	Inspektimet e planifikuara			Inspektimet e realizuara			Masa administrative		
		2023	2024	2025	Nr insp. 2023	Nr Insp.2024	Nr insp. 2025	Nr. masa adm. 2023	Nr. masa adm. 2024	Nr. masa adm. 2025
	I. Elbasan									
¹⁴⁹ ARM Berat		0	17	39	3	23	30	0	2	3
Agjencia Kombëtare e Mjedisit qendër		0	12	6	0	1	1	0	0	0
		0	29	45	3	24	31	0	0	0
Totali		68			58			0		
	II. Krujë									
ARM Tiranë		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Agjencia Kombëtare e		0	1	0	0	1	0	0	0	0

¹⁴⁹ Nuk ka një sqarim nga ana e AGJENCIA KOMBTARE E MJEDISIT -së se pse rezultojnë më pak inspektime të planifikuara se ato të realizuara për ARM Berat për vitet 2023&2024.

Mjedisit qendër										
		0	1	0	0	1	0	0	0	0
Totali		1			1			0		

Burimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Përpunoi: Grupi i auditimit

Referuar të dhënave të kësaj tablele, rezulton se janë realizuar më pak inspektime se sa janë planifikuar. Konkretisht, sektori i inspektimit të lejeve mjedisore dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe ai i ARM Berat, Elbasan, Korçë ka realizuar 173 inspektime në subjektet e Bashkisë Elbasan nga 219 të planifikuara për periudhën 2023-2025. Ndërsa sa i përket inspektimeve për subjektet e Bashkisë Krujë, janë realizuar 31 nga 46 të planifikuara për të njëjtën periudhë.

Sa i takon sektorit të inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe ARM Berat, për zonën Elbasan, Korçë, janë realizuar 58 inspektime në subjektet e Bashkisë Elbasan, nga 68 të planifikuara për periudhën 2023-2025. Kurse për subjektet e Bashkisë Krujë, është planifikuar dhe realizuar vetëm 1 inspektim nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për gjithë periudhën prej tre vitesh.

➤ **Sektori i inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) në Agjencinë Rajonale të Mjedisit Tiranë, Durrës, Dibër nuk ka kryer asnjë inspektim në subjektet e Bashkisë Krujë për periudhën 2023-2025.**

Sektori i inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) në Agjencinë Rajonale të Mjedisit Tiranë, Durrës, Dibër duhet të kryejë inspektime në subjektet që bëjnë pjesë në territorin ku kjo degë rajonale shtrin veprimtarinë e saj me qëllim verifikimin e zbatimit të kushteve të lejeve të përdorimit të ujërave.¹⁵⁰ Sa i takon periudhës së viteve 2023-2025, ky sektor nuk ka kryer asnjë inspektim në subjektet e Bashkisë Krujë me qëllim verifikimin e zbatimit të kushteve të lejeve të përdorimit të ujërave. Gjatë këtyre tre viteve, në subjektet e Bashkisë Krujë që zotërojnë leje të përdorimit të ujërave, është kryer vetëm një inspektim në vitin 2024 nga Drejtoria e Inspektim-Kontrollit e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit.¹⁵¹

Lidhur me mungesën e inspektimeve nga Sektori i Inspektimit të Burimeve Natyrore (Ujërat) në Bashkinë Krujë gjatë periudhës 2023–2025, ARM Tiranë, Durrës, Dibër sqaroi se, gjatë periudhës 2023–2025 prioriteti i inspektimeve është përqendruar në zonat e Tiranës dhe Durrësit për shkak të nivelit më të lartë të riskut për ndotjen e ujërave dhe ndjeshmërisë së vijës bregdetare.¹⁵² Megjithatë, prioritizimi i zonave me risk më të lartë nuk përjashton detyrimin institucional për të garantuar një nivel minimal mbikëqyrjeje edhe në territoret e tjera nën juridiksion.

Mungesa totale e inspektimeve në Bashkinë Krujë për një periudhë trevjeçare tregon se subjekti nuk ka siguruar mbulim minimal inspektues për verifikimin e subjekteve me potencial ndikimi në ujëra. Nga verifikimi i dokumentacionit të vendosur në dispozicion nuk rezultoi që ARM Tiranë apo Agjencia Kombëtare e Mjedisit të ketë disponuar një analizë të formalizuar risku mbi bazën e së cilës Bashkia Krujë të ishte përjashtuar nga planifikimi i inspektimeve për periudhën 2023–2025. Megjithëse institucioni argumentoi se fokusi është vendosur në zonat me risk më të lartë, nuk u paraqitën evidenca konkrete si: metodologjia e vlerësimit të riskut, indikatorët e përdorur, klasifikimi i subjekteve sipas nivelit të riskut apo dokumente planifikimi që të argumentonin mungesën totale të inspektimeve në këtë bashki. Në mungesë të këtyre elementeve, prioritarizimi

¹⁵⁰ VKM nr. 568, datë 17.07.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, III. Organizimi dhe Funksionimi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, pika 6, gërma c)

¹⁵¹ Përgjigje e ardhur me e-mail në pyetësin e datës 15.04.2026

¹⁵² Përgjigje e ardhur me e-mail, datë 19.05.2026

i deklaruar mbetet i pabazuar në analizë të dokumentuar dhe nuk garanton se planifikimi i inspektimeve është kryer mbi bazë objektive dhe të matshme.

Territori i Bashkisë Krujë, karakterizohet nga prania e aktiviteteve industriale, nxjerrëse, prodhuese, agro-përpunuese, gurore dhe urbane, aktivitete të cilat lidhen me përdorimin e burimeve ujore, shkarkimet e ujërave të ndotura apo ndikime në trupat ujore. Ekzistenca e këtyre aktiviteteve nënkupton nevojën për monitorim dhe verifikim periodik nga strukturat përgjegjëse për inspektimet në fushën e mjedisit. Në këtë kontekst, *mungesa e plotë e inspektimeve, për tre vite radhazi, nuk përputhet me profilin ekonomik dhe mjedisor të territorit dhe nuk garanton identifikimin në kohë të rasteve potenciale të ndotjes apo të mosrespektimit të kushteve mjedisore nga subjektet që ushtrojnë aktivitet në këtë bashki.*

Në mënyrë të veçantë, sipas sqarimit të ARM-së, vijat bregdetare me ndjeshmëri më të lartë mjedisore dhe fluks më të madh aktiviteteve ekonomike e turistike, kanë kërkuar një intensitet më të lartë monitorimi dhe inspektimi, duke qenë dhe pjesë e Task-Forcës së bregdetit.¹⁵³ Megjithatë, angazhimi në struktura apo operacione të posaçme nuk përjashton detyrimin për ushtrimin e funksioneve bazë institucionale në të gjithë territorin nën juridiksion. Pjesëmarrja në Task-Forcë duhej të ishte shoqëruar me masa organizative dhe planifikim të tillë që të garantonte të paktën mbulim minimal inspektues edhe për zonat e tjera.

Gjithashtu, një faktor tjetër, përmendur nga ARM, që ka ndikuar në mungesën e këtyre inspektimeve, është numri i reduktuar i inspektorëve pas rristrukturimit të fundit në shkurt 2024, ku aktualisht sektori funksionon vetëm me 3 inspektorë.¹⁵⁴ Megjithatë, ky argument nuk justifikon mungesën e inspektimeve gjatë vitit 2023, periudhë në të cilën reduktimi i stafit nuk kishte ndodhur ende. Për pasojë, mungesa e aktivitetit inspektues rezulton të ketë ekzistuar edhe përpara rristrukturimit organizativ, çka tregon se problematika nuk lidhet vetëm me burimet njerëzore, por edhe me mënyrën e planifikimit dhe shpërndarjes së aktiviteteve inspektuese nga struktura përgjegjëse. Edhe në kushtet e numrit të reduktuar të inspektorëve, institucioni duhej të siguronte të paktën një nivel minimal inspektimi për të gjitha territoret nën juridiksion, bazuar në planifikim proporcional dhe analizë risku.

Kjo situatë e konstatuar rrit riskun që problematikat mjedisore të mbeten të paidentifikuara dhe të patrajtuara në kohë nga strukturat përgjegjëse. Funksioni i inspektimeve mjedisore lidhet jo vetëm me evidentimin e shkeljeve ekzistuese, por edhe me parandalimin e ndotjes dhe minimizimin e riskut mjedisor. Në mungesë të inspektimeve periodike, institucionet përgjegjëse nuk krijojnë mundësi për identifikimin në kohë të ndotjes potenciale, shkarkimeve të paligjshme apo mosrespektimit të kushteve mjedisore nga subjektet që ushtrojnë aktivitet. Për pasojë, mungesa e inspektimeve në Bashkinë Krujë gjatë periudhës 2023–2025 nuk është në përputhje me qasjen parandaluese që duhet të karakterizojë administrimin dhe mbrojtjen e burimeve ujore dhe mjedisit.

➤ **Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk disponon pajisje dhe mjete matëse të nevojshme për kryerjen e inspektimeve në terren.**

Ligji nr. 99/2024 “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë” parashikon të drejtën e trupës inspektuese për të kryer matjet e nevojshme gjatë procesit të inspektimit, në funksion të verifikimit të përputhshmërisë së veprimtarisë së subjektit me kërkesat ligjore.¹⁵⁵ Në të njëjtën kohë, VKM

¹⁵³ Përgjigje e ardhur me e-mail, datë 19.05.2026

¹⁵⁴ Përgjigje e ardhur me e-mail, date 19.05.2026

¹⁵⁵ Ligji nr. 99/2024 “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë”, neni 50, pika 3, gërma c)

nr. 568, datë 17.07.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, i ngarkon Agjencisë Kombëtare të Mjedisit funksione monitorimi, kontrolli dhe verifikimi të ndikimit të aktiviteteve në mjedis, funksione të cilat në praktikë kërkojnë përdorimin e instrumenteve dhe pajisjeve teknike për realizimin efektiv të kontrollit mjedisor.¹⁵⁶ Nga auditimi rezultoi se, inspektimet e kryera nga inspektorët e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit zhvillohen pa përdorimin e pajisjeve dhe mjeteve matëse në terren, pavarësisht se natyra e inspektimeve mjedisore kërkon kryerjen e matjeve teknike për verifikimin objektiv të respektimit të kërkesave ligjore dhe parametrave mjedisorë. Nga shqyrtimi i praktikës së ndjekur rezultoi se, procesi i inspektimit konsiston kryesisht në verifikimin e përputhshmërisë së aktivitetit me kushtet e lejes mjedisore, kontrollin e dokumentacionit teknik dhe raporteve të vetëmonitorimit, evidentimin e masave të menaxhimit mjedisor, administrimin e mbetjeve dhe kontrollin formal të emetimeve¹⁵⁷.

Në këto kushte, procesi inspektues mbështetet kryesisht në konstatime vizuale dhe verifikim dokumentacioni, ndërkohë që mungon kryerja e matjeve të drejtpërdrejta në terren për të evidentuar objektivisht nivelin e ndotjes apo tejkalimin e normave të lejuara mjedisore.

Kjo situatë bie ndesh me vetë funksionin dhe qëllimin e inspektimit mjedisor, i cili sipas ligjit nr. 10431, datë 09.06.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”¹⁵⁸, përfshin monitorimin e ndikimit të veprimtarive në mjedis, kontrollin e standardeve të cilësisë së mjedisit dhe verifikimin e respektimit të kërkesave ligjore mjedisore.

Vetëm në raste të veçanta, realizohet marrja e mostrave në prani të inspektorëve dhe përfaqësuesve të subjektit të inspektuar, ndërsa analizimi dhe ekzaminimi i tyre kryhet nga laboratorë ose subjekte të akredituara sipas legjislacionit në fuqi.¹⁵⁹ Sipas informacionit, datë 19.05.2026, përcjellë grupit të auditimit në formë shkresore nga Dreitoria e Menaxhimit të të Dhenave Mjedisore, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit¹⁶⁰, sektori i mostrimit dhe shkarkimeve në mjedis, gjatë inspektimeve në bashkitë e Elbasanit dhe Krujës, nuk janë kryer mostrime që nga periudha e krijimit të sektorit (Maj 2024) e deri më sot.

Kjo mënyrë funksionimi, kufizon ndjeshëm kapacitetin parandalues, verifikues dhe kontrollues të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, pasi mungesa e mjeteve matëse nuk mundëson evidentimin në kohë reale të ndotjes dhe as sigurimin e evidencës teknike të menjëhershme mbi gjendjen mjedisore të subjektit të inspektuar. Gjithashtu, duke qenë se procesi inspektues mbështetet kryesisht në deklarime dhe dokumentacion të vetë subjektit, cenohet niveli i pavarësisë dhe objektivitetit të këtij kontrolli administrativ. Për më tepër, mungesa e pajisjeve në terren cenon edhe qasjen e inspektimit të bazuar në risk dhe evidencë, pasi nuk krijon mundësi për identifikimin e saktë të aktiviteteve me ndikim më të lartë mjedisor dhe për orientimin efektiv të kontrolleve drejt subjekteve me risk më të madh ndotës.

Marrëveshja e bashkëpunimit ndërmjet Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe AMBU paraqet mangësi në përcaktimin e mekanizmave operacionalë dhe është zbatuar pjesërisht.

Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU) është institucioni kompetent për dhënien e lejeve për përdorimin e burimeve ujore¹⁶¹. Ligji nr. 29/2024 “Për burimet ujore” përcakton se, inspektimi për verifikimin lidhur me respektimin e kërkesave ligjore kryhet nga inspektorati përgjegjës për kontrollin e mbrojtjen e territorit, organet përgjegjëse për inspektimin e mjedisit në përputhje me kërkesat e ligjit për mbrojtjen e mjedisit dhe ligjin për inspektimin në Republikën e

¹⁵⁶ VKM nr. 568, datë 17.07.2019 “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit”, II. Përgjegjësitë Funksionale të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit.

¹⁵⁷ Përgjigje e ardhur me e-mail në pyetësin e datës 15.04.2026

¹⁵⁸ Neni 63 i ligjit

¹⁵⁹ Ligji nr. 99/2024 “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë”, neni 51

¹⁶⁰ Urdhër nr. 194, datë 04.10.2024 “Për miratimin e strukturës dhe organikës së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit

¹⁶¹ Ligji nr. 29/2024 “Për burimet ujore”, nenet 135 dhe 141.

Shqipërisë. Programet vjetore të inspektimit për sa u përket aktiviteteve lidhur me veprimtaritë e përdoruesve të burimeve ujore hartohen në koordinim me nevojat e AMBU-së.¹⁶²

Për të mundësuar koordinimin institucional në zbatimin e detyrimeve ligjore mbi kontrollin dhe inspektimin e zbatimit të kushteve të lejeve të përdorimit të burimeve ujore, më 13.02.2025 u hartua dhe nënshkrua Marrëveshja e Bashkëpunimit¹⁶³ ndërmjet Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, AMBU dhe IKMT¹⁶⁴.

Marrëveshja ka si qëllim vendosjen e një bashkëpunimi të ndërsjellë, nëpërmjet komunikimit të vazhdueshëm e të pandërprerë të informacionit konkret dhe real, në funksion të parandalimit të dëmtimit të mjedisit dhe krimeve mjedisore në Shqipëri.¹⁶⁵

Nga shqyrtimi i Marrëveshjes së Bashkëpunimit ndërmjet Agjencisë së Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU), Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Inspektoratit Kombëtar të Mbrojtjes së Territorit (IKMT), rezulton se palët kanë parashikuar mekanizma bashkëpunimi në funksion të parandalimit të ndotjes së mjedisit dhe forcimit të kontrollit institucional mbi përdorimin e burimeve ujore dhe respektimin e kushteve mjedisore.

Nga analiza e përmbajtjes së Marrëveshjes së Bashkëpunimit konstatohet se, detyrimet dhe mekanizmat operacionalë janë përcaktuar në mënyrë më konkrete për IKMT-në, veçanërisht në lidhje me informimin mbi lejet, pezullimet, ndryshimet e koordinatave dhe shfrytëzimin e materialeve inerte, ndërkohë që për bashkëpunimin ndërmjet Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe AMBU-së, marrëveshja përmban kryesisht formulime të përgjithshme për palët dhe jo mekanizma të detajuar operacionalë. Mungesa e këtyre mekanizmave të detajuar dobëson efektivitetin e bashkëpunimit institucional dhe krijon risk për moskoordinim në monitorimin dhe kontrollin e subjekteve të pajisur me leje të përdorimit të ujërave.

Nga ana tjetër, marrëveshja nuk është zbatuar plotësisht, veçanërisht në lidhje me zbatimin e pikave 1, 3, 5, 6 dhe 7 të nenit 2 të saj, të cilat parashikojnë shkëmbimin në mënyrë reciproke të informacioneve për çështje të veçanta për të cilat institucionet kanë interes të përbashkët, organizimin e takimeve të përbashkëta për përmirësimin e koordinimit institucional, organizimin e trajnimeve të përbashkëta, hartimin e udhëzimeve/manualeve të përbashkëta orientuese për strukturat përgjegjëse, si dhe unifikimin e formateve dhe procedurave të kontrollit dhe raportimit. Nga verifikimi i dokumentacionit të vendosur në dispozicion, me shkresën nr. 365 prot., datë 24.02.2026 AMBU i ka përcjellë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit listën e përditësuar të 12 subjekteve të pajisur me leje të përdorimit të burimeve ujore, të cilat ushtrojnë veprimtarinë e tyre në shfrytëzimin e materialeve inerte lumore. Pavarësisht këtij shkëmbimi informacioni në lidhje me këto subjekte, nuk rezulton të ketë shkëmbim informacioni në lidhje me numrin dhe listat e subjekteve të pajisur me leje të përdorimit të burimeve ujore që ushtrojnë lloje të tjera aktiviteteve. Për të planifikuar dhe realizuar inspektimet, Agjencia Kombëtare e Mjedisit i referohet regjistrave kombëtar të lejeve të përdorimit të burimeve ujore¹⁶⁶, të publikuar në faqen zyrtare të AMBU-së. Megjithatë, kjo listë është përditësuar për herë të fundit në 2022. Si rrjedhojë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk ka dijeni për numrin total dhe të saktë të subjekteve që zotërojnë leje të përdorimit të burimeve ujore.

Gjithashtu, nuk evidentohet organizimi periodik i takimeve të përbashkëta ndërmjet Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe AMBU-së në funksion të koordinimit të kontrolleve dhe shkëmbimit të informacionit mbi subjektet që disponojnë leje të përdorimit të ujërave.

¹⁶² Ligji nr. 29/2024 “Për burimet ujore”, nenet 167 dhe 168.

¹⁶³ Marrëveshja e Bashkëpunimit ndërmjet Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, AMBU dhe IKMT, protokolluar në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit me nr 1583 prot., datë 13.02.2025

¹⁶⁴ Inspektorati Kombëtar i Mbrojtjes së Territorit

¹⁶⁵ Neni 1 i marrëveshjes sipërcituar

¹⁶⁶ <https://ambu.gov.al/portal/apps/sites/#!/ambu/pages/a2f783fc1a9049ee8cd5fc56d45f9a0d>

Nuk rezulton të jenë organizuar trajnime të përbashkëta apo të jenë hartuar manuale, udhëzime dhe formate të unifikuara pune që do të mundësonin standardizimin e praktikave të kontrollit, identifikimin e risqeve mjedisore dhe koordinimin më efektiv të veprimtarisë inspektuese. Si rezultat, kjo situatë cenon planifikimin e inspektimeve të bazuara në risk, ul efektivitetin e mbikëqyrjes së zbatimit të kushteve të lejeve të përdorimit të burimeve ujore dhe rrit riskun për mosidentifikimin në kohë të shkeljeve.

15. Gjetje nga auditimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit duhet të kryejë inspektimet dhe kontrollat përmes një programi tematik vjetor mbi bazë risku, të miratuar nga ministri përgjegjës për mjedisin, për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore. Institucioni nuk ka kryer një analizë të mirëfilltë dhe të dokumentuar me bazë risku për hartimin e programeve vjetore dhe planeve mujore të inspektimeve. Megjithatë institucioni disponon një matricë për vlerësimin e riskut, ajo nuk përdoret në mënyrë të strukturuar dhe sistematike në procesin e planifikimit të inspektimeve. Nuk evidentohet identifikimi, analizimi dhe kategorizimi i subjekteve sipas nivelit të riskut mjedisor, bazuar në faktorë si ndikimi në mjedis, historiku i shkeljeve, niveli i përputhshmërisë me kushtet mjedisore apo ndjeshmëria e zonës ku ushtrohet aktiviteti. Nga auditimi rezultojnë 16 subjekte në total në të dyja bashkitë që gjenerojnë mbetje të rrezikshme dhe për të cilat nuk janë planifikuar dhe realizuar inspektime. Kjo dëshmon se, planifikimi i inspektimeve është kryesisht formal dhe jo i orientuar drejt subjekteve me risk më të lartë mjedisor, duke cenuar efektivitetin, objektivitetin dhe funksionin parandalues të procesit të inspektimit.

16. Gjetje nga auditimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit, duhet të hartojë programet vjetore dhe planet mujore të inspektimit. Nga auditimi rezulton se, institucioni nuk ka siguruar planifikim të plotë dhe të vazhdueshëm të inspektimeve gjatë periudhës 2023–2025, duke qenë se ka mungesa të planeve mujore të inspektimit për disa muaj të viteve objekt auditimi. Agjencia Kombëtare e Mjedisit e ka justifikuar këtë situatë me mosfunksionimin e sistemit elektronik të inspektimit si pasojë e sulmeve kibernetike, por dokumentacioni i administruar tregon se procesi i planifikimit ka vijuar pjesërisht në periudha të caktuara, duke krijuar mospërputhje midis pretendimit për ndërprerje të plotë të sistemit dhe funksionimit faktik të pjesshëm të procesit. Gjithashtu, institucioni nuk disponon evidenca të plota mbështetëse që të provojnë lidhjen shkak–pasojë ndërmjet mosfunksionimit të sistemit dhe mungesës së planeve mujore për secilën periudhë të konstatuar, si dhe nuk ka garantuar vijueshmërinë e procesit përmes mekanizmave alternativë administrativë. Për rrjedhojë, konstatohet dobësi në planifikimin e inspektimeve dhe në garantimin e vazhdimësisë së funksionit inspektues.

17. Gjetje nga auditimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit duhet të realizojë inspektimet duke u bazuar te programet tematike vjetore të miratuara dhe planet mujore të nxjerra në zbatim të tyre. Nga auditimi rezultoi se Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe agjencitë rajonale përkatëse nuk kanë realizuar inspektimet në masën e planifikuar sipas programeve mujore për periudhën 2023–2025. Konkretisht, për subjektet e Bashkisë Elbasan janë realizuar 173 nga 219 inspektime të planifikuara për lejet mjedisore dhe Vlerësimin Ndikimit Mjedisit, ndërsa për Bashkinë Krujë 31 nga 46. Gjithashtu, në fushën e inspektimit të burimeve ujore, për Elbasanin janë realizuar 58 nga 68 inspektime të planifikuara, ndërsa për Bashkinë Krujë është realizuar vetëm një inspektim gjatë gjithë periudhës trevjeçare, duke evidentuar mangësi në zbatimin e funksionit monitorues dhe kontrollues të Agjencisë Kombëtare Mjedisit.

18. Gjetje nga auditimi: Kuadri ligjor në fuqi përcakton se inspektimi për verifikimin e zbatimit të kërkesave ligjore e kushteve të lejeve të përdorimit të burimeve ujore kryhet nga inspektorati përgjegjës për kontrollin e mbrojtjen e territorit dhe organet përgjegjëse për inspektimin e mjedisit. Nga auditimi konstatohet se Marrëveshja e Bashkëpunimit ndërmjet Agjencisë së Menaxhimit të Burimeve Ujore dhe Agjencisë Kombëtare të Mjedisit paraqet mangësi në përcaktimin e mekanizmave operacionalë të bashkëpunimit ndërmjet tyre dhe nuk është zbatuar plotësisht në

drejtim të shkëmbimit të informacionit, koordinimit institucional dhe unifikimit të praktikave të kontrollit. Konkretisht, nuk evidentohet shkëmbim i plotë dhe periodik informacioni mbi subjektet e pajisura me leje përdorimi të burimeve ujore, ndërsa regjistri i lejeve i publikuar nga Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore, rezulton i papërditësuar që prej vitit 2022. Gjithashtu, nuk rezulton të jenë zhvilluar takime koordinuese, trajnime të përbashkëta apo të jenë hartuar manuale dhe formate të unifikuara kontrolli. Si rezultat, kjo situatë cenon planifikimin e inspektimeve të bazuara në risk, ul efektivitetin e mbikëqyrjes së zbatimit të kushteve të lejeve dhe rrit riskun për mosidentifikimin në kohë të shkeljeve.

19. Gjetje nga auditimi: Sektori i inspektimit të burimeve natyrore (ujërave) në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe agjencitë rajonale të mjedisit duhet të kryejë inspektime në subjekte të pajisura me leje të përdorimit të ujërave me qëllim verifikimin e zbatimit të kushteve të tyre. Ky sektor në Agjencinë Rajonale të Mjedisit Tiranë, Durrës, Dibër nuk ka kryer asnjë inspektim në subjektet e Bashkisë Krujë gjatë periudhës 2023–2025 për verifikimin e zbatimit të kushteve të lejeve të përdorimit të ujërave, ndërkohë që gjatë kësaj periudhe është realizuar vetëm një inspektim nga Drejtoria e Inspektim-Kontrollit e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit. Institucioni e ka justifikuar mungesën e inspektimeve me prioritarizimin e zonave të Tiranës dhe Durrësit për shkak të riskut më të lartë mjedisor, angazhimit në Task-Forcën e bregdetit, si dhe me reduktimin e numrit të inspektorëve pas ristrukturimit të vitit 2024. Megjithatë, nuk rezultoi të ishte kryer apo dokumentuar një analizë e formalizuar risku, metodologji vlerësimi apo planifikim objektiv që të justifikonte përjashtimin total të Bashkisë Krujë nga planifikimi i inspektimeve për tre vite radhazi. Gjithashtu, argumenti mbi mungesën e burimeve njerëzore nuk justifikon moskryerjen e inspektimeve gjatë vitit 2023, kur reduktimi i stafit ende nuk kishte ndodhur. Duke qenë se territori i Bashkisë Krujë karakterizohet nga aktivitete industriale, nxjerrëse, agro-përpunuese dhe urbane me potencial ndikimi në burimet ujore, mungesa e plotë e inspektimeve nuk garanton identifikimin në kohë të rasteve të ndotjes apo mosrespektimit të kushteve mjedisore dhe evidenton dobësi në planifikimin, shpërndarjen dhe garantimin e mbulimit minimal të funksionit inspektues në të gjithë territorin nën juridiksion.

20. Gjetje nga auditimi: Kuadri ligjor në fuqi i ngarkon Agjencinë Kombëtare të Mjedisit funksione monitorimi, verifikimi të ndikimit të aktiviteteve në mjedis, kontrolli të standardeve të cilësisë së mjedisit dhe të respektimit të kërkesave ligjore mjedisore. Megjithatë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk disponon pajisje dhe mjete matëse të nevojshme për kryerjen efektive të inspektimeve në terren, pavarësisht detyrimeve ligjore për monitorimin, kontrollin dhe verifikimin e ndikimit të aktiviteteve në mjedis. Nga auditimi rezultoi se procesi inspektues mbështetet kryesisht në verifikimin e dokumentacionit, konstatime vizuale dhe raportet e vetëmonitorimit të subjekteve, ndërsa mungojnë matjet e drejtpërdrejta në terren për evidentimin objektiv të ndotjes dhe verifikimin e parametrave mjedisorë. Kjo situatë kufizon kapacitetin verifikues, parandalues dhe kontrollues të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, cenon objektivitetin dhe pavarësinë e procesit inspektues, si dhe dobëson qasjen e inspektimit të bazuar në risk dhe evidencë për identifikimin dhe monitorimin e subjekteve me ndikim më të lartë mjedisor.

Konkluzioni 18: Veprimtaria e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit nuk ka rezultuar efektive sa i takon planifikimit dhe realizimit të inspektimeve për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore përmes një programi tematik mbi bazë risku gjatë periudhës 2023–2025. Procesi i planifikimit të inspektimeve është zhvilluar në mënyrë formale, pa analiza të dokumentuara risku, ndërkohë që janë konstatuar mungesa në hartimin e planeve mujore dhe mosrealizim i inspektimeve të planifikuara. Gjithashtu, koordinimi institucional mes Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Agjencisë së Menaxhimit të Burimeve Ujore ka qenë i pamjaftueshëm dhe karakterizohet nga mungesa e mekanizmave efektivë të shkëmbimit të informacionit. Mungesa e pajisjeve matëse dhe mbështetja kryesisht në dokumentacionin e vetëdeklaruar nga subjektet kanë

kufizuar kapacitetin verifikues dhe kontrollues të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit. Këto mangësi kanë cenuar efektivitetin e funksionit inspektues, qasjen parandaluese dhe monitorimin objektiv të subjekteve me ndikim në mjedis, duke rritur riskun për mosidentifikimin në kohë të shkeljeve dhe mosrespektimit të kërkesave mjedisore.

15.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në bashkëpunim me Inspektoratin e Përgjithshëm, të marrë masa për hartimin dhe miratimin e një metodologjie të standardizuar për kryerjen e analizës së riskut mjedisor, me qëllim orientimin e programeve vjetore dhe planeve mujore të inspektimeve drejt subjekteve me nivel më të lartë risku, si dhe të garantojë zbatimin sistematik të saj në procesin e planifikimit dhe realizimit të inspektimeve.

Menjëherë dhe në vijimësi

16.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të marrë masa për të garantuar hartimin dhe administrimin në mënyrë të plotë dhe të vazhdueshme të planeve mujore të inspektimit, si dhe të sigurojë dokumentimin e plotë të çdo situatë që ndikon në vijueshmërinë e procesit inspektues, duke evidentuar ndikimin konkret në veprimtarinë institucionale.

Menjëherë dhe në vijimësi

17.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit të marrë masa për analizimin e shkaqeve të mosrealizimit të planit të inspektimeve dhe adresimin e tyre nëpërmjet masave korrigjuese për përmirësimin e planifikimit dhe shpërndarjes së burimeve, me qëllim garantimin e efektivitetit të procesit inspektues.

Menjëherë dhe në vijimësi

18.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në bashkëpunim me Agjencinë e Menaxhimit të Burimeve Ujore, të marrë masa për rishikimin e Marrëveshjes së Bashkëpunimit, në drejtim të përcaktimit të qartë të mekanizmave operacionalë të bashkëpunimit dhe forcimit të koordinimit institucional ndërmjet tyre, si dhe të garantojë zbatimin e plotë të kësaj marrëveshjeje.

Menjëherë dhe në vijimësi

19.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit dhe agjencitë rajonale të mjedisit të sigurojnë planifikimin dhe kryerjen e inspektimeve periodike në subjektet e pajisura me leje përdorimi të ujërave në të gjithë territorin nën juridiksion, duke shmangur përjashtimin për periudha të gjata të njësisve territoriale, me qëllim verifikimin e respektimit të kushteve të lejeve dhe parandalimin e ndotjes së burimeve ujore.

Menjëherë dhe në vijimësi

20.1 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit në bashkëpunim me Inspektoratin e Përgjithshëm dhe agjencitë rajonale të mjedisit të ngrejë një grup pune me qëllim identifikimin e pajisjeve dhe mjeteve matëse të nevojshme për kryerjen e inspektimeve mjedisore në terren, si dhe vlerësimin e nevojave të strukturave inspektuese në nivel qendror dhe rajonal për pajisjen me këto mjete.

Menjëherë dhe në vijimësi

20.2 Rekomandimi: Agjencia Kombëtare e Mjedisit në bashkëpunim me Ministrinë e Mjedisit të hartojë një plan veprimi të shoqëruar me analizë financiare, duke identifikuar burimet e mundshme të financimit me qëllim pajisjen graduale të strukturave qendrore dhe rajonale me mjete matëse të nevojshme për kryerjen e inspektimeve mjedisore në terren.

Menjëherë dhe në vijimësi

Trajtimi i observacioneve të paraqitura nga subjekti.

Observacion i znj. E. M. , derguar (online me email), ka cituar:

“...Bazuar në përmbledhjen e bërë nga ana juaj theksojmë se mbetjet industriale me metale të rënda të mbartura ndërvite, Agjencia Kombëtare e Mjedisit në bashkëpunim edhe me Ministrinë e Mjedisit nëpërmjet projektit të realizuar nga UNDP 2011, ka përgatitur listën e këtyre hotspotëve

(pikave të nxehta), vlerësimin e ndikimit në mjedis si dhe raportin analitik mbi mënyrën dhe koston e asgjësimit të këtyre zonave të ndotura nga ish industria (bashkëlidhur një përmbledhje për secilin hotspot). Përsa i përket planit për asgjësimin dhe trajtimin përfundimtar të tyre theksojmë se në vendin tonë zbatohet parimi ndotësi paguan dhe duke qenë se këto janë mbetje historike nga ish industria masat për trajtimin dhe asgjësimin e tyre duhet të parashikohen nga Ministria e Industrisë dhe Energjisë. Kjo gje vihet re edhe në zbatim të VKM nr. 843, datë 14.10.2015 “Për mbylljen e ndërmarrjes së furnizimit industri-miniera dhe krijimin e qendrës së grumbullimit dhe trajtimit të kimikateve të rrezikshme”. Përsa i përket mbetjeve historike këto janë të përfshira si në Vendimin nr. 418, datë 27.5.2020 “Për miratimin e dokumentit të politikave strategjike dhe të planit kombëtar për menaxhimin e integruar të mbetjeve, 2020–2035” “8.3.2 Mbetjet nga industria dhe minierat” ashtu edhe në SKZHI 2022-2030, të miratuar me Vendim Nr. 88, Datë 22.2.2023 “Për Miratimin e Strategjisë Kombëtare Për Zhvillim Dhe Integrim Evropian 2022–2030”, “Menaxhimi i integruar i mbetjeve dhe ekonomia qarkulluese”.

Grupi i auditimit sqaron se: Ju keni cituar ato çfarë ne kemi pasqyruar në Projektraport dhe mendojmë se nuk janë objekt trajtimi si observacion, pasi me observacion kuptohet kundërshtimi me argumente administrativ e ligjor të një trajtimi nga grupi i auditimit të një çështje apo ngjarje ekonomike të ndodhur në subjekt nga veprimet apo mosveprimet e punonjësve të administratës dhe drejtuesit, në këto kushte përshkrimi i punës së Agjencisë Kombëtare të Mjedisit nuk është observacion, kështu që nuk merret në konsideratë ky observacion i juaji.

Citojmë observacionin e znj. E. M.: “Përsa i përket shtjellimit të çështjes “Trajtimi i gjenerimit të mbetjeve të transferueshme në Zonën industriale të Bashkisë Elbasan, (faqja 22) ndër të tjera na akuzoni se nuk u kemi vënë në dispozicion sasinë e mbetjeve të gjeneruara nga industritë e pajisura me leje mjedisi që operojnë në këto bashki duke shkuar edhe me tej me konkludimin se “Kjo strukturë nuk ka funksionuar në përmbushje të detyrimit ligjor dhe mungesën e të dhënave statistikore për të realizuar një vlerësim objektiv e të bazuar në të dhëna të besueshme, ardhur kjo nga mungesa e marrjes së përgjegjësisë nga drejtuesi i Drejtorisë së Menaxhimit të Dhënave Mjedisore, Kimikateve, Analizave Laboratorike dhe Inovacionit, dhe konkretisht nga drejtuesi i Sektorit të Informacionit, Statistikave Mjedisore dhe GIS, duke mos përmbushur detyrimin ligjor të funksionit si përgjegjës sektori”.

Sqarimi i grupit të auditimit: Audituesit e jashtëm të KLSH-it, nuk akuzojnë, por auditojnë dokumentacionin e vënë në dispozicion dhe vlerësojnë përputhshmërinë ligjore dhe përgjegjësinë e menaxhimit të njësisë publike objekt auditimi, për arritjen e objektivave që ka patur si institucion. Mungesa e të dhënave nga ana e sektorit tuaj, për të cilën ju kemi sqaruar në takimet që kemi patur me grupin në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe takimin ballafaques të datës 10.07.2026 në ambientet e KLSH-it, ku ju sqaruam për çdo paqartësi që kishit dhe ju vlerësuat takimin si konstruktiv e mirëkuptues. Sigurisht, është shqetësues pasqyrimi i çështjes së mungesës së të dhënave të mbetjeve të gjeneruara, që ndikojnë në ndotjen e mjedisit dhe rrezikojnë shëndetin e banorëve në territorin e zonës së ndotur të Elbasanit. Këtë problem, Ju e keni pranuar vetë dhe nuk e kuptojmë se përse tani thoni që nuk qëndron, ripërsërim se nuk na keni paraqitur të dhëna të gjendjes së mbetjeve të transferueshme, megjithëse ju kemi kërkuar disa herë që na paraqisni gjendjen e mbetjeve të transferueshme, konkretisht: Gjendje e mbartur nga viti mëparshëm(ton), shtesa nga gjenerimi në vitin aktual, pakësime nga transferime mbetjesh dhe gjendja e mbetur në fund(viti 2023-2025) dhe ju kemi kërkuar informacion narrativ mbi sigurinë e këtyre mbetjeve dhe kushteve të ruajtjes para transferimit, këto nuk janë kryer nga sektori juaj (ju ishit me raport mjeksor).

Sqarojmë se, për trajtimin e mëposhtëm siç ju sqaruam më sipër përshkrimi i aktivitetit të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit apo funksionimi i strukturës nuk ju merret në konsideratë, plasrye se grupi i auditimit ka pasur kopetencën profesionale të mjaftueshme për të përshkruar e

përcaktuar qartë detyrat dhe përgjegjësitë e personave që janë intervistuar, apo pyetur në funksion të plotësismit të informacionit të plotë e të nevojshëm gjatë fazave të auditimit.

Sigurisht, vlerësojmë ato komente që sjellin nevojën e reflektimit nga ana jonë në Raportin përfundimtar të auditimit, gjë të cilën e kemi bërë. Ju sigurojmë se përsa kërkon në mbyllje të observacionit, grupi i auditimit do të jetë objektiv në gjykimin dhe vlerësimin e hapave të tjerë të evadimit materialit, dhe ka reflektuar vetëm dy argumente që janë të nevojshme, por nuk ndryshojnë thelbin e çështjes dhe trajtimin e Grupit auditimit të KLSH-it.

Qëndrimi i subjektit mbi rekomandimet nr. 18.1–23.1: *Agjencia Kombëtare e Mjedisit merr në konsideratë rekomandimet e Projekt Raportit të Auditimit dhe shpreh angazhimin për zbatimin e tyre, në përputhje me kompetencat e saj ligjore, burimet njerëzore dhe financiare në dispozicion, si dhe në bashkëpunim me institucionet përgjegjëse. Në këtë kuadër do të vijojë përmirësimi i metodologjisë së planifikimit mbi bazë risku, forcimi i monitorimit të realizimit të planeve të inspektimit, garantimi i vazhdimësisë së procesit të planifikimit edhe në raste të mosfunksionimit të sistemeve elektronike, si dhe rritja e bashkëpunimit me Agjencinë e Menaxhimit të Burimeve Ujore dhe institucionet e tjera përgjegjëse, duke propozuar, kur të jetë e nevojshme, edhe plotësimin e kuadrit nënligjor për eliminimin e paqartësive që lidhen me koordinimin institucional.*

Qëndrimi i subjektit për gjetjen nr.18: *Lidhur me gjetjen nr. 18, sqarojmë se programet vjetore dhe planet mujore të inspektimit janë hartuar në përputhje me metodologjinë e miratuar nga Inspektorati Qendror dhe duke përdorur matricën e vlerësimit të riskut në dispozicion të institucionit. Megjithatë, me hyrjen në fuqi të Ligjit nr. 99/2024, datë 12.09.2024, “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë”, Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka ndërmarrë masa për përmirësimin e mëtejshëm të procesit të planifikimit të bazuar në risk. Në këtë kuadër, është rishikuar Programi Vjetor i Inspektimit për vitin 2026, duke forcuar dokumentimin e analizës së riskut, priorizimin e subjekteve sipas nivelit të riskut mjedisor dhe gjurmueshmërinë e procesit të përzgjedhjes së subjekteve për inspektim. Në Programin Vjetor të Inspektimit për vitin 2026, të rishikuar, është përcaktuar një model planifikimi i mbështetur në parimet e vlerësimit të riskut, proporcionalitetit dhe efikasitetit institucional. Në të njëjtën kohë, janë parashikuar masa për garantimin e hartimit dhe miratimit në kohë të programeve vjetore dhe planeve mujore të inspektimit, duke përmirësuar gjurmueshmërinë dhe monitorimin e realizimit të tyre. Në këtë kuadër, Drejtoria e Inspektim-Kontrollit (Qendër) ka planifikuar që një pjesë e konsiderueshme e veprimtarisë së saj inspektuese të përbëhet nga inspektime të paplanifikuara, të kryera në rastet e parashikuara nga ligji, si reagim ndaj situatave me risk të lartë, ngjarjeve, incidenteve, ankesave, informacionit të ardhur nga institucione të tjera dhe grupeve të kontrollit të ngritura me urdhër të Ministrit ose të Drejtorit të Përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare Mjedisit. Njëkohësisht, inspektimet e planifikuara dhe periodike vijnë të realizohen nga Degët Rajonale, në përputhje me kompetencat territoriale dhe planifikimin e bazuar në vlerësimin e riskut. Kjo ndarje funksionale synon përdorimin më efikas të burimeve njerëzore dhe operacionale, si dhe garantimin e një reagimi të shpejtë ndaj problematikave me ndikim të lartë mjedisor. Në vijim, Agjencia Kombëtare e Mjedisit do të marrë masa për forcimin e mëtejshëm të dokumentimit të procesit të analizës së riskut dhe të planifikimit të inspektimeve, me qëllim rritjen e gjurmueshmërisë së vendimmarrjes dhe adresimin e rekomandimeve të auditimit, duke siguruar një përputhshmëri të plotë me kërkesat e Ligjit nr. 99/2024. Gjithashtu, Agjencia Kombëtare e Mjedisit do të forcojë mekanizmat e monitorimit të zbatimit të planeve të inspektimit, do të përmirësojë dokumentimin e analizës së riskut dhe do të krijojë procedura alternative për garantimin e vijueshmërisë së procesit të planifikimit dhe realizimit të inspektimeve, edhe në raste të mosfunksionimit të sistemeve elektronike, me qëllim rritjen e transparencës, objektivitetit dhe efektivitetit të veprimtarisë inspektuese.*

Qëndrimi i grupit të auditimit: Argumentet e paraqitura nga subjekti i audituar lidhen kryesisht me masat e ndërmarra pas hyrjes në fuqi të Ligjit nr. 99/2024, datë 12.09.2024, “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë”, si dhe me rishikimin e Programit Vjetor të Inspektimit për vitin 2026. Megjithatë, këto masa janë ndërmarrë pas periudhës objekt auditimi dhe nuk ndryshojnë konstatimet e auditimit për vitet 2023–2025. Gjatë kësaj periudhe nuk u administruan evidenca që të provonin zbatimin e një metodologjie të miratuar dhe të dokumentuar të analizës së riskut, e cila të shërbente si bazë për hartimin e programeve vjetore dhe planeve mujore të inspektimit. Gjithashtu, deklarimi se është përdorur matrica e vlerësimit të riskut nuk mbështetet me dokumentacion që të provojë se analiza e riskut është zbatuar në mënyrë sistematike dhe ka shërbyer për kategorizimin dhe prioritizimin e subjekteve sipas nivelit të riskut mjedisor. Gjatë kësaj periudhe nuk u administruan evidenca që të provonin ekzistencën dhe zbatimin e një metodologjie të miratuar dhe të dokumentuar të analizës së riskut, e cila të shërbente si bazë për hartimin e programeve vjetore dhe planeve mujore të inspektimit. Sa më sipër, këto observacione nuk sjellin elemente të reja faktike apo dokumentare. Pretendimi i subjektit nuk qëndron.

Qëndrimi i subjektit për gjetjet nr.19 dhe 20: *Sa i përket gjetjeve nr. 19 dhe 20, mungesa e disa planeve mujore dhe mosrealizimi i plotë i inspektimeve gjatë periudhës 2023–2025 janë ndikuar nga mosfunksionimi i sistemit elektronik të inspektimit pas sulmit kibernetik ndaj sistemeve shtetërore, si dhe nga angazhimi i trupave inspektuese në inspektime të paplanifikuara, të kryera në zbatim të detyrimeve ligjore dhe urdhrave të veçantë institucionalë. Në zbatim të nenit 33 të Ligjit nr. 99/2024, Agjencia Kombëtare e Mjedisit ushtron edhe inspektime jashtë programit, të cilat realizohen si reagim ndaj ankesave, informacioneve të ardhura nga institucionet publike, ngjarjeve, incidenteve dhe situatave të emergjencës. Këto inspektime përbëjnë pjesë të funksionit ligjor të institucionit dhe ndikojnë në realizimin e planifikimit fillestar. Për këtë arsye, Programi Vjetor i Inspektimit për vitin 2026 është rishikuar, duke parashikuar një model organizativ, ku Drejtoria e Inspektim-Kontrollit (Qendër) fokusohet kryesisht në inspektimet e paplanifikuara me risk të lartë dhe në grupet e përbashkëta të kontrollit, ndërsa Degët Rajonale realizojnë inspektimet e planifikuara dhe periodike, në përputhje me kompetencat territoriale dhe analizën e riskut.*

Qëndrimi i grupit të auditimit: Observacionet e paraqitura nuk sjellin fakte, prova apo elemente të reja që të ndryshojnë konstatimet e auditimit, pasi argumentet e paraqitura janë të njëjta me ato të vendosura në dispozicion gjatë procesit të auditimit dhe janë marrë në konsideratë në hartimin e projekt-raportit. Pretendimi i subjektit nuk qëndron.

Qëndrimi i subjektit për gjetjen nr.21: *Lidhur me gjetjen nr. 21, vlerësojmë se problematikën e evidentuarë nuk lidhen vetëm me përmbajtjen ose zbatimin e Marrëveshjes së Bashkëpunimit ndërmjet Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Agjencisë së Menaxhimit të Burimeve Ujore, por edhe me kuadrin ligjor në fuqi. Neni 168 i Ligjit nr. 29/2024 "Për burimet ujore" përcakton se kontrolli për verifikimin e respektimit të kërkesave ligjore kryhet nga organet përgjegjëse për inspektimin e mjedisit dhe inspektorati përgjegjës për kontrollin e mbrojtjes së territorit, ndërsa vendosja e masave administrative i atribuohet këtij të fundit. Megjithatë, ligji nuk rregullon në mënyrë të detajuar mekanizmat operacionalë të koordinimit ndërinstitutional, shkëmbimin periodik të informacionit, ndarjen e përgjegjësisë dhe procedurat e përbashkëta të kontrollit, duke krijuar një vakum rregullator që ka ndikuar në zbatimin praktik të bashkëpunimit ndërmjet institucioneve.*

Agjencia Kombëtare e Mjedisit merr në konsideratë gjetjen e Projekt Raportit të Auditimit lidhur me nevojën për forcimin e mekanizmave operacionalë të bashkëpunimit ndërinstitutional ndërmjet Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, Agjencisë së Menaxhimit të Burimeve Ujore dhe Inspektoratit

Kombëtar të Mbrojtjes së Territorit. Marrëveshja e Bashkëpunimit, e datës 13.02.2025, është hartuar me qëllim krijimin e një kuadri të përbashkët bashkëpunimi dhe koordinimi ndërinstitucional për shkëmbimin e informacionit, koordinimin e veprimtarive inspektuese dhe parandalimin e dëmtimit të mjedisit. Duke qenë se marrëveshja përfaqëson një instrument të përgjithshëm bashkëpunimi, zbatimi i saj kërkon zhvillimin dhe konsolidimin e mëtejshëm të procedurave dhe mekanizmave operacionalë ndërmjet institucioneve përgjegjëse. Në këtë kuadër, Agjencia Kombëtare e Mjedisit do të ndërmarrë masa, në bashkëpunim me AMBU dhe IKMT, për rishikimin dhe plotësimin e mekanizmave të bashkëpunimit, duke përcaktuar procedura më të detajuara për shkëmbimin periodik të informacionit, koordinimin e planeve të inspektimit, planifikimin e kontrolleve të përbashkëta, ndjekjen e rasteve të evidentuara gjatë inspektimeve, si dhe monitorimin e zbatimit të detyrimeve që burojnë nga lejet e përdorimit të burimeve ujore. Gjithashtu, Agjencia Kombëtare e Mjedisit do të forcojë koordinimin institucional me AMBU në hartimin e programeve vjetore të inspektimit, në përputhje me kërkesat e Ligjit nr. 29/2024, "Për burimet ujore", dhe Ligjit nr. 99/2024, "Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë", me qëllim rritjen e efektivitetit të kontrolleve, shmangien e mbivendosjes së kompetencave dhe garantimin e një monitorimi më të plotë të subjekteve të pajisura me leje përdorimi të burimeve ujore. Agjencia Kombëtare e Mjedisit mbetet e angazhuar për zbatimin e rekomandimeve që do të rezultojnë nga raporti përfundimtar i auditimit, në funksion të forcimit të bashkëpunimit ndërinstitucional dhe rritjes së efektivitetit të kontrollit mjedisor.

Qëndrimi i grupit të auditimit: Lidhur me sa më sipër theksojmë që legjislacioni në fuqi përcakton se kontrollet për respektimin e kërkesave ligjore kryhen nga strukturat përgjegjëse të inspektimit, ndërsa programet vjetore të inspektimit hartohen në koordinim me nevojat e AMBU-së. Referimi i mungesës së përcaktimit të mekanizmave operacionalë të bashkëpunimit ndërinstitucional në Ligjin nr. 29/2024 "Për burimet ujore" si një vakum rregullator, nuk qëndron nga pikëpamja juridike. Ligji ka funksionin të përcaktojë kompetencat, përgjegjësitë dhe parimet e përgjithshme të veprimtarisë administrative, ndërsa mekanizmat operacionalë të bashkëpunimit, procedurat e koordinimit, shkëmbimit të informacionit dhe organizimit të kontrolleve të përbashkëta janë elemente të administrimit të brendshëm, të cilat rregullohen përmes marrëveshjeve ndërinstitucionale ose akteve nënligjore. Për rrjedhojë, mungesa e një rregullimi të detajuar në ligj nuk përbën pengesë juridike për ngritjen dhe funksionimin e mekanizmave efektivë të bashkëpunimit ndërmjet institucioneve. Për më tepër, vetë subjekti i audituar pranon se Marrëveshja e Bashkëpunimit kërkon zhvillimin dhe konsolidimin e mëtejshëm të procedurave dhe mekanizmave operacionalë, çka përputhet me konstatimin e auditimit se instrumenti ekzistues nuk ka siguruar mekanizma të mjaftueshëm për koordinimin efektiv ndërinstitucional. Përmirësimi i situatës së gjetur është adresuar në rekomandime në rubrikën përkatëse.

Qëndrimi i subjektit për gjetjen nr.23: Agjencia Kombëtare e Mjedisit merr në konsideratë gjetjen e auditimit lidhur me nevojën për forcimin e kapaciteteve teknike të trupës inspektuese, por vlerëson se konkluzioni kërkon saktësim në raport me kompetencat ligjore dhe procedurat që rregullojnë procesin e inspektimit mjedisor. Veprimtaria inspektuese e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit zhvillohet në përputhje me Ligjin nr. 99/2024, "Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë", dhe legjislacionin sektorial mjedisor, ku inspektorët verifikojnë respektimin e kërkesave ligjore dhe kushteve të lejeve mjedisore, kryejnë kontrolle dokumentare dhe konstatime në terren, me qëllim evidentimin e indicieve për shkelje të legjislacionit mjedisor. Në rastet kur, gjatë inspektimit, evidentohen indicie për ndotje ose lind nevoja për verifikimin e parametrave mjedisorë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit procedon me marrjen e mostrave sipas procedurave të përcaktuara, ndërsa analizimi dhe vlerësimi teknik i tyre kryhet nga laboratorë të akredituar, të kontraktuar në përputhje me legjislacionin në fuqi. Për rrjedhojë, konfirmimi i ndotjes dhe

përcaktimi i parametrave mjedisorë nuk realizohen nëpërmjet matjeve të kryera nga inspektorët në terren, por nëpërmjet analizave laboratorike të kryera nga struktura të akredituara, të cilat garantojnë saktësinë dhe vlefshmërinë shkencore të rezultateve.

Megjithatë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit vlerëson se pajisja e trupës inspektuese me instrumente portative për matje orientuese do të rriste efektivitetin e kontrolleve në terren dhe do të mbështeste procesin e identifikimit paraprak të rasteve që kërkojnë verifikim laboratorik. Në këtë kuadër, Agjencia do të ndërmarrë masa për identifikimin e nevojave për pajisje teknike dhe për sigurimin gradual të tyre, në përputhje me burimet financiare të disponueshme dhe prioritetet institucionale, duke vijuar njëkohësisht zbatimin e procedurave ligjore për konfirmimin e ndotjes përmes laboratorëve të akredituar.

Qëndrimi i grupit të auditimit: Observacionet e paraqitura nuk sjellin fakte, prova apo elemente të reja që të ndryshojnë konstatimet e auditimit, pasi argumentet e paraqitura janë të njëjta me ato të vendosura në dispozicion gjatë procesit të auditimit dhe janë marrë në konsideratë në hartimin e projekt-raportit. Ato paraqesin rolin e laboratorëve të akredituar në procesin e konfirmimit të ndotjes, ndërsa nuk ndryshojnë konstatimin se mungesa e pajisjeve dhe instrumenteve matëse kufizon efektivitetin e inspektimeve, dobëson qasjen e bazuar në risk dhe evidencë, si dhe redukton aftësinë e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për të ushtruar në mënyrë proaktive funksionet e saj të monitorimit dhe kontrollit mjedisor. Përmirësimi i situatës së gjetur është adresuar në rekomandime në rubrikën përkatëse.

Për sa më sipër mbahet ky Raport Përfundimtar Auditimi.

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT